109E JAARGANG — NO.: 74 ZATERDAG 28 MAART 1992

AMIGOE



HALABI ...drietrapsraket...

Prèkè

Curaçao laat zich toch niet Ringlingoren!

Veiligheidsraad geeft speling bij strafresolutie

Meer bedenktijd voor Libië om verdachten uit te leveren

NEW YORK — Libie krijgt wellicht meer tijd om te reageren op een resolutie van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties waarin met sancties wordt gedreigd. Maandag stemt de Veiligheidsraad naar verwachting over de resolutie.

Dat is vrijdag vernomen uit diplomatieke bronnen in New York. De Verenigde Staten, Frankrijk en Groot-Brittannië zouden ermee hebben ingestemd dat Libië tot 15 april de kans krijgt de resolutie uit te voeren. De termijn om te reageren die, naar verluidt, aanvankelijk in de ontwerp-resolutie stond, was 24 uur.

Washington, Londen en Parijs zouden met het uitstel hebben ingestemd om Arabische landen de kans te geven Tripoli alsnog ervan overtuigen de twee verdachten van de aanslag op het Amerikaanse vliegtuig boven het Schotse Lockerbie uit te leveren. Bij die ramp in december 1988 kwamen 270 mensen om het leven.

Het voorstel Libië meer tijd te geven is gedaan door niet-gebonden landen, aldus deze bronnen. Deze staten wijzen daarbij op de handelwijze van de raad jegens Irak in november 1990. Irak kreeg toen van de Veiligheidsraad op straffe van het gebruik van geweld tot 15 januari de tijd zich uit het buurland Kuwayt terug te trekken. De beoogde datum van 15 april valt bovendien na het einde van de islamitische vastenmaand Ramadan.

ONDERMIJNEN

Ondertussen is in Den Haag de rechtszaak van Libië tegen de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Frankrijk in volle gang. Met de zaak voor het internationaal gerechtshof ondermijnt Libië volgens de Verenigde Staten de Veiligheidsraad. Dat heeft de Amerikaanse delegatie donderdag betoogd op de tweede dag van het proces.

"Dit is het eerste voorbeeld uit de geschiedenis van een staat die dit hof probeert te gebruiken om het werk van de Veiligheidsraad te niet te doen", aldus Edwin Williamson, de leider van de Amerikaanse delegatie. Volgens hem heeft Washington het volste recht sancties tegen Libië voor te stellen aangezien dat land weigert gehoor te geven aan de oproep van de Veiligheidsraad twee Libische agenten in verband met de Lockerbie-affaire uit te leveren.

De Amerikaanse delegatie ontkende dat Washington dreigt met geweld om uitlevering van de twee Libische verdachten af te dwingen. Naar verwachting doet het hof over twee of drie weken een voorlopige uitspraak. Het definitieve oordeel dat voortvloeit uit de zogenoemde bodemprocedure, kan meer dan een jaar op zich laten wachten.

Ambtenarenbonden wijzen bemiddelingsvoorstel af

WILLEMSTAD — De overheid en de samenwerkende ambtenarenbonden hebben gistermiddag het geschorste overleg over verbetering van de financiële positie van de ambtenaren, zonder succes hervat. De bonden hebben voor maandagmorgen een algemene ledenvergadering uitgeroepen. Een voorstel van de overheid om een arbitragecommissie te laten bemiddelen in het geschil is door de bonden afgewezen.

Het gesprek was donderdag geschorst voor intern beraad van de overheid. De bonden hebben vrijdagmiddag het donderdag geschorste gesprek hervat. Er was donderdag overlegd in een kleine commissie van deskundigen van de overheid en bestuursleden van dienstgroepen van de bonden, maar de voorzitters van de bonden namen daar niet aan deel.

Volgens voorzitter Hubert Rojer van de grootste ambtenarenbond, ABVO, kwam van het overleg van donderdag niets terecht. Hij zei het niet eens te zijn met de handelwijze van de overheid die de bestuurders van de bonden lang en vergeefs liet wachten na de schorsing. "De gemoederen zijn erg verhit", aldus Rojer.

Gistermiddag bleek het wederom niet mogelijk tot elkaar te komen. Grote struikelblokken blijven het indexeringspercentage en de uitbetaling van de tegemoetkomende uitkering. De bonden ABVO, BTG, NAPB en WICSU (St. Maarten) wensen minimaal achttien procent compensatie voor de gestegen kosten van levensonderhoud, terwijl de overheid niet verder dan negen procent wil gaan.

Ook houden de verenigde bonden vast aan koopkrachtverbetering in de vorm van een tegemoetkoming van zes procent, uit te betalen in juni van dit jaar. De overheid zegt niet hoger dan twee procent te kunnen gaan.

Beide onderhandelingspartners beroepen zich op dezelfde ambtenarenregeling om hun gelijk in het gebodene en het geëiste hard te maken. De bonden gaven gisteren al te kennen naar de rechter te willen stappen als niet tot een akkoord zou kunnen worden besloten.

Het voorstel om het gerezen geschil over de juridische interpretatie voor te leggen aan een bemiddelende commissie van deskundigen, waarin een persoon namens de vakbonden, een persoon namens de overheid en een derde door beiden aan te wijzen, zitting nemen, is door de bonden van de hand gewezen.

Tientallen Dominicaanse bootvluchtelingen omgekomen

SAN JUAN — Tientallen bootvluchtelingen uit de Dominicaanse Republiek zijn vrijdag om het leven gekomen toen hun boot door onbekende oorzaak verging vlak voor de kust van Puerto Rico.

De kustwacht van de Verenigde Staten en Puerto Rico zochten vrijdag op de onrustige zee nog naar overlevenden.

Dertien passagiers die de ramp overleefden, zijn aangehouden. Volgens de kustwacht is het niet uitgesloten dat nog meer van de vermoedelijk vijftig bootvluchtelingen de kust hebben bereikt en zich daar uit de voeten hebben gemaakt.

Wekelijks vluchten honderden mensen vanuit de Dominicaanse Republiek naar Puerto Rico, in de hoop zo de Verenigde Staten te kunnen bereiken.

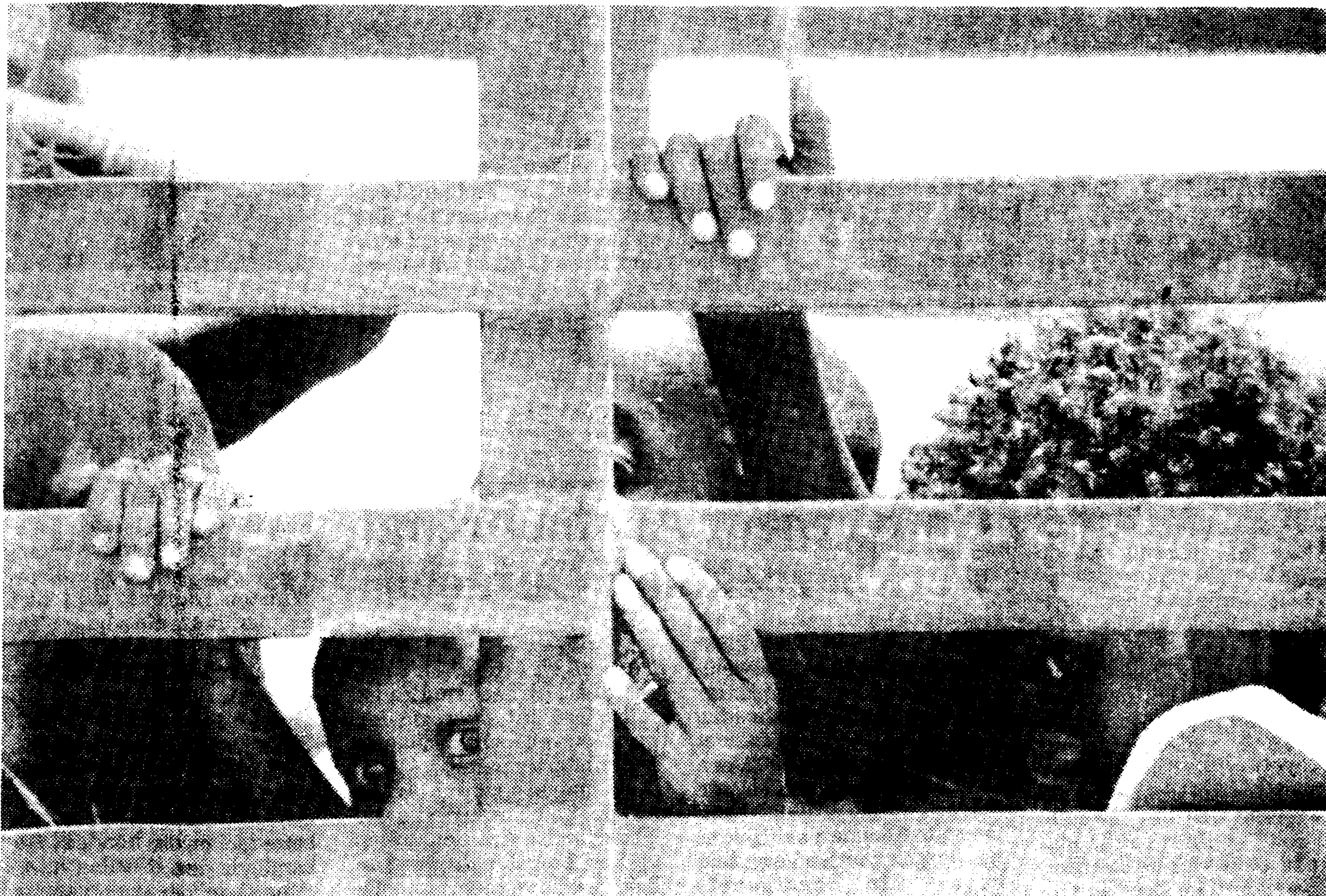
Opnieuw opschorting van doodstraffen in Zuid-Afrika

KAAPSTAD — De Zuidafrikaanse regering schort de uitvoering van doodstraffen voor onbepaalde tijd op.

Dat heeft de minister van justitie van Zuid-Afrika, Hendrik Coetsee, vrijdag gezegd, nadat opschudding was ontstaan over een aankondiging dat binnenkort zeventien terdoodveroordeelden zouden worden opgehangen.

Coetsee zei in een verklaring dat de executies niet zullen worden hervat voordat de verschillende partijen die onderhandelen over een overgang naar een multiraciale democratie een akkoord hebben bereikt over de kwestie. President F.W. De Klerk schortte in 1990 de uitvoering van de doodstraf op, in afwachting van justitiële hervormingen.

Vluchten waar naar toe?



■ *GURARA — Ethiopiërs vluchten in wanhoop over de grens met Kenya naar het plaatsje Gurara acht kilometer landinwaarts. Droogte, burgeroorlog en minder internationale hulp aan Afrika maken de mensen zo moedeloos dat ze elders een plaats van bestaan zoeken. Ongeveer honderd tot tweehonderd Ethiopiërs per dag komen te voet Kenya binnen, vermoedelijk na een wandeling van ongeveer drie weken. Vanuit Gurara worden de vluchtelingen - zoals bovenstaande jongetjes - per vrachtwagen meegenomen naar een kamp waar al zo'n dertigduizend Ethiopiërs zijn neergestreken.*

Vier uitwassen verwijderd van Bush' gezicht

WASHINGTON — Artsen hebben donderdag bij de Amerikaanse president, George Bush, vier kleine uitwassen van zijn gezicht verwijderd. Tevens concludeerden zij dat de gezondheid van de president perfect is, zo heeft de woordvoerder van het Witte Huis, Marlin Fitzwater, in een verklaring meegedeeld.

Bush onderging donderdag een vijf uur durend medisch onderzoek in het Bethesda Marinehospitaal bij Washington. Volgens Fitzwater zijn de uitgroeisels verwijderd met vloeibare stikstof. Naar zijn zeggen ging het om vier gevallen van keratose en was er bij het onderzoek niets gebleken van huidkanker. Keratose is een wratachtige uitwas die vaak door een langdurige blootstelling aan de zon wordt veroorzaakt.

PSV - Feyenoord op Radio Hoyer II

WILLEMSTAD - Radio Hoyer II zendt rechtstreeks de topper PSV - Feyenoord uit.

Mocht Feyenoord het duel winnen dan keert de spanning weer terug in het Nederlandse voetbal. Verliest Feyenoord, dan staat weinig meer in de weg van PSV om de landstitel te prolongeren.

Het misschien wel beslissende duel voor het voetbalkampioenschap van Nederland is te beluisteren op zondagmorgen vanaf 11.45 uur op Radio Hoyer II, op de 1500 Mhz AM-band en de 105,1 Khz FM-band.

Wegens beledigen Clinton

Tik op de vingers voor Jerry Brown

NEW YORK — In de Verenigde Staten heeft voorzitter Ronald Brown van de Democratische Partij presidentskandidaat en oud-gouverneur van Californië Jerry Brown ervan beschuldigd te ver te gaan in zijn aanvallen tegen zijn rivaal, gouverneur Bill Clinton van Arkansas. Dat heeft de New York Times vrijdag gemeld.

"Ik handhaaf de neutraliteit van de partij", aldus voorzitter Brown. "Maar als een van onze kandidaten te ver gaat door ongepaste aanvallen op een van onze democraten, moet ik hier iets van zeggen."

De partijvoorzitter laakte de "politiek van de verschroeide aarde" van ex-gouverneur Brown, die steeds heftiger kritiek uitoefent op de persoon van Bill Clinton en op diens vrouw Hillary. Hij beschuldigde Clinton ervan zaken in de staat Arkansas door te sluizen naar het advocatenbureau van Hillary. Clinton noemde dit een "leugenachtige beschuldiging".

Na het uitvallen van Paul Tsongas vorige week zijn Brown en Clinton de enig overgebleven in de strijd om de democratische nominatie voor het presidentschap. Clinton heeft al een flinke voorsprong, maar werd deze week pijnlijk verrast toen Brown hem bij de voorverkiezingen in Connecticut versloeg.

Legerleider Bouterse na grondwetswijziging:

"Revolutie van 25 februari niet met pennestreek weg te strepen"

PARAMARIBO — De Nationale Democratische Partij van Desi Bouterse zegt dat het volk zal bewijzen dat 25 februari 1980 niet met een pennestreek weg te strepen is. "De dag van de revolutie zal volgend jaar gevierd worden, met of zonder toestemming van de regering", aldus Bouterse.

Hij kondigde een grote demonstratie aan die volgens hem Suriname op zijn grondvesten zal doen schudden. "Ik zal zien wie het volk kan weghalen van de straat".

Bouterse zegt er geen moeite mee te hebben dat de "voorhoederol van het leger" uit de grondwet is geschrapt.

Het volk zal volgens hem de strijd voor maatschappelijke veranderingen overnemen. Het leger zal, aldus de bevelhebber, samen met het volk de beloften van 25 februari 1980 waarmaken.

Het ligt in de bedoeling van de NDP de strijd tegen armoede te intensiveren. De partij zal "in alle uithoeken van het land" mensen mobiliseren en hun instructies geven.

De NDP zal bij het parlement protest aantekenen tegen "beledigingen" van parlementariërs onder wie de ex-NDP'er Frank Playfair. Volgens Bouterse heeft Playfair die tot midden januari de tweede man was in de politieke leiding van de NDP, "afgedaan" als politicus.

Playfair heeft tijdens de behandeling van het wetsvoorstel tot wijziging van de grondwet gepleit voor "depolitisering" van de legerleiding. Hij vindt dat de regering niet mag tolereren dat Bouterse politieke invloed probeert te verwerven door te dreigen met een legaal gewapende macht.

Bestand Nagorno-Karabach verlengd met twee weken

NEW YORK — Azerbajdzjan en Armenië hebben donderdag ingestemd met een verlenging met twee weken van een wankel staakt-het-vuren in en rond de enclave Nagorno-Karabach. Dat is vrijdag bekendgemaakt door de Iraanse VN-ambassadeur, Kamal Kharrazi.

Het eerder overeengekomen bestand liep vrijdag af. Het nieuwe staakt-het-vuren is van kracht tot het begin van een top over de burgeroorlog in Nagorno-Karabach.

Een nieuw konvooi van het Rode Kruis is vrijdag met hulpgoederen het front in Nagorno-Karabach, tussen de steden Aghdam en Stepanakert, gepasseerd. Daardoor is de aflossing mogelijk van twee medewerkers van het Rode Kruis die acht dagen geleden voor het eerst in vier jaar humanitaire hulp afleverden in de enclave.

De hoop dat een staakt-het-vuren ook stand houdt is sterk verminderd nadat Armenië vrijdag Azerbajdzjaanse milities beschuldigde van een poging een Armeens vliegtuig neer te schieten.

Verliezer wil president worden van Zuid-Korea

SEOUL — De voorzitter van de Democratisch Liberale Partij (DLP), Kim Young-Sam, heeft zaterdag gezegd dat hij president van Zuid-Korea wil worden. Kim kondigde aan dat hij zich in zijn partij kandidaat stelt voor de nominatie tot presidentskandidaat.

Kims aankondiging komt enkele dagen na de pijnlijke nederlaag van zijn partij bij de parlementsverkiezingen. De DLP die over een tweederde meerderheid beschikte, raakte daarbij net de absolute meerderheid kwijt. De partij kan echter door het toetreden van een onafhankelijke kandidaat toch nog op een meerderheid van een zetel in het parlement rekenen.

Kim zei dat hij met president Roh Tae-Woo heeft afgesproken dat de DLP in mei een partijbijeenkomst zal houden om een kandidaat voor de presidentsverkiezingen te kiezen. Roh moet na het verstrijken van zijn ambtstermijn van vijf jaar in februari van het volgend jaar aftreden. Een tweede termijn is in Zuid-Korea niet toegestaan. De verkiezingen moeten aan het eind van dit jaar plaatsvinden.

ÑAPA

ÑAPA, DE SPECIALE zaterdagbijlage van de Amigoe brengt vandaag onder meer interviews met de controversiële Nederlandse televisiemaker Jef Rademakers en met Piet Eddine, eigenaar van jubilerende firma Van Dorp-Eddine. Verder aandacht voor de problemen van Antillianen in Nederland en voor Mexico City, de meest vervuilde hoofdstad ter wereld.

Abonnees van Amigoe krijgen de tien pagina's tellende bijlage gratis, in de losse verkoop kosten krant en bijlage samen een gulden.

Mortieraanval op Ierse agenten

BELFAST — Twee politieagenten hebben vrijdagavond bij een mortieraanval in Noord-Ierland zware verwondingen opgelopen, zo heeft de politie meegedeeld.

Een Mark-12 mortiergranaat trof in Newry bij de grens met de Ierse republiek de patrouille-auto van de twee agenten, een man en een vrouw.

Het Ierse Republikeinse Leger (IRA) heeft in het verleden vergelijkbare mortieren gebruikt. De IRA strijdt tegen het Britse bestuur in Noord-Ierland. De aanslag is vooralsnog niet opgeëist.

Techniek versus schoonheid bij Stier en Bloomquist

WILLEMSTAD — Vrijdagavond was er veel belangstelling voor het concert van Charles Stier (klarinet) en William Bloomquist (piano). Zij brachten een programma van voornamelijk moderne werken. De uit 1942 daterende Sonate van Bernstein bracht ons meteen in de sfeer van de Amerikaanse Jazz. Vooral het tweede deel ervan is mooi en roept Tolkienachtige taferelen op van sproken en sagen. Het samenspel is zo perfect dat niet duidelijk is wie de solist- en wie de begeleider is.

De componist Jon Cage is verantwoordelijk voor de matige vlakke "Solo sonate voor klarinet" uit 1933 die vervolgens werd gespeeld. Cristijd in optima forma. Stier laat hier alles horen wat technisch mogelijk is op een klarinet. Hij heeft een natuurlijke manier van spelen, alsof zijn instrument een lichaamsdeel is. De klarinet is speciaal voor hem ontworpen door de beroemde Wurlitzer. Het instrument brengt donkere fagot-achtige tonen voort en lijkt in de hogere tonen zo klaar als een hobo.

Een tegenstelling tot de vorige simpele compositie, vormde het derde nummer, moeilijk voor beide partijen. De klarinet zingt hier tussen het prachtige pianospel door. De opbouw van dit nummer, Time Pieces van Muczynski 1984), is volledig onvoorspelbaar en geeft het publiek géén kans tot relaxed luisteren. In het tweede gedeelte ervan roept de klarende toon van de klarinet en wonderlijke sfeer uit vroeger eeuwen op, waarbij je gedachten uitgaan naar vorige generaties die in dit zelfde gebouw moeten hebben gezeten.

Het hinderlijke laatkomen van mensen, tot in dit derde nummer toe, die ook nog niet de beleefdheid hebben even te wachten tot het eind van een nummer, alsmede de storende tussengeluiden van de hreeuwende Plaza-feestvierders deed afbreuk aan de sfeer van het concert. Het enderende applaus liet de waardering voor deze muzikale acrobatiek goed uitkomen.

Na de pauze speelde Stier het "Capriccio in A alone" van Sutermeister uit 1946. Een wonderlijke, en — gezien het niet met dit soort muziek vertrouwde publiek — gewaagde, voorkeur voor muziek die sterk onder invloed van de Tweede Wereldoorlog staat. Chaotische amelodieuze en vooral technische nummers. Ik was blij met een foutje omdat het anders te griezelig perfect zou zijn geweest.

Het uiterlijk en de kleding van de klarinettist waren in volkomen tegenstelling tot deze muziek, maar dat veranderde abrupt toen het laatste nummer opklonk.

Verbeeldde ik mij een zucht van verlichting van het publiek toen Brahm's Sonate 120-2 werd ingezet? Stier zowel als Blomquist benadrukten hier op haast dramatische wijze de efecten waar Brahms zo sterk in is. Ook hier werd een volmaakt samenspel bereikt waarbij de mooie harmonie de luisteraars volledig meesleepte. De prachtige zuivere en lyrische toon van de klarinet deed de technici en acrobaten veranderen in musici en kunstenaars. In deel twee van deze sonate komen de kwaliteiten van Blomquist goed tot uiting en dat deed het verlangen naar een pianosolo van deze geweldenaar alleen maar toenemen. Die werd ons helaas niet gegund.

Het saaie derde deel van deze "Brahmaanse" sonate past helemaal niet bij de twee voorgaande. Het lijkt van een andere sonate afkomstig, alsof het er veel aangeplakt is. Nergens roept het de passie op die vooral deel twee zo typeert. In het slot lijkt Brahms dat te beseffen door terug te keren naar de eerder zo gespannen sfeer, om het werk dan echter op typisch traditionele wijze bombastisch af te ronden. Het applaus brengt na de bloemen een meesterwerkje op van Duke Elington, de werkelijk schitterend gespeelde klassieke Blues "in a sentimentel mood".

Hier komt de echte klarinet-liefhebber volledig aan zijn trekken, evenals in de tweede toegift "Siciliano" van J.S. Bach, waarmee het duo op meesterlijke wijze het concert afsloot. Méér willen we van deze mensen, vooral in de sfeer van na de pauze!

JOHAN VAN EENENNAAM



Stier en Bloomquist in duet.

Voorzitter bevestigt: problemen binnen Fol

WILLEMSTAD — Voorzitter Stanley Inderson van de politieke partij Fol bevestigde gisteren dat binnen die partij ontevredenheid heerst over de wijze waarop met de breuk tussen Fol/SI en de PNP tot stand is gekomen. Verschillende Fol-leden hebben in verband hiermee een vergadering aangevraagd, die hij spoedig zal beleggen.

"Waar rook is, is vuur. Het gaat er alleen om hoe groot dat vuur is", aldus de ex-minister van Fol/SI gisteren niet bijster concreet in een tv-interview.

Er doen al enige dagen geruchten de ronde over een mogelijke breuk tussen de Fol en de SI. George Hueck is leider van deze partijcombinatie. Hij stuurde, blijkbaar zonder overleg te plegen met Fol op dinsdag de brief naar de PNP waarin het vertrouwen in de voormalige partner werd opgezegd. Hueck ontkende tot nu toe dat er spanningen zijn binnen de Fol/SI.

Inderson bevestigde gisteren echter dat er wel degelijk iets rommelt en dat dit te maken heeft met de recente politieke ontwikkelingen. Hij wilde niet vooruitlopen op de binnenkort te houden bestuursvergadering van de Fol, maar erkende dat enkele Fol-mensen vinden dat hij hen niet geraadpleegd heeft, onder andere toen hij besloot zijn ontslag als minister in te dienen.

Wat er nu gaat gebeuren en of inderdaad een breuk in het verschiet ligt, wilde Inderson niet zeggen: "Laat me niet vooruitlopen op zaken.

WILLEMSTAD — Een man heeft gisteren de politie getipt in een joyridingszaak. Hij had ter hoogte van het bos van Noord Zapateer een blauwe Toyota Starlet zonder kenteken gesignaleerd. Accu, banden en de voorste zitbanken waren weggenomen. De politie wist waar de auto thuishoorde, omdat de eigenaar hem als vermist had opgegeven.

Internationale aandacht voor DMO en Curaçao

WILLEMSTAD — Downtown Management Organization (DMO) in Punda is erin geslaagd internationaal de aandacht te trekken. In een van de nummers van 'Downtown Idea Exchange', een tijdschrift voor instanties die zich met de ontwikkeling van de binnenstad bezighouden, is uitgebreid aandacht besteed aan de Curaçao Hospitality Services (CHS).

Deze publicatie betekent uiteraard ook reclame voor Punda en daarmee voor Curaçao. In het artikel wordt uitgebreid ingegaan op de voordelen die een dergelijke beveiliging heeft voor het bezoek aan de binnenstad. Sinds de CHS functioneert komen zowel meer toeristen als lokale bevolking naar Punda om er te winkelen.

Oud-premier verwacht uitstel referendum

WILLEMSTAD — - De voorzitter van de adviescommissie van het eilandsbestuur over een referendum voor een status aparte, Winston Lourens, sluit niet uit dat het referendum zal worden uitgesteld. Hij zei dat gisteren in een uitzending van radio Hoyer.

Hij is van mening dat er te veel spanningen op het eiland zijn om het referendum goed voor te bereiden en te houden. Hij kondigde aan dinsdag in de commissie de zaak aan de orde te zullen stellen en hoopte dat besloten zal worden tot uitstel.

Oud-premier Juancho Evertsz heeft zich inmiddels teruggetrokken uit de commissie. Hij vindt dat er nog steeds geen gestructureerde werkwijze is voor het referendum. Er zit volgens hem geen lijn in het geheel en er zijn geen deskundigen op wie men kan terugvallen. Voor de informatie aan de bevolking heeft hij geen goed woord over.

"We weten niet eens waarvoor we gaan kiezen, alternatieven ontbreken en de vraagstelling is nog niet bekend", aldus Evertsz. Hij houdt de gedeputeerde van staatkundige structuur, Dito Mendez de Gouveia, verantwoordelijk voor de gang van zaken.

Mendez is overigens van mening dat wanneer een of meer politieke partijen niet meer 100 procent achter de beslissing staan de volksraadpleging op 12 juni te houden, het op zijn plaats is uitstel te overwegen.

WILLEMSTAD — Een nummerverkoopster in haar kantoor aan de Androsweg is onder bedreiging met een mes beroofd van geld. De beruchte 'U' viel haar kantoortje binnen, overmeesterde haar en nam wat biljetten van vijf en wat losgeld mee. Daarna ging hij er vandoor op een fiets. De politie zoekt hem.

Aanrijding wegens te hoge snelheid

WILLEMSTAD — Op de Weg naar Welgelegen heeft zich vanmorgen een aanrijding voorgedaan waarbij een persoon vijf ribben brak en een snijwond aan het hoofd opliep. Het ongeluk werd veroorzaakt door een automobilist die te hard reed en daardoor de macht over het stuur verloor. De bestuurder reed eerst op een verkeersbord en vervolgens op een tegenligger in. Een van de inzittenden in die wagen raakte gewond en werd opgenomen in het St. Elisabeth hospitaal.

Gouverneur Aruba brengt werkbezoek aan Curaçao

WILLEMSTAD — De gouverneur van Aruba, Z.E. mr O. Koolman, zal van dinsdag 31 maart 1992 tot en met donderdag 2 april 1992 een werkbezoek brengen aan de Nederlandse Antillen. Gouverneur Koolman zal tijdens het bezoek worden vergezeld door zijn echtgenote mevrouw Maria A. Koolman-Croes, de directeur van het kabinet mr B. Nieuwenhuizen en de ajudant, kapitein Arumil. O.A. Quandt.

Het bezoek staat eveneens in het kader van de halfjaarlijkse "High Quality" oefening die van 24 maart tot en met 4 april op Curaçao zal worden gehouden. Aan deze grote militaire oefening zullen naast de organieke militaire eenheden op Curaçao en Aruba ook Amerikaanse, Britse en Franse militairen uit de regio (en hun vloot- en luchtmacht eenheden) participeren.

De gouverneur van Aruba en de gouverneur van de Nederlandse Antillen zullen op 1 en 2 april in de gelegenheid gesteld worden deze oefening bij te wonen. Z.E. mr O. Koolman zal tijdens zijn verblijf op de Nederlandse Antillen tevens bezoeken brengen aan onder anderen de minister-president van de Nederlandse Antillen mevrouw M. Ph. Liberia-Peters, de gezaghebber van het eilandgebied Curaçao drs E. Wilsoe, het Seaquarium, het International Trade Center (ITC) en het Curaçaosch Museum.

Poppentheater oeroude kunstvorm

WILLEMSTAD — Afgelopen woensdag vond de introductieles van de cursus 'Poppenspel uit Peru' plaats. De cursus vindt plaats onder auspiciën van de stichting Solomonster Figurentheater, die de beoefening van het poppenspel op Curaçao wil bevorderen.

STICHTING SOLOMONSTER FIGURENTHEATER

Wie meent dat poppentheater iets voor kleine kinderen is, komt bedrogen uit. In Zuidamerikaanse landen wordt het poppentheater bij voorbeeld vaak ingezet bij educatieve projecten en voorlichting over geboortecontrole of hygiëne. Poppenspel is een kijkspel voor jong en oud en de poppenspeler beoefent een internationaal erkend beroep.

Voor het professionaliseren van het poppenspel heeft vooral de wereldwijd opererende sub-organisatie van de UNESCO, de Union de Marionettes (UNIMA) gezorgd. Overal ter wereld bestaan UNIMA-centra, waar men zich bezighoudt met opleidingen, uitwisseling van ervaring en verschaffen van informatie.

Indien verschillende poppenspeltechnieken in een voorstelling worden gebruikt, spreekt men van 'figurentheater'. Het woord 'figuren' wordt dan als overkoepelende term gebruikt voor marionetten, hand- en stokpoppen alsmede voor alle mogelijke variaties hierop.

Het poppen- en figurentheater kan op een eeuwenoude historie terugkijken. Over de oorsprong ervan bestaan twee theorieën. De theorie van Pischel gaat ervan uit dat India het land van oorsprong is. De zigeuners brachten het vandaar naar Europa.

Griekenland wordt als geboorteland genoemd door Reich. Daar had men een speelvorm, *minus calvus* geheten, die later de basis van het grappige poppenkastspel zou vormen.

Het is ook mogelijk om voor iedere hoofdsoort van het figurentheater naar de oorsprong te zoeken. Het marionettenspel zou dan in China zijn ontstaan hebben; ook is het mogelijk dat het marionettenspel uit India of Perzië naar China is gekomen. Het stokpoppenspel ontwikkelde zich uit de begrafenisscultus (206 voor Christus tot 220 na Christus) in China.

De meest bekende vorm van figurentheater, het handpoppenspel, zou in Perzië zijn ontstaan. Men vermoedt dat dit spel rond het jaar 1200 in Europa werd geïntroduceerd.

Het wezenskenmerk van poppenspel wordt door de Nederlandse poppenspeler Henk Boerwinkel van figurentheater Triangel als volgt omschreven: "Het is een kleinschalig theater met alles binnen handbereik, in het licht van kleine spotjes, voor kleine groepjes en zelfs in huiskamers".

In niet-westerse landen speelt het poppenspel een belangrijke rol in het religieuze denken dat het weer tot leven brengen van de doden kent. De opvoeringen in deze landen hangen vaak samen met de voorouderverering en de sociale en politieke geschiedenis van het dorp en het land.

In Latijns Amerika bestaan sterke tendenzen in de richting van westerse speeltechnieken. Tegelijkertijd wordt er een actieve strijd geleverd voor culturele onafhankelijkheid. Poppentheater en culturele identiteit vormen daar een eenheid.

Ook elders proberen poppenspelers via hun kunst hun sociale, religieuze of politieke bewogenheid naar voren te brengen. Zo werd in 1984 de bezorgdheid geuit over de mogelijkheid van een wereldwijde nucleaire oorlog. Via de kunst trachtten de spelers de vredesgedachte uit te dragen en het wederzijdse begrip tussen de volkeren te stimuleren.

Voor de curus op Curaçao hebben zich tot nog toe achttien deelnemers ingeschreven. De lessen worden gegeven door de Peruaanse poppenspeler Arturo Villacorta, directeur van de *Escuela Nacional Superior de Arte Dramatico* (ENSAD). Hij laat de spelers kennismaken met papiermaché-technieken, het beschilderen van poppen, kostuumvervaardiging en de noodzakelijke theatrale en pedagogische technieken. Inschrijving op de cursus is nog mogelijk bij de stichting Solomonster Figurentheater (612472) of bij de Kompania di Nanzi (602821).

De stichting hoopt met deze cursus enerzijds de internationale uitwisseling tussen poppenspelers te bevorderen en anderzijds de kwaliteit van het poppenspel op Curaçao te verhogen. Twee personen worden op Curaçao al voorbereid op het toelatingsexamen voor de opleiding tot poppenspeler in Nederland. De stichting beoogt met al haar activiteiten in de toekomst een poppentheaterfestival op Curaçao te realiseren.

Boeli van Leeuwen over referendum



WILLEMSTAD — De schrijver Boeli van Leeuwen sprak vanmorgen een afgeladen aula van de UNA toe in het kader van de zogeheten referendum-cyclus, georganiseerd door de Kamer van Vakbonden en de Universiteit van de Nederlandse Antillen.

WILLEMSTAD — Een informatieve wandeling over de vlakte van Hato zal aanstaande zondag de deelnemers laten zien waarom het zo jammer is dat het windmolenproject van de Kodela juist op deze plek geprojecteerd is. De organisatie is in handen van buurtcentrum Tera Corá in samenwerking met Carmabi/Stinapa.

Volgens het ontwikkelingsplan van DROV dat voor het Bestuurscollege werd opgesteld moet dit gebied als beschermd worden beschouwd. Als redenen worden het unieke landschap en de wetenschappelijke, historische en culturele waarde ervan genoemd.

Carmabi/Stinapa is van mening dat dit gebied het mooiste is van alle terrassen aan de noord-oostkust van Curaçao. Dergelijke terrassen komen nergens anders op het eiland voor. Bescherming ervan heeft dan ook de hoogste prioriteit.

De meerderheid van de grotten van Curaçao ligt in dit gebied. De vegetatie van de hoger gelegen gedeelten is kenmerkend voor de originele vegetatie. De lager gelegen begroeiing bestaat uit planten die goed bestand zijn tegen de sterke en zoute wind.

In de rotsen leven talloze diersoorten, zoals de leguaan, de Amerikaanse torenvalk, de parkiet, de uil, de valk en verschillende soorten vleermuizen.

De wandeling begint om 8:00 uur bij het buurtcentrum Tera Corá en eindigt bij de grot van Shingòt. Een bus brengt de deelnemers terug naar het vertrekpunt. Aan de deelnemers wordt een vrijwillige bijdrage voor het vervoer gevraagd.

Schaaktoernooi

WILLEMSTAD — De maandelijkse contactbijeenkomst van de Bon Bini Club staat aanstaande woensdag in het teken van de kunst. Irene van Herksen, coördinatrice creatieve en beeldende vorming bij de Sedukal vertelt dan iets over kunst in het algemeen en over kunst op Curaçao in het bijzonder. Ook worden enkele Curaçaose kunstenaars genoemd en wordt er informatie over de mogelijkheden tot het volgen van cursussen gegeven.

De kunstochtend begint op woensdag 1 april om 9:00 uur in jeugdhuis de Tamarijn. Er is een crèche aanwezig.

Verkeersbord onder invloed omver gereden

WILLEMSTAD — Een automobilist onder invloed heeft vrijdagavond een aanrijding veroorzaakt op de Eyck van Voorthuyzenweg ter hoogte van de Roodeweg. R.C. 29 jaar kon het stuur niet recht houden en botste op een verkeersbord. Hij raakte niet gewond. Toen hij aan enkele dronkemansproeven werd onderworpen bleek dat hij te diep in het glaasje had gekeken. De man werd met een boete naar huis gestuurd.

Vier gegadigden, waaronder Ramada

Halabi al druk doende met tweede klassehotel op Rif

WILLEMSTAD — Projektontwikkelaar Eduardo Halabi is druk doende om het laatste deel van zijn drietrapsraket te gaan ontsteken. In 1978 kregen de plannen gestalte om op het Rif een International Trade Center en twee vijfsterren hotels te bouwen. Nu fase twee van het plan - het Sonesta hotel - de afronding nadert, is Halabi begonnen met de voorbereidingen voor het tweede hotel. "Een projektontwikkelaar is eigenlijk een beetje recidivist. Hij kan het bouwen niet laten."

Met vier hotelketens wordt momenteel gesproken, waaronder de Ramadagroep. Tevens wordt in samenwerking met de diensten Openbare Werken en Ruimtelijke Ontwikkeling een masterplan opgesteld voor de verdere ontwikkeling van het Rif, aldus Halabi.

Hoewel hij verwacht dat de realisering van voornemen 'een zware dobber' zal worden, heeft hij er toch veel vertrouwen in. Met het doorhakken van knopen wil hij wachten. "Pas als Sonesta voldoet aan de verwachtingen en het een succes wordt, wat ik ervan verwacht, zal ik concrete afspraken gaan maken."

Naast het bekijken van de technische aspecten is hij nu ook bezig met het zoeken naar mogelijke financiers. Het bedrijfsleven moet een zwaardere inbreng krijgen dan bij het huidige Sonesta hotel, vindt hij. Halabi zegt tevens eigen gelden aan te willen wenden voor het nieuwe hotelprojekt.

NIET PRATEN

Hij is evenwel voorzichtig geworden na de onverkwikkelijke financieringsproblemen, die zich voordeden nadat de budgetoverschrijding bekend werd. "Ik wil daar eigenlijk niet meer over praten. Dat ligt achter ons. Maar ik wil wel zeggen dat we zware maanden gekend hebben." Nederland had veel eerder met aanvullende financiering over de brug moeten komen, meent hij. Dat had veel narigheid kunnen voorkomen. "Lionel Capriles heeft zijn volle gewicht in de zaak gegooid. Mede dank zij hem zijn we uit de problemen geraakt."

Hij laakt de reacties van 'kleine' mensen ten tijde van de financieringsproblemen. "De praktijk zal uitwijzen dat we gelijk krijgen. Ja, Curaçao is rijp voor klassehotels."

Halabi zegt tijdens de Sonesta-perikelen veel geleerd te hebben. "We liepen tegen alle typische problemen van de Curaçaose gemeenschap op." Hij heeft geen goed woord over voor de mentaliteit van mensen die altijd klagen 'dat er op Curaçao nooit iets van de grond komt'. "Met het de grond inboren van initiatieven komen we nergens", stelt hij fel. En als we iets doen, laten we het dan helemaal doen en niet half, vervolgt hij.

Vakbondscentrales roepen bonden op voor spoedoverleg

WILLEMSTAD — De vakbondscentrales SSK en de CGTC hebben alle vakbonden opgeroepen om maandagavond aanwezig te zijn bij een spoedvergadering in het SSK-gebouw. Aanleiding is de gespannen verhouding tussen de bonden en de overheid.

Oscar Semerel (CGTC) en Roque Koeijers (SSK) zeggen dat de vakbonden een gezamenlijk standpunt dienen in te nemen om de belangen van de werkende klasse zo goed mogelijk te kunnen behartigen.

Zij waarschuwen tegen de maatregelen, die het gevolg zullen zijn van de onderhandelingen met de verenigde vakbonden. Daarvan wordt de gehele werkende klasse de dupe, menen zij.

Meer maatregelen worden categorisch van de hand gewezen. De vakbondscentrales geven de overheid de overweging mee het tripartiete rapport, waarin suggesties ter verlichting van het begrotingstekort worden opgesomd, nog eens goed te bestuderen alvorens met maatregelen te komen.

MCB en Centrale Bank:

Vrees voor devaluatie tot nog toe ongegrond

WILLEMSTAD — De betalingsbalans van de Nederlandse Antillen geeft weinig aanleiding tot gejuich. De druk op de balans zou wel eens fors kunnen toenemen als de regering tegemoet komt aan de eisen van de ambtenarenvakbonden. Toch is dat volgens Lionel Capriles, directeur van de Maduro & Curiel's Bank, nog geen reden om bevreesd te zijn voor een devaluatie van de Antilliaanse gulden.

Zolang de samenleving het vertrouwen in de sociaal-economische situatie van de Antillen behoudt, bestaat er geen aanleiding om te denken dat het land afstevent op een devaluatie van haar munt, aldus de MCB-directeur.

Wel waarschuwt hij voor het tijdig bijsturen van de uitgaven. Het kan volgens hem niet langer zo zijn dat de gaten gedicht worden met inkomstenverhogende maatregelen als verhoging van de omzetbelasting en de accijnzen.

Volgens hem is het hoog tijd voor een meer structurele aanpak om de tekorten op de betalingsbelans te dekken. Capriles denkt dan aan een vlottere inning van belastinggelden.

INSTROOM

Een hogere post ambtenarensalarissen geeft een extra klap aan de begroting omdat het hier uitgaven betreft, die geen basis vormen voor een toekomstige instroom van geld. "Dit is geld dat je kwijt bent en waar geen reële inkomsten van te verwachten zijn."

Ook de Bank van de Nederlands Antillen zegt tot nog toe geen tekenen waar te nemen die erop zouden kunnen wijzen dat de Antilliaanse munt zou gaan devalueren.

"De deviezenpositie zit nog niet op het gewenste niveau, maar er is in de laatste periode wel een einde gekomen aan de dalende lijn van de laatste jaren", aldus de Centrale Bank.

Wij moeten de overheden hun inspanningen om het bestedingsniveau aan hun inkomstenpatroon aan te passen blijven voortzetten, wil deze verbetering zich voortzetten, meent de bank.

Expositie jarige International School



WILLEMSTAD — Deze week vierde de International School of Curaçao (ISC) haar twintigjarig bestaan. Ter gelegenheid daarvan werd er onder andere een expositie van tekeningen van leerlingen gehouden. De ISC is een van de circa 350 internationale scholen over de hele wereld.

Anoniem onderzoek aids-besmetting eind april klaar

WILLEMSTAD — Het anonieme serumonderzoek dat het probleem van de aidsbesmetting in kaart moet brengen kan pas eind volgende maand afgerond worden. Aanvankelijk lag het in de bedoeling om het karwei in drie maanden te klaren. De leider van het onderzoek, dr. Joe Eustatia, legt uit dat het hele onderzoek meer tijd in beslag neemt dan aanvankelijk gedacht.

In totaal worden 5000 serummonsters getest. De sera zijn anoniem. De onderzoekers weten alleen leeftijd en geslacht.

Het onderzoek heeft tot doel meer inzicht te krijgen in het aantal sero-positieve dragers op Curaçao.

Onderwijzers willen acties

Sitek wijst ook derde voorstel van de hand

WILLEMSTAD — De leerkrachten hebben gisteravond tijdens een algemene ledenvergadering van de Sitek de derde versie van het arbeidsvoorwaardenvoorstel van de overheid afgewezen.

Nog dit weekeinde wordt de regering op de hoogte gesteld van de bezwaren en gevraagd om toelichting op onduidelijkheden in het voorstel. Wellicht zullen de leden zondag of maandag wederom bijeenkomen. De onderwijzers zeggen klaar te zijn voor acties.

Errol Cova, voorzitter van de onderwijzersvakbond, wees er tijdens de vergadering op dat alle vakbonden dienen samen te werken om een overwinning voor de ambtenaren mogelijk te maken. Persoonlijke vetes tussen vakbondsleiders moeten opzij gezet worden, vindt hij.

Tot nu toe is het niet gelukt de twee vakbondskampen, die momenteel in onderhandeling zijn met de overheid te verenigen. De samenwerkende vakbonden ABVO, BTG en NAPB stapten deze week op, toen zij samen met de Sitek om tafel zaten met de overheid.

ABVO-voorzitter Hubert Rojer heeft grote bezwaren tegen de keuze van de Sitek om de van de ABVO afgesplitste vakbond voor telecommunicatie STTK volledig te steunen. Cova deed meerdere malen een oproep om de STTK te betrekken bij het arbeidsvoorwaardenoverleg.

De Sitek vindt op haar beurt dat de verenigde vakbonden tot nu toe een te milde strategie voeren. "Er worden steeds bommen aangekondigd, die uiteindelijk niet meer dan klappertjes blijken te zijn", aldus Cova.

"Lipscomb, nooit van gehoord"

Ringling blijft steken in theorie van privatisering

WILLEMSTAD — "Fritz Ringling? Nooit van gehoord". De zoveelste deskundige, die komt vertellen hoe het moet. Ringling, gespecialiseerd in telecommunicatie, vergastte gistermiddag de VBC-genodigden op een technisch en theoretisch verhaal over de stand van zaken in de wereld van de telecommunicatie. De respons na afloop was minimaal. "Meneer Ringling, kent u het bedrijf Lipscomb?" Nee, luidde het antwoord van de deskundige. "Nooit van gehoord".

Curaçao lijkt 'deskundigenmoe' te zijn geworden. Weer is daar de zoveelste die komt vertellen hoe het moet. Ringling leek niet bepaald de bescheidenheid zelve getuige het laatste deel van zijn presentatie onder de noemer 'De oplossingen voor Curaçao'.

De Vereniging Bedrijfsleven Curaçao had evenwel de L.B. Smithlezing niet op een beter moment kunnen organiseren. Dank zij dit initiatief zaten zowel felle voor- als tegenstanders van participatie van PTT Telecom in een zaal, maar wellicht ook vertegenwoordigers van de middengroep, die allemaal niet zo best weet wat er nu eigenlijk allemaal gaande is.

Het moet Ringling wel nagegeven worden dat hij, hoewel weinig concreet, toch enkele kernachtige uitspraken deed. Zo wees hij op de noodzaak van een goede informatievoorziening over voorgenomen grootscheepse veranderingen in de telecommunicatie. Alle sectoren, die daarvan de gevolgen ondervinden moeten ingelicht en gehoord worden, meent hij. Dat zijn grofweg aan de ene kant het bedrijfsleven en aan de andere kant het publiek.

BEMOEIENIS

Een reorganisatie van de telecommunicatie, in de vorm van minder overheidsbemoeienis en meer commerciële inmenging, wat met een duur woord deregulering heet, heeft gevolgen voor alle partijen. Zo mag bij privatisering van de telecommunicatie verwacht worden dat de tarieven zullen wijzigen. Het is niet ongebruikelijk dat bij voorbeeld lokale telefoontarieven zullen stijgen en dat internationale tarieven zullen dalen.

Om te voorkomen dat de privé-onderneming, die gaat participeren in het telecommunicatiebedrijf, zich te veel laat leiden door puur commerciële motieven, is het volgens Ringling aan te bevelen een controlerend reguleringsorgaan in het leven te roepen, dat sterke bevoegdheden heeft en onafhankelijk van de politiek functioneert. Een dergelijke commissie is van belang, omdat de overheid in het kader van de deregulering, behoorlijk aan invloed inboet.

Ringling, vice-voorzitter van de Analytical Services Insight Research Corporation, waarschuwt voor een scheve ontwikkeling waarbij meer aan de behoeften van het bedrijfsleven wordt tegemoetgekomen dan aan die van het publiek. Het mag volgens hem niet zo zijn, dat particulieren minder bediend worden. Dat hij op zijn hotelkamer over een 'dode telefoon' beschikt, noemde hij ludiek, maar kenmerkend voor Curaçao, waarbij hij nog even verwees naar de grote storing, waardoor het eiland bijna een dag lang onbereikbaar was voor het buitenland.

LIPSCOMB

Over value-added services merkte hij op dat deze markt open moet zijn. Dat is op Curaçao gemakkelijker gezegd dan gedaan, aangezien Lipscomb een monopoliepositie op deze markt heeft doordat zij contractueel over de meeste verhuurbare lijnen van Landsradio kan beschikken.

Had Ringling zich iets langer in de Curaçaose situatie verdiept dan had hij wellicht concrete suggesties aan de hand kunnen doen. Nu bleef het publiek geconfronteerd met algemene richtlijnen. Dat de deskundige onkundig is gebleven van de politieke ontwikkelingen op het gebied van de telecommunicatie, blijkt misschien nog wel het meest uit zijn opmerking 'dat Curaçao het voordeel heeft kleinschalig te zijn, waardoor de communicatie over en weer gemakkelijk kan verlopen'.

HENNIE HARINCK

Nos Patria niet in nieuwe coalitie

WILLEMSTAD — Het ziet er niet naar uit dat Nos Patria van Chin Behilia alsnog in de nieuwe coalitie DP-PNP wordt opgenomen. Dat bleek gisteren overduidelijk uit woorden van PNP-secretaris-generaal Rufus McWilliam, na een gesprek met een delegatie van de witte partij.

Zowel McWilliam als DP-leider Raymond Bentoera lieten gisteravond in gesprek met de Amigoe weten graag een coalitie van drie partijen te willen vormen. Nos Patria (een zetel in Staten en Eilandsraad) zou heel goede kansen maken alsnog opgenomen te worden in het nieuwe bestuursteam.

Er blijkt echter volgens McWilliam één kardinaal probleem te zijn: principiële meningsverschillen over de decentralisatie en privatisering van de telecommunicatie. "We hebben een principieel standpunt hierover en zijn niet van plan dat te wijzigen", aldus McWilliam.

Gisterochtend ondertekenden DP en PNP een intentieverklaring om te komen tot een nieuw bestuur voor Curaçao. Waarnemers merkten toen al op, dat de kans dat ook Nos Patria deel kan uitmaken van het nieuwe BC nihil is.

Nos Patria zou dus samen met MAN in de oppositiebanken blijven, met de nieuwkomers van Fol/SI.

Driemaal inbraak

WILLEMSTAD — Te Bonam is vrijdagmorgen vroeg een inbreker aan de haal gegaan met een handtas inhoudende vijf gulden en een gouden ketting. De bewoonster die de man aantrof in haar woning slaagde er niet in hem tegen te houden, evenmin als de politie die zij inschakelde.

Van een andere inbraak aan de Blanquillaweg werd vrijdagmorgen aangifte gedaan. Een dame meldde dat tijdens haar afwezigheid iemand door het raam was binnengekomen en dat ze een aantal gouden sieraden en polshorloges vermiste ter waarde van negenduizend gulden. De buurvrouw die de dief had gezien, herkende hem als de beruchte 'K'. De politie is nog op zoek naar de voortvluchtige.

Te Punda ging een inbreker vrijdagmorgen er vandoor met heel wat kookgerei zoals lepels, schotels, borden, potten en pannen. Hij ontvreemdde de spullen uit een opslagplaats bij de oude markt.

Oprichting pensioenfonds



ORANJESTAD — Op het kantoor van notaris mr.J. Croes werd vrijdagmiddag na enige jaren van voorbereiding en turbulentie vanwege de cessantiawet, de Stichtingsakte ondertekend voor oprichting van een pensioenfonds in de toeristische sector. Hierbij tekenden AHATA-voorzitter Ed Malone, FTA-voorzitter Anselmo Pontilius en FTA-bestuurslid Tito de Cuba in tegenwoordigheid van AHATA-directeur dr. Rory Arends en Willi Kremer. Zij zijn leden van het bestuur van het pensioenfonds. Zowel de AHATA als de FTA spraken de verwachting uit dat andere sectoren dit voorbeeld zullen volgen.

Achttien jaar geëist in vage cocaïnezaak

ORANJESTAD — Acht jaar gevangenisstraf eiste de officier tegen verdachte R.V. die beschuldigd werd een grote hoeveelheid verdovende middelen in de periode van mei tot augustus 1991 in zijn bezit te hebben gehad. De overige verdachten hoorden de volgende eisen: C. één jaar en zes maanden, C.V. twee jaar en zes maanden en N. zes jaar. In totaal achtien jaar. De zaken tegen J.S. en A.K. werden aangehouden omdat justitie nog niet alle detailes in handen had.

Voor behandeling van deze rechtszaak, waarbij de eigenaar van een bekende fitnessclub was betrokken, bestond grote belangstelling. De zaak was niet zo gecompliceerd. De grote vraag was wel waar de zending verdovende middelen is gebleven en hoeveel dit is geweest. De ene keer werd gesproken van achttien kilo; dan weer van negen en tien kilo. Ook kwam steeds een tas met 'een aantal pakjes cocaïne' ter sprake die van de ene persoon naar de andere ging en daarna verdween. Uit behandeling van de zaak werd duidelijk dat J.S. de tas aan B.N. had gegeven. Deze gaf de tas over aan G.C. en deze overhandigde op zijn beurt de tas aan K.Y. Er werden ook nog enige personen in verband met deze tas bedreigd. De officier zei dat als de tas op geheimzinnige wijze werd doorgegeven en er ook nog mensen werden bedreigd, het wel vast staat dat het om verdovende middelen ging.

Uit rapporten bleek dat R.V. contact opnam met de mannen S. en D. om de verborgen cocaïne in het huis van K.V. te gaan stelen. Indien dit lukte zou ieder tienduizend florin krijgen. R.V. zei dat hij niets van de zaak afwist en dat het een complot tegen hem was. R.V. gebruikte zelfs verdachte K.V. als getuige om te laten verklaren dat hij nooit heeft gezegd dat ten huize van R.V. drugs verborgen waren. De rechter merkte hierbij op dat R.V. al eerder werd veroordeeld tot negen maanden gevangenisstraf, waarvan vier voorwaardelijk in een andere cocaïnezaak.

De officier van Justitie ging uitvoerig op de zaak in en zag J.S. als de grote man in deze zaak. Hoewel R.V. verklaarde niets van deze zaak af te weten wees de officier erop dat uit getuigenverklaringen wel anders blijkt. De officier vermoedt dat R.V. weet waar de cocaïne momenteel is of hij heeft het verkocht. Hij eiste dan ook een gevangenisstraf van acht jaar met aftrek van voorarrest. Na uitspraak van de eisen kregen de raadslieden van verdachten het woord. Ook zij gingen uitvoerig op de zaak in. Zij concentreerden hun verweer op de twijfel die bestaat over de verdwenen cocaïne. Zij waren van mening dat de officier geen straffen kan eisen zolang de cocaïne spoorloos is, onder meer om deze te laten testen. Op tien april wijst de rechter vonnis.

Wijziging voetbalprogram

ORANJESTAD — In de voetbalwedstrijden tussen de selecties van Curaçao, Bonaire en Aruba om de AVB 60 Jaar-Cup zijn enkele wijzigingen aangebracht. De wedstrijd om de derde en vierde plaats tussen de verliezers van donderdagavond en vrijdagavond wordt niet zondagmiddag vier uur maar vanavond om 8.15 uur gespeeld. Dit betekent dat de finale tussen de winnaars van donderdagavond en vrijdagavond, zondagmiddag vier uur wordt gespeeld en niet om zes uur zoals eerder aangekondigd. Al deze wedstrijden worden in het RCA-sportcentrum gespeeld.

Oomen naar Hese/Offringa

ORANJESTAD — Met ingang van een april aanstaande is mr. Rudy Oomen (38) verbonden aan het advocatenkantoor mr. Hese/ mr Offringa. Advocaat Oomen behaalde in 1980 zijn meestertitel aan de Rijksuniversiteit van Limburg. Hij was daarna een jaar werkzaam aan die universiteit als medewerker en keerde toen naar zijn geboorte-eiland Aruba terug om werkzaam te zijn bij het advocatenkantoor van Sjiem Fat. Voor het groeiende kantoor Hese/ Offringa betekent de komst van mr. Oomen een welkome aanvulling van krachten. Mejuffrouw mr. van Nie, die aan het kantoor was verbonden is naar Nederland vertrokken om verder te studeren.

Rechtszaak cocaïnebezit

ORANJESTAD — Vijf jaar gevangenisstraf met aftrek van voorarrest eiste de officier van Justitie tegen verdachte F.F. die beschuldig werd dat hij zes kilo cocaïne in zijn bezit had. Over veertien dagen wijst de rechter in deze zaak vonnis.

Verdachte was betrokken bij de zaak waarin twee vrouwen werden aangehouden toen zij naar Nederland wilden vertrekken. Zij hielden pakjes met cocaïne op hun lichamen verborgen. In Nederland werd in verband hiermee C. aangehouden die zijn aandeel in deze zaak bekende. Hij bekende verder dat verdachte F. het vervoer van de cocaïne door de twee vrouwen geheel had voorbereid. In dit verband wees officier van Justitie, mr. Zwinkels, erop dat het weliswaar zeventien maanden duurde om verdachte aan te houden, maar dat hij dan toch eindelijk verantwoording moest afleggen over zijn aandeel in deze zaak. Dit aandeel is kleiner dan die van de contactman in Nederland maar groter dan die van de twee vrouwen.

Contactman G. werd destijds veroordeeld tot zeven jaar en de vrouwen ieder tot drie jaar gevangenisstraf.

ORANJESTAD — In het internationale schaaktoernooi heeft Lev Psakhis, na de achtste ronde nog steeds de leiding. De partijen van deze ronde hadden het volgend verloop: Lev Psakhis-Zsuzsa Polgar 1-0; Judit Polgar-Boris Gulko 1-0; Stefan Kindermann-Leon Pliester 1-0; Zsofia Polgar-Pal Benkö ... Julio Granda Zuniga-G... Sax, remise.

De tussenstand: ... Psakhis 7; 2) Judit Po... 6,5; 3/4) Zsuzsa Polgar... Kindermann 5,5; 5) Gu... 4,5; 6) Sax 4; 7) Sofia Po... 3,5; 8) Granda Zuniga 2,5... Benko 1; 10) Pliester 0.

Moederdag in La Caban...

ORANJESTAD — La Cabana Resort biedt ter gelegenheid van Moederdag en de 44ste viering van de Onafhankelijkheidsdag in Israel, Arubaanse gezinnen voor het weekeinde van negen en tien mei een 'hotelpakket' aan. Dit bestaat uit verblijf, ontbijt, tickets voor een concert en een brunch op moederdag. Het weekendje-uit kost ongeveer 240 dollar per persoon.

"We hebben een pakket gemaakt voor mensen die er tijdens deze feestweek even een lang weekeinde tussenuit willen. Moederdag in stijl", aldus general manager David Page. Hij is blij dat de wereldberoemde klarinettist Giora Feidman negen en tien ... een concert geeft. Hij sp... Joodse soul muziek ... enkele oude en nie... Joodse stukken alsm... werken van Gershwin, ... nard Bernstein en Scott ... lin. Hij wordt begeleid ... Anthony Falanga op ba... Adam Rogers, gitaar.

Het zogenaamde klez... concept, de Joodse uitleg ... de natuurlijke kracht va... mensheid, legt Feidman ... zijn eigen muzikale ma... uit. "De mens is het ins... ment van het lied. Ik s... geen klarinet maar zie ... meer als een medium. ... gebruik het zodanig da... mijn publiek via de klari... een melodie kan 'vertell... Muziek is, was en zal ... altijd één van de machti... middelen zijn om vrijheid ... te drukken", aldus Feidm...

'Expo Confort Aruba 1992'

ORANJESTAD — In het Concorde hotel werd de Venezolaansematrassententoonstelling geopend. Deze is georganiseerd door Colchones Confort onder de naam 'Expo Confort Aruba 1992'. Doelgroepen zijn instanties die te maken hebben met de toeristenindustrie. Directeur José Manuel Fernandez zei bij de opening dat de kwaliteit van de matrassen in de hotels erg belangrijk is: De bezoekers moeten goed kunnen slapen en uitrusten. Een slecht matras is slecht voor het imago van een hotel. De firma is de matrassen in het Concorde Hotel aan het vernieuwen.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE
08.30-12.00/14.30-18.00 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
100.

ALARMCENTRALE
115.

* * * * * * * *

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14 00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

* * * * * * * *

BIOSCOPEN
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **Grand Canyon** (drama, 18 jr.).
PRINCIPAL: 20.30 uur **Pure Luck** (comedy, 14 jr.).

ZONDAG
DRIVE-IN: 21.00 uur **Grand Canyon** (drama, 18 jr.).
PRINCIPAL: 20.30 uur **Pure Luck** (comedy, 14 jr.).

* * * * * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN (van 18.00-07.00 uur): (zaterdag+zondag)
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter J. Croes, Madiki Kavel 23, tel.:34482/24797.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter B. Britt-Croes via sentro mediko San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

* * * * * * * *

BOTICA'S
(nachtdienst)
Pabao brug: Kibrahacha, Havenstraat 30, Oranjestad, tel.: 34908.
Pariba di brug: San Nicolaas, B. v.d. Veen Zeppenveldtstraat (San Nicolas), tel.: 45712.

* * * * * * * *

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale, **tel.:** 115, op te bellen.

* * * * * * * *

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dra L.G. Beke-Martinez, tel.: 24696.

* * * * * * * *

WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur; maandag te Paradera (tel. 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

* * * * * * * *

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

* * * * * * * *

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

* * * * * * * *

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * * * * *

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Geopend op dinsdag, woensdag en donderdag van 14.00-18.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

* * * * * * * *

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

* * * * * * * *

DIERENARTSEN

P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115.

* * * * * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Cartoons; 19.00 The World's Museum; 19.30 Elsa Klensch; 19.45 Big Story; 20.00 Special Program; 21.00 Prime News; 21.30 Movie; 23.30 Sports Tonight.

ZONDAG: 16.00 Studio Sports; 17.15 Father Murphy; 19.00 Man Alive; 19.30 Showtime; 20.30 Special Program; 21.30 Basketball; 23.30 Sports Tonight.

ZATERDAG
DIVERSEN
VOETBAL
13.30 uur Hubo Hooiberg Rebels vs Jani's Skylab Truck; 15.30 uur Caribe vs Tremont Seagram's - Duracell.

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09 00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00/13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833 toestel 219/225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruisgebouw: dinsdag van 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; dinsdag van 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat/Emmastraat, tel.: 23168;; dinsdag van 08.00-10.00 uur in Club Caiquetio, Paradera 47-A, tel.: 24280; woensdag van 13.00-15.00 uur te Santa Cruz 39-C, tel.: 28288 en donderdag van 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota, tel.: 23822.

BIBLIOTECA NACIONAL (openingstijden): **Antilliaanse Sectie, Studiezaal, afdeling Krant- en Tijdschriften:** maandag t/m vrijdag vanaf 07.30 uur.
Uitleningsafdeling: maandag, woensdag en vrijdag van 09 00-11.55/13.30-20.00 uur; dinsdag van 09.00-12.00/13.30-17.00 uur; donderdag van 13 30-17.30 uur

FILIAAL SAN NICOLAS **(openingstijden):** maandag, woensdag en vrijdag van 09 00-12.00/13.30-17.00 uur; dinsdag van 09.00-12.00/13.30-20.00 uur en donderdag van 13.30-20.00 uur.

* * * * * * * *

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANK' 'EENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.

* * * * * * * *

Lezing UA over aansprakelijkheid van banken:

Arubaanse banken hebben geen oog voor cliënten

ORANJESTAD — In Nederland zijn door het toenemende girale geldverkeer en de automatisering van de cliëntenbestanden en hun rekeningen bijna geen cashbetalingen meer mogelijk. Dit betekent dat iedereen in Nederland met banken van doen heeft en dat de banken inmiddels het geldmonopolie hebben verworven. Daar waar vroeger nog rente werd betaald op salarisrekeningen en diensten van de bank in het betalingsverkeer gratis waren, is nu de klant verplicht te betalen voor transacties.

Door de monopoliepositie van de banken met betrekking tot het geldverkeer en de toename van het cliëntenbestand kunnen fouten worden gemaakt. Dit betekent dat de burger rechtsbescherming wil hebben tegen handelingen van de bank. Tot voor kort werd daar in Nederland niet veel aandacht aan besteed, zeker voor wat betreft de particulieren. Maar de mensen zijn mondiger geworden en accepteren de fouten van banken niet meer. Om tegemoet te komen aan gerechtvaardigde klachten van cliënten van banken, is onder invloed van de consumentenorganisaties het een en ander veranderd. Het is tegenwoordig mogelijk om in Nederland de bank aan te spreken wegens wanprestatie en onrechtmatige daad. Betaling van schadevergoeding in geld of natura is dan mogelijk.

Aansprakelijkheid van de bankier voor onrechtmatig handelen was het centrale thema in een lezing die Prof. mr. F. Molenaar de afgelopen week hield in de aula van de Universiteit van Aruba. Per 1 januari 1988 zijn nieuwe bankvoorwaarden opgesteld, die veel meer aandacht besteden aan de belangen van de gebruiker van diensten van de bank. Er zijn vier klachtencommissies ingesteld: voor de Postbank, het Bankbedrijf, het Effectenbedrijf en de Optiebeurs. De uitspraak van de Commissie is bindend. De Bank moet in het verkeer met haar cliënten ook de zorgvuldigheid in acht nemen, die bij het maatschappelijk verkeer hoort. De meeste klachten tegen banken gaan over het verstrekken van onjuiste informatie en het geven van verkeerde beleggingsadviezen.

Zo heeft een klachtencommissie uitgesproken dat het onjuist is om een cliënt op zijn verzoek om informatie aan het lijntje te houden.

Een cliënt die in het buitenland met een girobetaalkaart geld opnam in buitenlandse valuta, kreeg achteraf, naar zijn mening, een te hoge rekening gepresenteerd. Hij wenste hierover uitleg van de bank dat niet op een degelijke wijze werd gegeven. Ook is het onrechtmatig als een bank een klant een beleggingsadvies geeft dat achteraf geheel onjuist blijkt te zijn. Bovendien mag de bank ook geen informatie aan derden geven over de financiële stand van zaken van hun klanten. Het ging in dat geval om informatie over de financiële situatie van een man, die de bank had verstrekt aan de advocaat van een vrouw, die in een echtscheidingsprocedure was gewikkeld met haar echtgenoot.

Ook kunnen er problemen ontstaan bij derden die zich borg stellen bij de bank voor een bankkrediet van iemand anders. Zo had een moeder zich voor haar zoon borg gesteld, die zich wilde inkopen in een bedrijf, dat later ernstige verliezen bleek te hebben geleden. Dat bleek niet uit het toen voorhanden zijnde accountantsrapport bij de koop. De borgtocht werd vernietigd door de rechter. Als de moeder had geweten dat de zaak er zo slecht voor stond zou ze zeker geen borgstelling hebben aanvaard. De bank had haar onvoldoende op de risico's gewezen. Dit was een stap voor de bank.

Na afloop van de lezing werd uit de zaal de opmerking gemaakt dat de Arubaanse banken geen oog zouden hebben voor de belangen van hun cliënten, tenzij het zeer kapitaalkrachtige klanten zijn. Op Aruba bestaat nog geen klachtencommissie voor het bankwezen. Om problemen, die zich in Nederland voordoen te voorkomen, zou natuurlijk een klachtencommissie kunnen worden ingesteld. Een klantvriendelijke bank zal zeker meer mensen trekken dan een bank die daar geen aandacht voor heeft. Een persoonlijke en deskundige dienstverlening zal in een grootschalige en steeds gecompliceerder wordende samenleving van essentieel belang worden. Voor zover banken hier wel aandacht aan besteden is dit uiteraard een overbodige aanbeveling.

PB-1 redt vissers

ORANJESTAD — Ter hoogte van Fonteyn slaagde in de avonduren de politieboot PB-1 erin om twee vissers E. de C. (60) en J. de C. (59) veilig aan wal te brengen. De mannen gaan gewoonlijk 's morgens vissen en komen in de middaguren terug. Toen zij niet op tijd terugkwamen werd alarm geslagen en de hulp van PB-1 ingeroepen.

Eén van de bemaningsleden wist dat de vissers altijd richting Fonteyn gingen en in die richting werd dan ook gezocht. Spoedig werden ze ontdekt. Zij hadden problemen met de motor en door de woeste zee dreigden zij op de rotsen terecht te komen. Een reddingsactie werd ingezet. Vanwege de ruwe zee slaagde men er niet in het vissersbootje in veiligheid te brengen. De twee mannen werden aan boord van de PB-1 genomen en veilig naar de haven van Oranjestad gebracht. Later zou getracht worden het bootje aan de kant te brengen.

Stichting eert Luciano Wever



ORANJESTAD — Deze week vond de oprichting plaats van de stichting 'Centro Deportivo Luciano Wever' die een sportstation te Brazil wil opzetten en beheren. Nadat Luciano (Chani) Wever juli vorig jaar overleed kwamen zijn erfgenamen op het idee om ter ere van Wever een sportcentrum te bouwen in zijn parochie Brazil. Ruim dertig jaar geleden stelde Luciano Wever zijn eigendomsterrein ter beschikking van de parochie. Het terrein is nog steeds in gebruik door sporters en staat bekend als het veld van 'Brazil Juniors'. In de loop van de jaren maakten veel clubs gebruik van dit terrein voor hun voetbal-of basebalwedstrijden. Hier worden ook ieder jaar de volksspelen op Koninginnedag gehouden. Luciano Wever was vanaf de jaren dertig ook zeer actief als sportleider, was medeoprichter van basebalclub 'El Capitan' en bestuurslid van verschillende voetbalclubs. Voor zijn overlijden kreeg Wever een aanbod om het sportterrein te verkopen. Hij ging hier niet op in en koos voor handhaving van het stuk grond. Op de foto wordt ten overstaan van notaris mr. Raymond Croes de oprichtingsakte getekend.

Eerste lustrum Padvinders



ORANJESTAD — De padvindersgroep Ora Ubao bestaat deze week vijf jaar. Deze groep, die over Bevers, Welpen, Welpies, Verkenners en Verkensters beschikt, was de afgelopen jaren zeer actief. Er werden niet alleen plaatselijk activiteiten georganiseerd maar ook bezoeken afgelegd aan Venezuela en Curaçao. In verband met het eerste lustrum wordt zondag 29 maart een mis gecelebreerd in de Monte Calvario-kapel. Op twintig april volgt een speurtocht gecombineerd met een eierenjacht. De verkenners zullen in juli een bezoek brengen aan Valencia, Venezuela.

Jubileum tehuis

SAVANETA — Bejaardentehuis Maris Stella bestaat op één april achttien jaar. Het feest wordt in besloten kring gevierd. Het vond vroeger onderdak in het voormalig tehuis van de frères de La Salle. Het verpleegtehuis Oranjestad bestaat vijftien jaar. Ter gelegenheid hiervan werd besloten de nieuwe eetzaal van Huize Maris Stella op die dag officieel in gebruik te nemen. Dit zal 's morgens half elf plaatsvinden.

Regentenraad betreurt aanval op Dr. Leo

ORANJESTAD — Namens de Regentenraad van de Stichting Ziekenverpleging Aruba (SZA) sprak voorzitter mr.C.G. Maduro zijn bezorgheid uit over de 'anonieme' persberichten die door de ABV, althans via hun fax, worden verspreid. Meestal ontbreekt een handtekening of naam en luidt het onderschrift 'namens zeshonderd werknemers van het hospitaal'. Het merendeel van de media neemt dergelijk ongetekende verklaringen niet op.

Mr. Maduro betreurt het dat het contract dat geneesheer-directeur dr. John Leo met de overheid heeft gesloten, uitvoerig in het nieuws is gekomen. De wijze waarop de ABV nu haar actie voert overtreft alle limieten. Nadat de Regentenraad tijdens de persconferentie duidelijk naar voren bracht waarom niet aan de eisen van de ABV kan worden voldaan, begon de ABV met een op laag peil staande campagne tegen de directeur. Dr.Leo's naam wordt in diskrediet gebracht zoals nooit te voren. Men ging er zelfs toe over om zijn contract te publiceren.

"Het zou interessant zijn te weten hoe onze werknemers zouden reageren als wij hun maandelijkse payroll met naam, bedragen en aanvullende vergoedingen zouden publiceren", aldus mr. Maduro. Misschien hebben de aanvallen op Leo te maken met het feit dat hij de eerste Arubaan is die directeur is geworden van het hospitaal. Daarvoor was hij in Nederland hoofd van de chirurgische afdeling van een bekend ziekenhuis. Maduro wijst erop dat in alle bedrijven, en het Arubaanse hospitaal is daar geen uitzondering op, de directeur meer verdient dan een werknemer. Volgens de ABV moet het hospitaal daar schijnbaar een uitzondering op maken.

Minister Croes verbiedt bingo in alle casino's

ORANJESTAD — Casino's mogen geen bingospelen meer houden. Een bingovergunning wordt alleen aan liefdadigheids- en andere sociale instellingen afgegeven als er geen winst wordt gemaakt. Minister van justitie, mr.Hendrik Croes, zond deze boodschap gisteren per brief aan alle Arubaanse casino's.

Daar stond ook in dat het houden van activiteiten, die niet in het contract staan, niet langer getolereerd zullen worden. De bewindsman zei dat het erop lijkt dat overal op Aruba bandeloosheid heerst. Aan het einde van zijn betoog zei hij zelfs dat misbruik wordt gemaakt van de persvrijheid om het volk tegen de regering op te hitsen.

Over de verboden gokmachines die nog op verscheidene plaatsen te vinden zijn, zei de bewindsman dat het Openbaar Ministerie het resultaat van het hoger beroep afwacht dat de gokmachinehouder R. heeft aangetekend tegen zijn veroordeling. Na de uitspraak krijgen de exploitanten een bepaalde tijd om hun machines te verwijderen. Als ze dat niet doen, dan zal het O.M. zelf tot verwijdering overgaan. Eigenaren die proberen om gokspelen onder de een of andere dekmantel te houden, lopen het risico dat hun zaak wordt gesloten. Volgens Croes zijn er twee complete douaneloodsen nodig voor het opslaan van alle gokmachines.

De bewindsman haalde ook de grote catochi-loterij van volgende maand aan, waarbij een woonhuis, auto en voedingsmiddelen te winnen zijn. Hij zei dat de regering de verkoop van het bedoelde loterijhuis niet zal legaliseren. Croes: "Het huis staat niet op naam van de man die de catochi-loterij organiseert. Het is ook nog maar de vraag of de trekking op TeleAruba kan worden uitgezonden". Croes verwacht dit weekeinde het onderzoeksresultaat te krijgen. Hij hoopt dat TeleAruba geen onwettige dingen gaat doen. De bewindsman herhaalde dat de catochi-loterijen gelegaliseerd zullen worden, maar niet de catochi zoals volgende maand wordt gehouden.

Kinderfeest

ORANJESTAD — In Cas di Cultura wordt morgenmiddag een groot kinderfeest georganiseerd. Dit is een van de activiteiten naar aanleiding van het 25-jarig bestaan van Van Dorp Aruba. En daar wordt natuurlijk ook de jeugd bij betrokken. Het feest wordt geopend door de Trupialen; een jeugdgroepje dat zang, dans en poppenkast verzorgt. Daarna komt er een professionele poppenkastvoorstelling, de dansgroep van Pierewietje en vervolgens een goochelaar. Als afsluiting van het feest zullen de winnaars van de grote puzzelprijsvraag bekend worden gemaakt en de prijzen worden uitgereikt. De toegang bedraagt twee florin en komt ten goede aan de Trupialen.

Onrust in Seroe Colorado

SEROE COLORADO — Onder de ruim tweehonderd vijfentwintig bewoners van woningen in Seroe Colorado is de nodige onrust ontstaan omdat de overheid hen nog niet op de hoogte heeft gesteld van wat er na de overdracht door de Lago aan Aruba gaat gebeuren. Verschillende plaatsen zoals de ESSO-club en de miniwinkel, waar de post kan worden afgehaald, zijn door de Lago ontruimd.

Er zijn geen aanwijzigingen van de overheid van wat er straks gaat gebeuren. Uit gesprekken met bewoners van Seroe Colorado blijkt dat grote onrust bestaat wat er na de overdracht aan Aruba gaat gebeuren. Het is nog niet bekend aan wie de huur moet worden betaald, hoe het nu verder gaat met de postbezorging en de water- en stroomlevering. Op de vraag waar men de post nu moet gaan halen, kon niemand een antwoord geven. Waterlevering door het WEB is niet gemakkelijk omdat de woningen een ander systeem, met zogenaamde gallonmeters, hebben.

Door de ELMAR werden nog geen voorbereidingen getroffen om de stroomlevering over te nemen. Ook bestaan plannen om de bewaking door Lago van Seroe Colorado op te heffen. Een bewoner vroeg de overheid wat de reden hiervoor was. Een woordvoerder reageerde verwondert: "Waarom hebben jullie bewaking nodig? Seroe Colorado wordt nu gewoon een wijk van Aruba en daar hebben we ook geen aparte bewaking". Bewoners hopen dat de overheid hen tijdig op de hoogte stelt van de plannen voor het beheer van Seroe Colorado en alles wat daar verband mee houdt.

Bemiddeling ministers

ORANJESTAD — De ministers Charro Kelly (volksgezondheid), ing. Eddy Briesen (economische zaken) en Fredys Refunjol (welzijnszorg) hebben gistermiddag een gesprek gehad met de vakbond ABV, directie en regentenraad van het hospitaal alsmede landsbemiddelaar Dooley Tromp.

Over deze bemiddelingspoging zijn nog geen bijzonderheden bekend. Wel dat het overleg vele uren duurde. Het personeel, allen getooid met het actie-teken 'SAPO' kwam in het hospitaal bijeen, waarbij uitvoerig gesproken werd welk standpunt de bond bij de bemiddeling door de ministers moet innemen. De regentenraad zou zich vanmorgen beraden over de besprekingen, terwijl de ABV dit in in eigen kring gaat doen. Verwacht wordt dat het gesprek met de ministers dinsdag wordt voortgezet.

WAARSCHUWING

De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.

OP SCHIETBAAN HATO:

DINSDAG 31 MAART 1992 VAN 07.15 TOT 24.00 UUR.
WOENSDAG 01 APRIL 1992 VAN 07.15 TOT 24.00 UUR.
DONDERDAG 02 APRIL 1992 VAN 07.15 TOT 13.00 UUR.

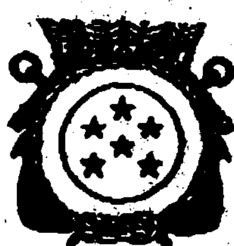
Onveilig zeegebied ± 4000 meter uit de kust.



HET EILANDGEBIED CURACAO

8½% LENING 1992 per 1997

Bedrag	open bedrag
Koers	de koers wordt na de laatste dag van inschrijving op 31 maart 1992 vastgesteld volgens het tendersysteem
rente	8½% per jaar, per 2 april 1992
Aflossing	op 2 april 1997 wordt het uitstaande bedrag van de lening à pari aflosbaar gesteld
Inschrijving	vanaf heden tot en met 31 maart aanstaande tot 12.00 u via lokale deviezenbanken
Storting	2 april 1992
Leningsvoorwaarden	kosteloos verkrijgbaar bij de lokale deviezenbanken.



COMMANDANT DER ZEEMACHT
IN HET CARAÏBISCH GEBIED

De Regering van de Nederlandse Antillen roept sollicitanten op voor de funktie van

HOOFD BUREAU CARAÏBISCH PERSONEEL

bij het Commandement der Zeemacht in het Caraïbisch gebied van de Koninklijke Marine.

Funktie-informatie:

— adviseert de dienstleiding inzake alle aspekten, die betrekking hebben op het lokaal aangenomen burgerpersoneel;
— is verantwoordelijk voor het maandelijks betaalbaar stellen van salarissen, uitkeringen en pensioenen van aktief en postaktief burgerpersoneel en militair personeel van de Antilliaanse en Arubaanse militie:
— Draagt zorg voor een optimale bezetting van het aantal formatieplaatsen en voor het instandhouden ervan. (Werving, selektie, vorming, opleiding, personeelsbeoordeling). Maakt funktie-informatieformulieren op en bewaakt de funktie-waarderingen;
— is belast met de uitvoering (vaststelling, toekenning en uitbetaling) van alle voor het burgerpersoneel getroffen garantie-maatregelen;
— [illegible]
— Initieert alle arbeidsvoorwaardelijke wijzigingen namens de Commandant der Zeemacht versus [illegible]ndsregeringen van Aruba en de Nederlandse Antillen;
— Onderhoudt namens de Koninklijke Marine alle kontakten met funktionarissen van overheidsinstanties hier te lande, in Aruba alsmede in Nederland voor zover van belang voor de funktie.

Funktie-eisen:

— minimaal een HBO-opleiding Personeelswerk/Arbeidsverhoudingen;
— meerjarige aantoonbare ervaring, bij voorkeur bij een Nederlandse en/of Antilliaanse/Arubaanse overheidsinstantie;
— goede kontaktuele en leidinggevende eigenschappen;
— het vermogen zelfstandig te werken en daarvoor ook de verantwoordelijkheid te dragen;
— affiniteit met de entwikkeling en uitvoering van financële arbeidsvoorwaarden.

de bezoldiging en overige arbeidsvoorwaarden voor deze funktie zijn konform de vigerende regelingen voor het overheidspersoneel in de Nederlandse Antillen.

Wilt U meer informatie, dan kunt U kontakt opnemen met het huidige bureauhoofd, de heer P.J.W.M. Peeters, op telefoonnummer 637415 (marinebasis) of 691622 (privé).

Uw schriftelijke sollicitatie kunt U, vergezeld van recente pasfoto en curriculum vitae, tot 15 april zenden aan:

Commandant der Zeemacht in het Caraïbisch Gebied
t.a.v. Hoofd Bureau Caraïbisch personeel
Marinebasis Parera
Willemstad /Curaçao N.A.

De Universiteit van de Nederlandse Antillen en de Universiteit van Aruba

zullen op 30 maart a.s. op Curaçao en op 1 april op Aruba gezamenlijk een

SYMPOSIUM

organiseren ter gelegenheid van de invoering van een groot gedeelte van het nieuw Burgerlijk Wetboek in Nederland.
Het symposium begint zowel op Curaçao als op Aruba om 17.30 uur en zal tot 21.00 uur duren.

Programma Symposium Nieuw BW Nederlandse Antillen en Aruba

Organisatie : Faculteiten der Rechtsgeleerdheid Universiteit van de Nederlandse Antillen en Universiteit van Aruba;
Datum : maandag 30 maart 1992;
Plaats : Universiteit van de Nederlandse Antillen, Aula;
Voorzitter : mr. M.R. Wijnholt;

Vanaf 17.30 uur Ontvangst, gelegenheid tot het nuttigen van een broodje
18.00 uur Opening door mr. M.R. Wijnholt
18.15-19.00 uur "Algemene inleiding Nieuw BW" door mr. F.B.M. Kunneman
19.00-19.10 uur Pauze
19.10-19.35 uur "Zakelijke zekerheden" door mr. B.M. Mezas
19.35-20.00 uur "Wanprestatie en de gevolgen daarvan" door mr. W. Smit
20.00-20.10 uur Pauze
20.10-20.35 uur "Interregionaal privaatrecht en Nieuw BW" door mr. M. Tratnik
20.35-21.00 uur "Het Nieuw BW op de Nederlandse Antillen en Aruba?" door mr. E.L. Joubert

Na afloop van de bijeenkomst wordt door de faculteit een hapje en een drankje aangeboden. Het is de bedoeling dat een eventuele discussie in deze informele sfeer plaatsvindt.

Aan deelname zijn geen kosten verbonden. De Faculteiten bieden e.e.a. aan de Antilliaanse (juridische) gemeenschap aan. Gelieve wel U aan te melden: telefoon 684422, toestel 123.



VERENIGING VOOR PROTESTANTS CHRISTELIJK ONDERWIJS OP CURACAO
Pimpiriweg 34, Telefoon 378178

AANMELDING NIEUWE LEERLINGEN

Het bestuur van de VPCO brengt hiermede ter kennis van haar leden en andere belangstellenden, dat de aanmelding van nieuwe leerlingen voor haar volgende scholen uitsluitend kan geschieden gedurende de volgende aanmeldingsdagen:

Kleuterscholen:	
Marnix	vrijdag 3 april 1992
Dr. Albert Schweitzer	vrijdag 10 april 1992
Basisscholen:	
Dr. Albert Schweitzer	dinsdag 7 april 1992
Marnix	donderdag 9 april 1992
Divi-Divi L.O.M. school	uitsluitend na afspraak
MAVO 1e klas:	
Dr. Albert Schweitzer	vrijdag 26 juni 1992
Marnix	maandag 29 juni 1992
MAVO/ETAO overige klassen:	
Marnix MAVO	dinsdag 30 juni 1992
Dr. Albert Schweitzer MAVO/ETAO	dinsdag 30 juni 1992
De aanmeldingstijden zijn voor:	
Kleuter- en basisscholen	16.00 - 18.00 uur
MAVO/ETAO	17.00 - 19.00 uur

De procedure van aanmelding van nieuwe leerlingen is opgenomen in de circulaire Aanmelding Nieuwe Leerlingen. Deze circulaire is op de V.P.C.O.-scholen (niet onder schooltijd) en de administratie verkrijgbaar. De circulaire bevat tevens de benodigde aanmeldingsformulieren. Reeds aangemelde leerlingen dienen opnieuw te worden aangemeld.

N.B. Gewone leden dienen het lidmaatschapsbewijs over 1992 van hun kerkgenootschap te overleggen.

Kleuters die niet aan het begin van het schooljaar, maar vóór 31 december 1992, naar school gaan, dienen ook op de hierboven vermelde datum te worden aangemeld.
Aanmeldingen die na genoemde data worden gedaan, worden behandeld in volgorde van aanmelding.
Nadere inlichtingen kunnen worden verkregen bij de administratie van de V.P.C.O., Pimpiriweg 34 (telefoon 378178).

CURCONSULT n.v
economic advisers & management consultants

BEKAERT

Voor één van onze buitenlandse relaties, het Belgi[sche] staalconcern BEKAERT met wereldwijd meer dan 10[...] werknemers, met o.m. fabrieken in Venezuela, Chili, Ecu[ador] en Brazilië zoeken wij een:

verkoper voor de regio

de werkzaamheden omvatten:

- marktonderzoek & opstarten promotionele activiteiten
- Bekaert produkten introduceren en promoten
- identificeren, opzetten dan wel evalueren van het verkoop[...]
- promotie & verkoop van Bekaert draadprodukten
- contact onderhouden met afnemers
- voorbereiden verkoopplannen en- budgetten

profielschets van de kandidaat:

- opleiding op bachelors-niveau
- minimaal 5 jaar commerciële ervaring
- kennis op het gebied van marktonderzoek
- interesse in technologische ontwikkelingen
- bereidheid om zeer frequent te reizen
- zelfstandig te kunnen werken
- talen: Engels, Spaans (event. Frans)
- PC-vaardigheid is een pluspunt

Uw sollicitaties, vergezelt van uitgebreid C.V., dient u voo[r ...] april te sturen aan CURCONSULT n.v., Snipweg 10, Pos[tbus] 4378, Curacao. Voor inlichtingen kunt u bellen tel. 368860.

Voor één van onze cliënten, een groothandel met circa 30 personeelsleden zoeken wij een zelfstandig werkende

ADMINISTRATEUR / CONTROLLER

Taken:
- Direct leiding geven aan 4 medewerkers.
- Zorgdragen voor dagelijkse interne en administratieve controle werkzaamheden.
- Opstellen jaarrekeningen
- Verzorgen managementinformatie (per maand en kwartaal)

Profiel:
- [illegible]
- Zakelijke inslag
- Administratieve ervaring bij voorkeur in de handel
- Goede contactuele en leidinggevende capaciteiten.
- Affiniteit met onderricht geven.
- Niet ouder dan circa 30 jaar.

Geboden wordt:
Een verantwoordelijke en afwisselende werkkring met veel ruimte voor initiatief. Een goed salaris en goede secundaire voorwaarden.

Brieven vóór 15 april 1992 met levensloop en ervaring plus pasfoto richten aan:

Caribbean Accounting Services
T.a.v. de heer J.L.A.M. Hoos
Schottegatweg Oost 108
Postbus 360
Curaçao.

Caribbean Accounting Services
Solutions for Business

HAPPY HOUR
2 DRINKS FOR THE PRICE OF 1

* Snack Buffet
* Live Entertainment

From Tuesday to Saturday
From 6.00 - 8.00 p.m.

Bring a Friend!!



HOLIDAY BEACH
HOTEL & CASINO

'Atletes hebben geen eerlijke behandeling gehad'

Salomon stelt ernstige fouten in procedure zaak-Krabbe vast

NEUSS - Bij het afnemen van de urinestalen van drie atletes Katrin Krabbe, Grit Breuer en Silke Moller tijdens het Zuidafrikaanse trainingskamp in Stellenbosch zijn ernstige procedurele fouten gemaakt.

Die uitspraak is van Irena Salomon, eigenares van de uitgeverij Sportless in Berlijn, in een interview met het dagblad 'Neues Deutschland'.

"Het is onze bedoeling te bewijsen dat de atletes een eerlijke behandeling hebben gekregen. Op grond van de informatie die ons op dit moment ter beschikking staat, moet ik vaststellen dat dit niet het geval is geweest," aldus de uitgeefster, die onmiddellijk na de behandeling door de beroepscommissie van de Duitse atletiekbond op 4 april in Darmstadt van de "Affaire Krabbe" een zakboekje over het gebeuren wil uitgeven.

Salomon legt de nadruk op het feit dat Chris Hattingh, de door de Duitse bond aangewezen 'doping control officer', geen volmacht kon tonen. Dat is in strijd met de regels van de internationale amateur atletiek federatie (IAAF), die voorschrijven dat slechts gevolmachtigde personen een dopingcontrole mogen verrichten.

In het geval van de drie wegens vermeende manipulatie tot vier jaar schorsing veroordeelde atletes heeft Hattingh op 7 en 14 februari twee sterk van elkaar afwijkende verklaringen over het verloop van het verzegelen van de stalen afgelegd.

Bovendien was de verpakking van de stalen geschied in een in Zuid-Afrika in licentie gefabriceerde cassette van plastic, die door de verstrekker van de licentie in Engeland wegens onvoldoende verzegelingsmogelijkheden uit de produktie is genomen.

Volgens Salomon zal het bestuur van de Duitse atletiekbond (DLV) deze zaken bij een op korte termijn te houden vergadering in Kaiserau in zijn beoordeling moeten betrekken.

Intussen heeft Dr. Reinhard Rauball een dossier van ongeveer 60 pagina's ingeleverd bij de commissie van beroep van de bond. Jos Hermens, de Nederlandse manager van de drie atletes, heeft inmiddels aangekondigd, wanneer de bond de atletes niet vrijspreekt, de zaak bij de IAAF in Londen aanhangig te maken.

DLV-voorzitter Helmut Meyer is er na een gesprek met Primo Nebiolo, de Italiaanse voorzitter van de IAAF, van overtuigd dat de wereldbond de schorsing van de atletes zal overnemen wanneer zij op 4 april inderdaad worden schuldig bevonden. Of de mogelijkheid bestaat dat het drietal via een vraag om clementie een lagere straf van de IAAF zal krijgen, wilde Meyer, omdat de zaak "onder de rechter" is, niet ingaan.

De belangstelling voor de zitting van de commissie van beroep, die op 4 april vanaf half tien in de ochtend in hotel 'Contel' bijeenkomt, is enorm. Volgens Lutz Nebenthal, perschef van de Duitse bond, hebben meer dan honderd journalisten zich gemeld. Verscheidene televisiestations, ook het Amerikaanse ABC, willen de behandeling op het scherm brengen. Camera's zullen echter niet worden toegelaten.

Op dit moment is nog niet duidelijk of de drie betrokkenen bij de behandeling aanwezig zullen zijn. Zeker is wel dat advocaat Rauball, manager Jos Hermens alsmede de voorzitter van SC Neubrandenburg, Susanne Phillippzig, en directeur Heiner Jank, aanwezig zullen zijn. Voor Hermens wordt het een druk weekeinde. Vrijdag 3 april presenteert hij de topatleten van de marathon van Rotterdam, waar hij op zondag weer aanwezig moet zijn voor de wedstrijd.

Juridische stappen overwogen

Schaatsbond wil coach Koops over dope horen

BUTTE - De schaatsbond is op zoek naar bondscoach Arie Koops. De vrouwencoach is op vakantie in Noord-Amerika.

De KNSB wil graag Koops en ook zijn vakantiehoudende pupillen Carla Zijlstra en Lia van Schie spreken, alvorens stappen te nemen naar aanleiding van de beschuldigingen van het gebruik van verboden spierversterkende middelen.

De Haarlemse huisarts Michiel Karsten zei deze week Nederlandse deelnemers aan het Olympisch schaatstoernooi in Albertville van anabole steroiden te hebben voorzien. Karsten heeft geweigerd namen te noemen.

De schaatsbond, die juridische stappen overweegt, heeft alle mannen allrounders en sprinters getraceerd - inclusief piloot Leo Visser in Singapore - maar speurt nog naar vrouwencoach en twee schaatsenrijdsters.

Allrounders en sprinter Gerard van Velde verblijven momenteel in Butte in de Amerikaanse staat Montana waar het komende weekeinde de wereldbekerreeks wordt besloten. Een door de schaatsbond en mannencoach Ab Krook uitgegeven verklaring, waarin de beschuldigingen worden ontkend, stond integraal in The Montana Standard.

De sponsor van de schaatsbond, Aegon, wil vooralsnog geen initiatieven nemen, Henk van Savoyen, vertegenwoordiger van de geldschieter van de KNSB in Butte, verklaarde de zaak volledig over te laten aan Mr. Rene Lodder, juridisch medewerker van het verzekeringsconcern.

Sport Agenda

SENTRO DEPORTIVO KORSOU (zwembad)
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

PISINA BENNIE LEITO (Gouverneur Van Slobbeweg z/n, Rif)
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.30/14.00-17.00 uur.

BOWLEN (Damacor Bowling Club, Chuchubiweg)
openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO (Rust & Burgh)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE (Sentro di Bario Janwe)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 jaar.

GRAND PRIX 1992 (K.A. Capablanca)
20.15 uur eerste ronde; 21.00 uur tweede ronde; 21.45 uur derde ronde; 22.30 uur vierde ronde.

LITTLE LEAGUE
10.00 uur Amalie vs Curoil; 12.00 uur Libbys vs Boolchand; 14.00 uur Cocacola vs Marchena; 16.00 uur Setel vs Kiwanis -Suffisant.
10.00 uur Zwitsal vs Setel; 12.00 uur Marchena vs Curoil; 14.00 uur Kodak vs Kodela; 16.00 uur Love Ice vs ABN Amro -Hurtado.

VOETBAL (Vruminga)
13.00 uur Sta. Maria vs Willemstad, (winnaar A); 14.00 uur Mundu Nobo vs Semikok, (winnaar B); 15.00 uur Suffisant/Taco vs Boca Sami, (winnaar C); 16.00 uur winnaar A vs winnaar B, (winnaar E); 17.00 uur winnaar C vs winnaar D, (winnaar F). Winnaar D is geloten uit de drie verliezers -Sithoc Muizenberg.

SOFTBALL (SBC Swift)
Pool A: 10.00 uur Bols vs Chez Suzenne, (winnaar A); 12.00 uur Glacial vs Kings, (winnaar B); 14.00 uur Gasora vs Karpatula, (winnaar C); 16.00 uur Caterpillar vs Family, (winnaar D) - Suvek Ballpark.

ZONDAG

GRAND PRIX 1992 (K.A. Capablanca)
20.00 uur vijfde ronde; 20.45 uur zesde ronde; 21.30 uur zevende ronde; 22.30 uur prijsgeving.

LITTLE LEAGUE
10.00 uur Boolchand vs Nederex; 12.00 uur Libbys vs ABN Amro; 14.00 uur Marchena vs Malta; 16.00 uur Setel vs Curoil -Sufisant.

VOETBAL (Muskita)
11.00 uur Sta. Maria vs Semikok, (winnaar A); 12.00 uur Mundu Nobo vs Boca Sami, (winnaar B); 13.00 uur Suffisant/Taco vs Willemstad, (winnaar C); 14.00 uur winnaar A vs winnaar B, (winnaar E); 15.00 uur winnaar C vs winnaar D, (winnaar F). Winnaar D is geloten uit de drie verliezers -Sithoc Muizenberg.

16.00 uur winnaar E vs winnaar F (Vruminga); 17.00 uur winnaar E vs winnaar F (Muskita).

VOETBAL
10.00 uur De Koning vs Charo Stars (winnaar A); 11.15 uur Cen. Dominguito vs Barber (winnaar B); 12.30 uur Jong Holland vs Scherpenheuvel (winnaar C); 13.45 uur Victory Boys vs Vesta (winnaar D); 15.00 uur Subt vs Hub. Westpunt (winnaar E); 16.15 uur Undeba vs Mahuma (winnaar F) - terrein Jandoret.

SCHERMWEDSTRIJDEN
9.30 uur kampioenschap Curaçao, Floret, A/B/C, F/M. - Mgr. Zwijssencollege.

SOFTBALL (SBC Swift)
Pool B: 10.00 uur Swift vs Spada (winnaar A); 12.00 uur Ennia-Life vs Huizerstars (winnaar B); 14.00 uur Aguilas vs Teremoto (winnaar C); 16.00 uur Veteranos vs Nos Ambiente (winnaar D) - Suvek Ballpark.

****

Arbiters EK voetbal bekend

Blankestein leidt duel Joegoslavië - Engeland

PARIJS - De Nederlander John Blankenstein zal in de eerste ronde van het toernooi om het Europees kampioenschap voetbal, dat op 10 juni in Zweden begint, de ontmoeting Joegoslavië-Engeland leiden.

De wedstrijden van Nederland worden gearbitreerd door: Bo Karlsson (Zwe) (Nederland - Schotland), Jose Rosa dos Santos (Por) (Nederland - GOS) en Pier Luigi Pairetto (Ita) (Nederland - Duitsland).

De UEFA, die de lijst van scheidsrechters voor de eerste ronde bekend maakte, wees de Rus Alexei Spirin aan voor de openingswedstrijd Zweden - Frankrijk in Stockholm.

Voor de halve finales en de eindstrijd zal een keuze gemaakt worden uit Bruno Galler (Zwi), Tulio Lanese (Ita) en Emilio Soriano Aladren (Spa).

De scheidsrechters voor de eerste twaalf wedstrijden zijn:

Spirin (GOS): Zweden - Frankrijk: Blankenstein (Ned): Joegoslavië - Engeland; Karlsson (Zwe): Nederland - Schotland; Biguet (Fra): GOS - Duitsland; Schmidhuber (Dui): Zweden - Joegoslavië; Puhl (Hon): Frankrijk - Engeland; Dos Santos (Por): Nederland - GOS; Goethals (Bel): Schotland - Duitsland; Mikkelsen (Den): Zweden - Duitsland; Forstinger (Oos): Frankrijk -Joegoslavië; Pairetto (Ita): Nederland - Duitsland; Roethlisberger (Zwi): Schotland - GOS.

Artsen boycotten boksen in Chili

SANTIAGO - In Chili hebben de doktoren de strijd aangebonden met de bokssport.

De nationale artsenvereniging heeft zijn leden verboden nog langer als ringarts op te treden bij prof- en amateurwedstrijden. De aanwezigheid van een medicus is volgens de Chileense wet verplicht.

Voorzitter Victor Maturana zei dat de beslissing van zijn vereniging een reactie is op de dood van David Ellis eind vorig jaar. De Amerikaanse bokser overleed na bij een gevecht in Coyhaigue knock-out te zijn geslagen.

Maturana, die bij de regering gaat aandringen op een algeheel boksverbod in Chili, kreeg al steun van de minister van volksgezondheid Jorge Jimenez die boksen een barbaarse sport vindt.

De Chileense boksbond overweegt op zijn beurt een klacht in te dienen tegen het besluit van de artsenclub.

Vijf finales op Spelen verplaatst

LONDEN - De internationale amateur atletiek federatie (IAAF) heeft bevestigd dat zij de organisatoren van de Olympische Spelen in Barcelona heeft gevraagd vijf finales te verplaatsen.

Volgens de Spaanse krant 'La Vanguardia' zou het organisatie-comité weinig voelen voor de veranderingen. De IAAF kan het met zijn verzoek echter ook hoger op zoeken bij het Internationaal Olympisch Comité.

Volgens het Olympisch charter is de IAAF verantwoordelijk voor de technische zaken betreffende de atletiek bij de Olympische Spelen.

De IAAF wil wijzigingen wat betreft de 200 meter mannen en vrouwen, de 400 m, 400 m horden en de 800 m vrouwen. Door de omzettingen krijgen de finalisten een dag rust voor de strijd om de medailles.

Het aantal finales per dag blijft gehandhaafd met een uitzondering. Op 2 augustus zal er een eindstrijd minder zijn en dientengevolge een meer op 6 augustus.

Jeugd Sportkamp in Paasvakantie

WILLEMSTAD - Van 20 tot en met 25 april wordt een paasvakantie Jeugd sportkamp georganiseerd door Bollettieri Salas Tennis Academy.

Dit jaarlijkse gebeuren bestaat uit twee kampen van elk drie dagen en twee nachten. De activiteiten zijn tennis, zwemmen, minivoetbal, volleybal, handenarbeid, een speurtocht en nog een aantal bezigheden.

De kinderen worden op de eerste dag om 08.00 uur verwacht. Ze kunnen weer op de derde dag om 17.00 uur worden opgehaald.

Voor meer informatie kunt U bellen naar tel. 677028 of 677030.

Koster dichter bij WK-ticket

WILLEMSTAD - Het moet mogelijk zijn voor Koster in de resterende drie partijen twee punten te behalen. Dan is hij verzekerd van deelname aan het wereldkampioenschap dat in Frankrijk wordt georganiseerd.

In zijn partij tegen de Haïtiaan Lyonel, die de kansen van zijn landgenoot Coussel verdedigde, werd 'zwaar gevochten' op het bord met de honderd velden. Koster won uiteindelijk zijn partij.

Coussel op zijn beurt, moest bij Azimullah een punt inleveren: remise. Hiermee werd een einde gemaakt aan een serie van zeven achtereenvolgende overwinningen.

De stand aan kop met nog drie partijen te spelen: 1. Kuperman: 21; 2. Mogiljanski 20; 3. Koster 18; 4. Coussel 17; 5. Azimullah en Marcos 15; 7. Rancharan en Lourival 12.

SCHAATSRIJDEN / DEN HAAG - Roberto Sighel, de Italiaanse wereldkampioen, zal 31 maart in Heerenveen deelnemen aan het ijsgala. Sighel had aanvankelijk via coach Marchetto laten weten de voorkeur te geven aan recordwedstrijden in Calgary op 3 en 4 april.

* * * * *

OLYMPISCHE SPELEN / TBLISI - Het nationaal Olympisch comité van Georgië heeft formeel bekend gemaakt onder de vlag van het Gemenebest van Onafhankelijke Staten (GOS) deel te nemen aan de Olympische Spelen in Barcelona.

Straf Houtman wel door KNVB verminderd

Van der Laan na beroep nu van vijf naar zes duels

DEN HAAG - FC Den Haag heeft de strijd tegen degradatie voortgezet bij de commissie van beroep van de KNVB. Gevraagd werd de lange straffen van de aanvallers Van der Laan (vijf duels) en Houtman (vier) te verminderen dan wel te vernietigen.

Houtman heeft inmiddels een wedstrijd van zijn straf uitgezeten. Hij kreeg de rode kaart van scheidsrechter Uilenberg bij de wedstrijd Den Haag - De Graafschap, na een vermeend handgemeen met directe tegenstander Redeker. De Doetinchemmer kreeg dezelfde straf. Hij ging niet in beroep.

Van der Laan kreeg geen kaart in het duel met FC Groningen. Hij werd gestraft op basis van televisiebeelden, waaruit zou moeten blijken dat hij opzettelijk op het hoofd van Van Duren zou zijn gaan staan. De betreffende tegenstander was opgeroepen als getuige, maar kwam donderdag in Zeist niet opdagen.

Karel Jansen, een van de twee raadslieden van Van der Laan, bracht hierbij een interessant punt naar voren. Hij ageerde niet direct tegen het gebruik van televisiebeelden, wel tegen het feit dat scheidsrechter Lammers door de uitzending was "overruled".

Jansen: "De scheidsrechter stond in ideale positie om het incident waar te nemen. Hij besloot niets te doen. Zijn conclusie moet zijn geweest dat van een overtreding geen sprake was. Door de straf van Van der Laan is de positie van de arbiter, opgeleid om op dit niveau te fluiten, flink aangetast. Ik wijs deze gang van zaken principieel af."

UIT BALANS

Van der Laan erkende Van Duren te hebben geraakt, maar bestreed opzet. De aanvaller verklaarde uit balans te zijn geraakt, toen hij zijn op de grond liggende tegenstander -door een derde ten val gebracht- wilde ontwijken. Inderdaad, sneeuw had het veld in het Oosterpark-stadion moeilijk begaanbaar gemaakt.

Houtman ontkende in het andere geval niet fout te zijn geweest. Maar niet in die mate als de tuchtcommissie eerder veronderstelde. "Ik beken dat ik een beweging heb gemaakt. Maar dat was meer iets van: donder op. Een reactie op de klap die ik kreeg. Ik schrok dat ik Redeker daarbij raakte."

Zijn raadsman Van Minnen vond het acceptabel dat de nog resterende straf van drie duels schorsing zou worden omgezet in een voorwaarlijke straf. Hij beriep zich, met instemming van de commissie van beroep, onder meer op het nagenoeg onbesproken gedrag van Houtman in zeventien jaar profvoetbal. In het geval Van der Laan eiste dezelfde raadsman vrijspraak.

De uitspraak volgde de volgende ochtend.

De commissie van beroep van de KNVB heeft Van der Laan een schorsing van zes wedstrijden opgelegd.

Dat is een wedstrijd meer dan de straf, die de tuchtcommissie op 16 maart had uitgesproken. Peter Houtman, eveneens van FC Den Haag, zag zijn schorsing van vier wedstrijden omgezet in twee duels en twee wedstrijden voorwaardelijk met een proeftijd tot 1 januari 1993. Houtman heeft inmiddels een keer aan de kant gestaan.

Trainers FC Twente bestrijden ontslag

ENSCHEDE - Theo Vonk en Ronald Spelbos, trainers van FC Twente, hebben een verweerschrift ingediend tegen de ontslagaanvraag van het bestuur van de Enschedese eredivisieclub bij het gewestelijk arbeidsbureau.

Het duo heeft dat laten doen door de adviserend jurist van de vereniging van oefenmeesters Nederland (VVON). FC Twente diende half februari de ontslagaanvraag in na kennis te hebben genomen van de wens van de trainers aan het eind van het seizoen naar een andere werkgever uit te zien.

Volgens algemeen secretaris Philippo van de VVON is het voeren van verweer in dit soort gevallen een normale zaak.

"Iemand, die in de maatschappij wordt ontslagen, heeft altijd het recht zich te verweren tegen iets, waar hij het niet mee eens is. Vonk en Spelbos hebben van dat recht gebruik gemaakt. Waar ze precies tegen protesteren kunnen we niet zeggen zolang de zaak nog in behandeling is. Het woord is nu weer aan de directeur van het arbeidsbureau."

Competitie met week verlengd

Reis Jong Oranje naar Australië problematisch

ZEIST - Bondsarts Frits Kessel zal het Olympisch voetbalelftal binnenkort adviseren hoe de voorbereiding op de ontmoeting met Australië het beste kan verlopen.

Om kwalificatie voor de Olympische Spelen af te dwingen, dient de jeugdploeg in een uit- en thuiswedstrijd Australië te verslaan. De FIFA heeft beslist dat Oranje eerst uitspeelt. De duels moeten voor 15 mei zijn afgewerkt. Het is niet toegestaan een beslissingsduel op neutraal terrein te spelen.

De Nederlandse competitieleider Jan Huijbregts komt hierdoor in grote problemen. Door nationale en internationale verplichtingen biedt de kalender nauwelijks ruimte voor de kwalificatiewedstrijden. Huijbregts heeft al voorgesteld de nationale competitie een week te laten uitlopen, om op die manier een vrij weekeinde te krijgen.

De vraag dringt zich op of dit voldoende is. Het advies van Kessel zal er vrijwel zeker op neerkomen, dat voor de uitwedstrijd minimaal twaalf dagen moeten worden uitgetrokken.

Praktisch is dit vrijwel onmogelijk. Zelfs als het lukt, is het de vraag of de coaches van de belangrijkste leveranciers hun internationals in staat achten het volledige programma af te werken.

Hoe de situatie in Australië precies is, is bij de KNVB niet geheel duidelijk. De Australische voetbalbond meldde zich in Zeist middels een fax met de vraag of het juist was dat Oranje de tegenstander was. Hierop werd bevestigend geantwoord. De competitie in Australië loopt het komende weekeinde af. Daarna wordt een begin gemaakt met de play offs.

* * * * *

GOLF / LONDEN - Arthur Lees, de Engelse golfer die vier maal in het Ryder Cupteam uitkwam, is op 84-jarige leeftijd in Londen overleden. Lees, van 1949 tot en met 1977 actief als professional, speelde in 1947, 1949, 1951 en 1955 voor het Britse team in de strijd om de Ryder Cup.

* * * * *

Goedkoop slapen tijdens Spelen

BARCELONA - Het toeristenbureau van Barcelona en kerkelijke instellingen in de Olympische stad bieden jonge bezoekers van de Spelen goedkope overnachtingsmogelijkheden aan.

Waar het hotelwezen zijn prijzen met 250 procent heeft verhoogd kunnen jeugdige Olympische toeristen voor een bedrag van tien dollar (ongeveer 20 gulden) overnachten in scholen en sporthallen, waar 3000 slaapplaatsen beschikbaar zijn. Verder zijn nog 8400 bedden beschikbaar op kampeerterreinen.

De verwachting dat dagelijks 300.000 bezoekers van de Spelen zich in en rond Barcelona zullen ophouden. Dat is minder dan aanvankelijk aangenomen.

De vermindering is voornamelijk veroorzaakt door de exorbitant hoge hotelprijzen. De duurste overnachting in de Catalaanse hoofdstad kost ruim 900 gulden.

* * * * *

VOETBAL / ROTTERDAM - De eredivisiewedstrijd VVV - Sparta, die voor maandag 20 april (Tweede Paasdag) op het programma stond, is door de KNVB verplaatst naar dinsdag 14 april.

"Vechten voor de goede zaak"

Nederlandse blauwe baretten zoeken avontuur in Joegoslavië

GARDEREN — "Het avontuur" en "de goede zaak" hebben Nederlandse dienstplichtigen verleid om zich aan te melden voor de vredesoperatie van de Verenigde Naties in Joegoslavië. Toch een tikkeltje nerveus wegens de weer oplopende spanningen in het verdeelde Balkanland zaten de gloednieuwe blauwe baretten en het "thuisfront" vrijdag om de tafels in de kantine van de generaal-majoor Kootkazerne in Garderen om de laatste informatie over de taak van het VN verbindingsbataljon te ontvangen.

"We hebben net het advies gekregen om ons hoofd naar beneden te houden", grapt Costa van het 106e in Ede, die naar Noord-Krajina zal reizen. Om verscheidene redenen heeft hij zich aangemeld voor Joegoslavië waarvan "de uitdaging" en "het avontuur" wel het belangrijkste zijn.

"Je wilt wel eens een keer wat anders en het is voor een goede zaak", zegt de dienstplichtige soldaat die ook "voor de mensen daar" zijn diensttijd met acht maanden heeft verlengd.

Zijn moeder vond het "onverstandig", het heeft niets met de verdediging van het vaderland te maken meende zij. Maar Costa wilde altijd al graag een plaatsje in de VN-troepen en had zich ook opgegeven voor het Nederlandse bataljon in de Sinaï-woestijn.

Wilfred van Breda van het 141e uit Harderwijk zoekt de "uitdaging" die hij krijgt in Oost-Slavonië, waar recent nog hevig is gevochten rond Osijek. Hij is niet bang en voelt zich goed voorbereid op zijn taak. Van Breda die het verbindingsmaterieel transporteert beseft heel goed dat zijn missie niet ongevaarlijk is. Maar als het erop aankomt, zij of ik, dan aarzel ik niet te schieten", zegt hij.

Moeder Van Breda heeft wel een paar slapeloze nachten gehad na haar zoons besluit, maar heeft zich er inmiddels bij "neergelegd". Wilfred die vandaag 23 jaar is geworden, is "oud en wijs genoeg", meent pa, die als hij jonger was geweest ook zelf zou zijn gegaan "om het avontuur".

Costa en Wilfred zijn twee van de ongeveer honderdvijftig dienstplichtigen die naar Joegoslavië worden uitgezonden. Die zijn overgebleven na een selectie door artsen en commandanten uit de duizend dienstplichtigen, die zich hadden aangemeld.

BARETTEN

In totaal gaan er volgende week 258 Nederlandse militairen naar het Balkanland waar ze met name in de republieken Kroatië en Bosnië- Hercegovina terecht zullen komen. Een groepje van 49 blauwe baretten is er al. In Bosnië zijn deze week de spanningen zo toegenomen door voortdurende gevechten aan de Bosnisch-Kroatische grens, dat de Bosnische leiders vrijdag VN-secretaris-generaal Boutros Boutros Ghali om ingrijpen hebben gevraagd.

De Nederlandse legerleiding acht de kans dat er iets gebeurt echter gering. De "verkenners" in Joegoslavië hebben steeds gemeld dat het slechts om incidenten gaat verspreid over een groot gebied. "Een ongeluk zit in een klein hoekje", geeft luitenant-kolonel H. Vermaas, commandant van het verbindingsbataljon, toe. "We hebben in het gebied weliswaar te maken met een groot aantal gewapende mensen die niet tot het reguliere leger behoren, maar onze jongens staan niet bij de wegblokkades om wapens te controleren. Daarom acht ik de kans dat er iets met onze mensen gebeurt gering", verklaart Vermaas.

De legerleiding meent dat de Nederlanders met open armen ontvangen zullen worden. Volgens kolonel A. Den Boer, commandant van 101 verbindingsgroep die de kern vormt van het Nederlandse VN-bataljon, is de plaatselijke bevolking "blij" met de komst van de vredesmacht. Hoe eerder, hoe liever is de teneur. Automobilisten toeteren, trambestuurders rinkelen en cafégangers trakteren zodra ze blauwe baretten ontwaren.

Moeder Witteveen uit Wouw verwacht dat haar zoon Wilco (22) net zo onthaald wordt als de bevrijders in de tweede wereldoorlog. "Ik sta achter hem. Gevaarlijk kan het overal zijn", stelt zij nuchter vast. Haar man loopt als lid van de vrijwillige brandweer ook risico's. "Je moet positief blijven denken."

Ondanks zijn trots over de Nederlandse bijdrage aan de VN-vredesmacht in Joegoslavië, laat toch ook minister van defensie Ter Beek in zijn toespraak tot de blauwe baretten, verzameld op het plein van de kazerne, een waarschuwing horen, die uit de mond van vele moeders zou kunnen worden opgetekend. "Wees voorzichtig, pas op uzelf en op uw collega's. En keer behouden terug."

Militairen vol goede moed



RANGOON — *Myanmarese soldaten wuiven gedurende een militaire parade tijdens de 'Dag van de gewapende krachten' vrijdag 27 maart. De militaire macht van Burma greep de macht in september 1988 en zette daarmee de pro-democratische regering aan de kant. Duizenden mensen kwamen om het leven. Er werden daarna verkiezingen gehouden, maar de militairen negeerden de uitslag toen de bevolking koos voor de oppositie van de Nationale Bond van Democratie (NLD).*

PARIJS — De Franse marine onderschepte vrijdagochtend het schip 'Rainbow Warrior' van de internationale milieu-organisatie Greenpeace toen dit de wateren bij het Atol Mururoa binnenvoer.

Franse oorlogsschepen, die het schip al enkele dagen volgden, hielden de 'Rainbow Warrior' bij de ingang van het binnenmeer van het koraaleiland Mururoa in de zuidelijke stille oceaan tegen. Naar uit officiële Franse bronnen verluidt verliep de actie "in alle kalmte" en zonder geweld.

GREATBAY — De leider van de SPA van St. Maarten, Vance James junior, vindt dat er een 'supervisory board' moet worden ingesteld om toe te zien op het beheer van het lokale telecommunicatiebedrijf Telem.

James ziet er verder geen brood in dat Landsradio het beheer in handen heeft over Telem.

Mogelijk vergelding voor bomaanslag

Israël stuurt versterking naar zone in Zuid-Libanon

BAYRUT — Israël heeft versterkingen gestuurd naar zijn veiligheidszone in Zuid-Libanon na artilleriegevechten met islamitische guerrillastrijders.

Twee dorpelingen in de door Israël gecontroleerde zone kwamen donderdag om bij een bomaanslag door verzetsstrijders, zo meldde het pro-Israëlische Zuid-Libanese leger (SLA).

In de nacht van woensdag op donderdag zijn zo'n vijftig gepantserde wagens vanuit Israël de grens met Libanon overgestoken om vooruitgeschoven stellingen in te nemen. Volgens de pro-Iraanse shi'itische Hezbollah kwam het 's nachts tot gevechten toen zij de Israëlische troepenbewegingen ontwaarde.

De Israeliërs vuurden dertig raketten af op shi'itisch gebied in het zuiden van de Bekaa-vallei, in de veiligheidszone kwamen acht Katjoesja-raketten van de shi'iten terecht. Er zijn geen berichten over slachtoffers.

Het islamitische verzet, een militaire coalitie waar ook de Hezbollah deel van uitmaakt, zei donderdag dat zijn strijders een patrouille van de vijand hadden overvallen bij Kfar Houneh. Alle leden van de patrouille zouden daarbij zijn gedood of verwond.

Waarnemers in Bayrut menen dat de Israëlische manoeuvres samenhangen met aanstaande acties als vergelding voor de bomaanslag op de Israëlische ambassade in Buenos Aires vorige week door de fundamentalistische beweging islamitische Jihad. De Hezbollah-strijders zijn na die aanslag in verhoogde staat van paraatheid gebracht.

Per januari 1993 vrije ticketprijzen

Vliegen binnen Europa goedkoper

BRUSSEL — De vliegtarieven voor vluchten binnen Europa worden op 1 januari 1993 geheel vrijgegeven. Dat betekent dat vliegen in Europa een stuk goedkoper kan worden. Dit is het gevolg van het akkoord dat de EG-ministers van transport in Brussel bereikt hebben.

Op het ogenblik is een Europees ticket relatief duur vergeleken met de vliegtarieven in de Verenigde Staten en Azië. Dank zij de tariefvrijheid verwacht de Nederlandse minister een prijzenslag. "In de discussies tussen de ministers was al een trend merkbaar om de tarieven neerwaarts aan te passen."

De luchtvaartmaatschappijen krijgen het niet helemaal voor het zeggen. De EG-commissie moet kunnen ingrijpen tegen dumppraktijken en "tarieven die ver boven de prijzen in de economy class liggen". Zij verwacht dat hoge tarieven "door de markt zal worden afgestraft", maar dat hoeft niet wanneer maatschappijen op bepaalde routes een monopolie hebben.

Deze regeling moet nog worden uitgewerkt maar EG-transportcommissaris Karel van Miert verwacht een definitief akkoord in juni.

Europese luchtvaartmaatschappijen zullen volgend jaar ook op elke willekeurige route binnen de EG mogen vliegen. Daardoor kan de KLM straks vanuit Londen op Kopenhagen vliegen of een dienst tussen Athene en Brussel verzorgen.

De ministers zijn ook ver gevorderd met afspraken over cabotage in het luchtverkeer. KLM kan dan op terugreis naar Schiphol onderweg passagiers en vracht oppikken. Sommige lidstaten willen maatschappijen kunnen weren op bepaalde gevoelige routes, zoals die tussen Portugal en Madeira.

***

Het tekort op de handelsbalans van SPANJE is in februari met 17,5 procent gestegen ten opzichte van februari 1991. Het tekort bedroeg 238 miljard peseta (f 4,2 miljard). De import steeg met 14 procent tot 827 miljard (f 14,7 miljard) en de export met 12,6 procent tot 589 miljard peseta (f 10,5 miljard).

***

Trekkingslijst van de Landsloterij N.A.

7de Trekking — Donderdag 26 maart 1992

[illegible]

Waarvan proces-verbaal was opgemaakt en ondertekend door
Namens de Procureur-Generaal M. M. VITOR.

De Direkteur L. E. DIDIEZ.

7de trekking op Donderdag 26 maart 1992.

1ste PRIJS		2de PRIJS		3de PRIJS	
12869	2.000	26953	1.500	8699	1.000
12870	**100.000**	**26954**	**30.000**	**8700**	**10.000**
12871	2.000	26955	1.500	8701	1.000

Getuigen:
J. Th. WILSON
N. A. SCHOOP.

UREN VAN UITBETALING:

CURAÇAO : 8.00—11.30 en 13.30—16.00 (maandag t/m donderdag)
: 8.00—11.30 en 13.30—15.30 (vrijdag)
: 8.00—15.30 continu (vrijdag ná trekking)

ARUBA
Oranjestad : 8.00–12.00 en 13.30–16.30
San Nicolas : 8.00–12.00 en 13.00–16.00

BONAIRE : 8.00—11.30 en 13.00—15.00 (maandag gesloten)

ST. MAARTEN : 7.15—12.30 (op trekkingsdagen gesloten)

SABA : s.v.p. bellen tel. 63217, Mr. E. Lynch

ST. EUSTATIUS : s.v.p. bellen tel. 82264, Mr. W. Schmidt

VOLGENDE TREKKING: DONDERDAG 9 APRIL 1992.

UNIVERSITEIT VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN
FACULTEIT DER SOCIALE EN ECONOMISCHE WETENSCHAPPEN

UITNODIGING

Hierbij nodigt de Universiteit van de Nederlandse Antillen u uit voor de presentatie van de eerste resultaten van het Kijk-, Luister- en Leesonderzoek dat in december 1991 in Curaçao is gehouden.

De presentatie wordt verzorgd door de volgende personen van het media-onderzoekteam van de Faculteit der Sociale en Economische Wetenschappen: Dr. Rupert Silberie, Drs. Disraël Orphelin en Dino Maal M.Sc.

Datum : 31 maart 1992
Plaats : Aula UNA
Tijd : 20.30 uur
Voertaal : Papiaments
Toegang : Vrij

Dr. Rupert Silberie
Decaan Faculteit der Sociale en Economische Wetenschappen

UNA — Universidat Nashonal di Antia — Universiteit van de Nederlandse Antillen

AGENDA BONAIRE

…LITIE: 8000
…ANDWEER: 8222
…CENTRALE: 8845
…TAAL: 8900

…DFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag …7.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-… uur; zondag gesloten.

…ARE BIBLIOTHEEK
…ngstijden voor het publiek)
…dag en donderdag van 14.00-18.00
…dag en vrijdag van 08.00-12.00/ …20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00

…ngstijden voor lezers)
…g van 14.00-19.00 uur.

…UITING: maandag t/m vrijdag aan-…de stukken om 15.30 uur; gewone … om 16.30 uur.

…CE CLUBS
…nformatie H. van Bommel, tel.:

… woensdag 12.00 uur - Restaurant

GALERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya … 70): openingstijden: maandag t/m … van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; … van 08.00-12.00 uur.

…ECLUB (Weg naar Willemstoren): … op vrijdag van 20.00-24.00 uur; … van 12.00-24.00 uur.

…openingstijden Slachthuis i.v.m. …heid van de keurmeester zal tot …der uitsluitend op donderdagen en … gesIacht en gekeurd worden.

****

…TEN(BEZORGING)
… Carolina, Blvd. J. Abraham 15, … (na 18.00 uur tel.: 8342).

****

Milieu-organisatie zeer bezorgd

Amigu di Tera: 'Voorlichting door Wubs vaag en ontwijkend'

KRALENDIJK — De mening van het bestuur van de Amigu di Tera was vrijdagavond tijdens de in restaurant Lisboa belegde persconferentie meer dan duidelijk: de ontmoeting met prof mr Wubs heeft geheel niet beantwoord aan het doel. De adviescommissie Wubs blijkt een team te zijn, dat Wubs als privé-zakenman heeft gevormd. De aanzienlijke betalingen die voor de werkzaamheden van Wubs worden neergeteld, komen echter uit het Ontwikkelingsfonds. In tegenstelling tot wat gesuggereerd wordt, rapporteert Wubs zijn bevindingen in het geheel niet aan de Nederlandse regering of aan Hirsch Ballin.

Volgens het bestuur van de Amigu di Tera is de commissie Wubs en het Bestuurscollege een onderonsje. Desgevraagd verklaarde Jan van der Werf, een van de strijdbare bestuursleden van de Amigu di Tera, dat Wubs nimmer door Hirsch Ballin naar Amerika is gestuurd om hem te adviseren over de wenselijkheid van de vestiging van een raffinaderij op Bonaire. Arthur Sealy ontkende, dat er op de vragen van de Amigu di Tera geantwoord werd. "Zij bleven onze vragen ontwijken en gaven slechts nietszeggende antwoorden of het bleek dat zij het antwoord niet wisten", aldus de voorzitster van Amigu di Tera mevrouw drs Strauss-Marsera.

Op een vraag of er een onderzoek gedaan is naar de financiële betrouwbaarheid van de heer Jack R. Parker "en nog enkele zakenlieden", die te zamen de Export Refinery Western Hemisphere vormen, moest de heer Wubs in feite ontkennend antwoorden.

De vraag, waarom zakenlieden het interessant zouden vinden een raffinaderij op Bonaire te vestigen, werd beantwoord met o.a. een vrij vage, op enkele punten tegenstrijdige beschouwing over de trend van de olie-industrie" aan de Amerikaanse Oostkust. Daarin viel echter niet te missen, dat in die trend milieu-eisen een grote rol spelen. Verder werd aangevoerd dat het politieke klimaat (i.v.m. financiering) een belangrijk punt is.

In de opsomming werd vermeden te spreken over het ontbreken van enige milieubeschermende wetgeving op de Nederlandse Antillen. Amigu di Tera ziet dit als bewust misleidende informatie! Immers, het niet te hoeven installeren van vele technische voorzieningnen ter bescherming van het milieu èn niet een Milieu Effect Rapportage te hoeven bekostigen, brengt zeer grote, directe, financiële voordelen met zich mee.

Op vragen naar locatie, grootte (naar oppervlakte) en type van de mogelijke raffinaderij kwam de adviescommissie met vage antwoorden: Locatie: mogelijk bij Bopec, maar afhankelijk van het aanbod; grootte: misschien een 100 ha=1 miljoen vierkante meter, maar de commissie kan niet zeggen of dat strikt de refinery is of het totaal benodigde areaal. Op de vraag naar het soort raffinaderij: "state of the art", maar men kan geen concrete informatie geven over de te verwerken grondstof of eindproducten.

De meeste vragen worden beantwoord met: dat is nog in studie. Bij de beantwoording van indringende vragen i.v.m. milieubescherming kwam de aap toch een beetje uit de mouw:

- in Nederland/Europa zijn de milieu-wetten te lastig (Wubs: "daar kom je niet meer uit!"), in Amerika in minder mate, maar de trend is naar strengere wetgeving.
- het kost dààr dus veel te veel tijd voor je iets kan beginnen en kost veel te veel geld vanwege de nodige technische voorzieningen.
- in het Caribisch gebied is het milieu nog gezond, daar is het niet zo erg, als de zaak een tikkeltje vervuild wordt.

Dat zijn dan ontsnapte opmerkingen, die het ergste doen vermoeden, aldus de mening van de Amigu di Tera.

Het ontbreken van milieuwetgeving ziet de heer Wubs helemaal niet als een probleem voor dat zelfde milieu: "Je kunt alles in een contract vastleggen".

Het ontbreken van een onafhankelijk functionerend apparaat dat een voortdurende controle kan uitoefenen op naleving van de gecontracteerde voorschriften en de machtsmiddelen om de naleving kracht bij te zetten wordt evenmin als probleem gezien. "Dan breng je dat voor de rechter", aldus de mening van prof mr Frans Wubs.

Op 16 december '91 werd op St. Eustatius een contract afgesloten tussen het Bestuurscollege van Statia en een refinery company. De heer Wubs fungeerde daarbij eveneens als adviseur van het Bestuurscollege.

Op de vraag aan Wubs of dit contract, speciaal met betrekking tot de bescherming van het milieu op Statia, als een goed contract beschouwd kan worden, werd met 'ja' geantwoord. Amigu di Tera, Bonaire, is bekend met de inhoud van dit contract maar deelt Wubs' mening in genen dele.

De oil-refinery company mag zich in de handen wrijven. Wat b.v. te denken van een paragraaf waarin staat dat de St. Eustatius Refinery moet werken "volgens bekend zijnde praktijken in industrie en raffinage om schade aan het milieu van St Eustatius te voorkomen".

"Bekend zijnde praktijken? Waar? In India misschien?", aldus de rethorische vragen van de milieubewuste vereniging. Vragen over de invloed die een eventuele vestiging van een raffinaderij op de sociale structuren van Bonaire zal hebben, werden niet beantwoord.

Dat onderwerp hoort niet tot het advies-pakket van de commissie Wubs. Het is Amigu di Tera's mening dat op dit gebied door werkelijk onafhankelijke instituten zeer diepgaande en volledig openbaar te maken studies gedaan moeten worden, vòòr een gewetensvol Bestuurscollege een intentieverklaring kan gaan tekenen.

De club laat het er geenszins bij zitten. In de tweede week van april is mr Geert Drieman op Bonaire uitgenodigd. Hij is in Nederland secretaris van de Greenpeace-beweging. Met de komst van Drieman zullen er opnieuw acties ontketend worden tegen de komst van de — naar de mening van de Amigu di Tera — volkomen onbekende organisatie onder de naam van Export Refinery Western Hemisphere.

…nteresse voor opbouw …euwe textielfabriek

…LENDIJK — Tijdens de …onferentie die afgelopen …agmiddag werd belegd … de gedeputeerde van …en en onderwijs Ramon-… Booi werd bekend, dat de Bonaireaanse delegatie ook gesproken heeft met een zekere mevrouw Schunk. Zij is de dochter van de man die in 1948 de voorloper van de Cambesfabrieken op Bonaire stichtte.

Hoewel gedeputeerde Booi in eerste instantie niet precies wist, over welke Schunk het ging, bleek uit informatie die de pers hem gaf, dat het dochter Christine betrof die kennelijk in een eerder stadium al contact had opgenomen met gezaghebber mr Frits Goedgedrag. Het bleek overigens niet de gedeputeerde zelf die met Schunk gesproken had, maar het hoofd van BVO Raymundo Saleh die eveneens deel uitmaakte van de delegatie die vorige week naar Nederland vertrok.

Uit de woorden van Booi kon vernomen worden, dat mevrouw Christine Schunk …aarne uitgezonden zag als deskundige in het kader van technische bijstand om na te gaan in hoeverre de — …ember gesloten — fabr… …n Cambes weer geop…n kunnen worden.

…Bonaireaanse delegatie … overigens het idee van …uw Schunk over technische bijstand nog niet naar … gebracht bij het KINA.

…als bekend is mevrouw …nck niet de enige die …elijk interesse toont. … Pedro Polanco (al eerder …md als een van de oor…n van de sluiting van de Cambesfabriek; red) heeft deze gedachte bekend gemaakt. Het idee om in het kader van de technische bijstand hulp te verlenen, is gebaseerd op het idee, dat er dan een grotere mogelijkheid bestaat via de Nederlandse ontwikkelingshulp de benodigde machinerieën op Bonaire te krijgen.

Naast Schunk en Polanco is er ook interesse geweest vanuit Aruba, waar een Surinaamse groep te kennen gaf belangstelling te hebben voor de vestiging van een kledingfabriek op Bonaire. Gedeputeerde Domacassé bevestigde deze berichten op een persconferentie van de UPB, na zijn reis naar Aruba. Het Papiamentstalige ochtendblad Extra zette grote vraagtekens bij de intenties van mevrouw Christine Schunk, die volgens het blad historicus is en nauwelijks kan bogen op meer wetenschap in het textielbedrijf dan de kennis dat haar vader in 1948 een fabriek op Bonaire opende.

28 doden bij opstand in gevangenis Mali

BAMAKO — Bij een opstand in een burgergevangenis in Bamako, de hoofdstad van Mali, zijn 28 doden gevallen. Dit heeft men donderdagavond vernomen uit bronnen in de hoofdstad.

Nadat veiligheidstroepen van de regering hadden ingegrepen, is de rust in de strafinrichting hersteld. Een onbekend aantal mensen raakte gewond door gasvergiftiging.

De muiterij begon woensdag nadat bekend werd dat groepen gevangenen waren vrijgelaten om deel te nemen aan de viering van de eerste verjaardag van de omverwerping van het regime van Moussa Traore.

Enkele gevangenen hadden verzocht om aan de festiviteiten te mogen deelnemen, terwijl andere gedetineerden protesteerden tegen hun gevangenneming zonder vorm van proces.

Schoolvoetbal toernooi

KRALENDIJK — De dienst Onderwijs en met name de afdeling Indebon zal een schoolvoetbaltoernooi organiseren voor de basisscholen. Het toernooi vindt plaats in de maand mei. De deelnemende scholen zijn de Papa Cornesschool, Kolegio Reina Beatrix, Kolegio Luis Beltran, de Watapanaschool en de Sint Bernardusschool. Naar de Amigoe heeft vernomen, zijn deze scholen tot op heden niet ingelicht over het toernooi, noch is medewerking toegezegd.

EILANDGEBIED CURAÇAO

Veterinaire Dienst

…et Plaatsvervangend Hoofd van de Veterinaire Dienst maakt hierbij bekend dat de mogelijkheid nog steeds bestaat om ongewenste honden en katten gratis thuis op te halen. Voor verdere informatie kunt u de Veterinaire Dienst opbellen op de nummer 614000.

Het Plv. Hoofd voornoemd,
H.A.K. van Baren, Dierenarts.

Afd. P.R.

GOBIERNU DI KORSOU

Servisio pa Asuntu Sosial
Karchi di Dòkter (P.P.)

…efe di Servisio pa Asuntu Sosial ta partisipá ku … karchi di Dòkter (karchi P.P.) ku fecha pa kadu… dia 30 di novèmber 1990 i 30 di novèmber 1991 …vor ta keda bálido te i ku dia 30 di aprel 1992. …ki ta …tibu ku trabou ku ta enserá kambio i …rega di …chi nobo ainda no a finalisá.

E Hefe menshoná,
Drs. M.A. Horsford.

…R.P.

MEDEDELING

HIERBIJ WORDT U OP DE HOOGTE GESTELD DAT VOORTAAN DE NAVOLGENDE REGELS VAN KRACHT ZULEN ZIJN I.V.M. DE VOORWAARDELIJKE VRIJDOMMEN, ZEKERHEIDSSTELLINGEN EN ZEGELBELASTING.

DE AANGIFTEN DEZEN AANGAANDE DIE VOOR 12.00 UUR V.M. ZIJN INGEDIEND, KUNNEN DEZELFDE DAG NA 13.30 UUR WORDEN AFGEHAALD.

DE AANGIFTEN HIERBOVEN BEDOELD DIE NA 12.00 UUR WORDEN INGEDIEND, KUNNEN DE EERSTVOLGENDE WERKDAG NA 08.00 UUR WORDEN AFGEHAALD.

KRALENDIJK, 24-03-'92
HOOFD DOUANE POST BONAIRE,
DE ADJ. VERIFICATEUR DER BEL.,
W.B. BEGINA

Gedeputeerde wil evaluatie

Booi: 'Papiamentu niet voor eeuwig verbannen'

KRALENDIJK — De opmerkingen van de gedeputeerde van onderwijs Ramoncito Booi over Papiamentu in de basisschool, heeft veel stof doen opwaaien. Uit Boois woorden werd opgemaakt, dat de landstaal van het rooster afgevoerd zou moeten worden. Vooral Pabosovoorzitter Nochi Willem — coördinator belast met de invoering van Papiamentu in de basisscholen in 1988 — reageerde fel op de opmerkingen van de onderwijsgedeputeerde. Afgelopen dinsdag zette gedeputeerde Booi tijdens de persconferentie enige zaken recht.

Gedeputeerde Booi erkende, dat zijn opmerkingen nogal wat emoties hadden losgemaakt, maar ondanks de ontstane consternatie wilde hij nogmaals zijn mening geven over de landstaal in het basisonderwijs. "Enkele jaren geleden is het vak Papiamentu in de basisscholen ingevoerd. Het Bestuurscollege heeft daarover al enkele malen vergaderd en zich daarbij afgevraagd, of de invoering van Papiamentu nu wel of niet het doel gediend heeft, waarvoor het werd ingevoerd".

Booi zegt niet meer in discussie te willen treden over het feit of een moedertaal nu wel of niet belangrijk is, aangezien die discussies beschouwd kunnen worden als een gepasseerd station. Met nadruk herhaalt hij dat de invoering van Papiamentu niet het punt is waarover in feite zijn opmerking werd gemaakt. "Er zijn echter wel enkele personen die opzettelijk de zaak verwarren om daarmee de emoties te bespelen. Wat ik gezegd heb is, dat er een behoorlijke studie gemaakt moet worden en bovendien een evaluatie wat Papiamentu op dit moment in ons onderwijs betekent", aldus gedeputeerde Booi. Hij attendeert er op, dat het voor hem onbelangrijk is wie Papiamentu in het onderwijs heeft gebracht. Wat hem wel belangrijk voorkomt is het feit of de landstaal het op dit moment wel of niet goed doet in het onderwijs.

Booi: "Als hij de evaluatie blijkt, dat de invoering juist is geweest en aanvaardbaar, dan moeten we de zaak bijspijkeren voor zover dat mogelijk is. Zou het echter blijken, dat wat gebeurt is in 1988 niet aanvaardbaar is, dan moeten we een pas op de plaats maken, de zaak in en op orde brengen, en dan pas weer de landstaal in ons onderwijs introduceren".

Voor de gedeputeerde is het verder onbelangrijk of de mensen die indertijd de Kopebo vormden (Komishon pa Papiamentu den Enseñansa di Bonaire) er hard aan gewerkt hebben, terwijl de Kopebo nu ontbonden is. "Dat is verleden tijd en momenteel leven we in de tegenwoordige tijd. Ik beschouw 'onderwijs' als een van de diensten, maar het is niet mijn bedoeling om mooi weer te spelen met de verbetering van ons onderwijs. Het enige wat mij nu interesseert is, dat wanneer ik van deze plaats vertrek, er toch een paar basisproblemen veranderd zijn".

Booi is er zich wel van bewust, dat niet alles kan veranderen, maar hij vindt ook, dat niemand de ogen mag sluiten voor de manier waarop de landstaal in het onderwijs is gekomen. De gedeputeerde kondigde aan, dat komende week een vergadering belegd zal worden met het R.K. Schoolbestuur en de schoolhoofden om van die zijde te vernemen hoe het vak Papiamentu momenteel op school gegeven wordt.

Booi zegt momenteel onbekend te zijn met het aantal mensen dat inderdaad de bevoegdheid heeft om les in het vak Papiamentu te mogen geven. Hij weet dat drie tot vier jaar geleden voor de zittende leerkrachten een bijscholing is geweest, maar attendeert er tevens op, dat verschillende van die zittende leerkrachten alweer vertrokken zijn. Met nadruk zegt de gedeputeerde met dit onderwerp geen politiek te willen bedrijven. Nog minder accepteert hij het wanneer er met de gevoelens van het volk wordt gespeeld.

Gedeputeerde Booi: "Ik heb nooit gezegd dat Papiamentu uit de school moet. Ik heb gezegd dat als het goed is, Papiamentu in de school moet blijven. Maar als het niet goed is, moeten we mans genoeg zijn om de landstaal uit de school te halen, te verbeteren en dan weer in te voeren".

De onderwijsgedeputeerde ontkent, dat het in zijn bedoeling ligt om de leerkrachten langer te laten werken. Hij weet ook niet of dat de oplossing kan zijn. Wel denkt gedeputeerde Booi, dat iedereen die zijn lessen optimaal wil geven, zal constateren, dat daarvoor te weinig tijd beschikbaar is.

Booi: "Daar zal iets aan gedaan moeten worden. Ik weet niet wat en ik ben ook niet degene die met de ideeën wil komen. Ik heb met de heer Linkels gediscussieerd over deze materie en hij heeft daarover een rapport geschreven dat ik ter discussie zal brengen. Ik kan wel vertellen dat deze situatie mij duidelijk dwars zit en ik verklap geen geheim als ik zeg dat het een uiterst moeilijk probleem is".

Massale zelfmoord van dolfijnen uit Australië

STRAHAN/TASMANIE — Zeventig grienden hebben zich in de nacht van donderdag op vrijdag om nog onbekende redenen aan de westkust van het Australische eiland Tasmanië op het strand geworpen.

Er zijn er nog maar vijf in leven. Vrijwilligers hebben urenlang geprobeerd de dieren naar dieper water te bewegen. De griend is een middelgrote dolfijn. Een klein half jaar geleden strandden op dezelfde kust 160 grienden. Biologen hebben nog geen verklaring voor dit suïcidale gedrag van dolfijnen.

MENSEN



Er is niets nieuws onder de zon, dat weten we allemaal. Maar zijn deze twee creaties reeds mode geweest? Dat antwoord moeten wij u helaas schuldig blijven. Wat we wel kunnen verklappen is dat de creatie met bijbehorend maskerachtig hoofddeksel van de hand is van de Duitser Karl Lagerfeld.

Baby's van moeders die afhankelijk zijn van drugs beginnen hun leven weliswaar met een forse groeiachterstand maar die halen ze later bijna helemaal weer in. Wel scoren deze kinderen iets lager bij een intelligentietest. Dat concludeert de aan het Amsterdams medisch centrum verbonden kinderarts S. Soepatmi.

In het kader van haar promotieonderzoek nam ze de gezondheidsproblemen onder de loep van 157 pasgeboren "drugsbaby's". Een deel van hen volgde ze ook toen ze wat groter waren. In de eerste maanden krijgen de pasgeborenen het zwaar te verduren. Ze maken vaak een slechte start. De kans op sterfte is groter, het geboortegewicht is te laag of ze worden te vroeg geboren. Van de pasgeborenen krijgt bovendien 80 procent te kampen met afkickverschijnselen. Die uiten zich onder meer in een overgeprikkeld zenuwstelsel, braken, diarree en ademhalingsstoornissen. Ze huilen continu en zijn bijna ontroostbaar.

Soepatmi onderzocht de baby's in de periode van begin 1974 tot medio '83. Van die groep kinderen deden er 91 mee aan een vervolgonderzoek. Ze waren toen 3,5 tot 12,5 jaar oud. Uit het vervolgonderzoek blijkt dat de jongere kinderen achter lopen qua groei en meer gedragsproblemen vertonen dan leeftijdsgenootjes. Maar na de eerste jaren lopen de kinderen hun groeiachterstand grotendeels in. Volgens Soepatmi zie je bij de oudere kinderen geen extra gezondheids- en nauwelijks extra gedragsproblemen. Wel scoren ze in intelligentietests iets slechter.

Meer dan een derde van de onderzochte kinderen zit inmiddels in een pleeggezin. Tegen de verwachting van de hulpverleners in overigens, vertonen de pleegkinderen vaker gedragsafwijkingen dan de kinderen die bij hun ouders blijven.

Met aids besmette man verdacht van honderden sexuele misdrijven

Een **met aids-besmette man** die mogelijk met honderden jongens seksuele omgang heeft gehad, is in de Verenigde Staten gearresteerd op verdenking van betrokkenheid bij sex-misdrijven. Dat heeft de politie in Philadelphia vrijdag bekendgemaakt.

De verdachte "heeft mogelijk gedurende verschillende jaren seksueel verkeer gehad met honderden jongens in de leeftijd van 15 tot 19 jaar", aldus woordvoerster Lynne Abraham. Volgens haar is de man waarschijnlijk al een jaar met aids besmet.

Kennedy dossiers weer "open"

Leden van het Amerikaanse congres hebben er donderdag op aangedrongen de documenten over de moord op president John F. **Kennedy** in 1963 in de openbaarheid te brengen, alhoewel zij ten zeerste betwijfelen dat hieruit nieuwe details naar voren zullen komen.

Zij zeiden wel te hopen dat de wetgeving die is geïntroduceerd om tot de vrijgeving van de documenten over te kunnen gaan, de speculaties een halt moet toeroepen die sinds de film "JFK" opnieuw de kop hebben opgestoken. Volgens die speculaties zijn de Kennedy-documenten nog steeds niet toegankelijk om een vermeend regeringskomplot dat aan de moord op Kennedy voorafging, verborgen te houden.

"Ik heb geen achtergehouden materiaal gezien", zei gedelegeerde Louis Stokes, een democraat uit Ohio, tevens voorzitter van de in 1970 ingestelde onderzoekscommissie naar de moord. "Ik kan u verzekeren dat wij geen rokende pistolen in onze dossiers hebben verzegeld", aldus Stokes, de belangrijkste initiatiefnemer van de wetgeving.

Deze moet er eveneens toe leiden dat het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken KGB- en andere Sovjet-dossiers die met de moord in verband worden gebracht, zal vrijgeven.

De officiële commissie Warren, die in de jaren zestig onderzoek deed naar de moord op Kennedy, concludeerde dat Lee Harvey zitter van de inlichtingencommissie van de senaat, die eveneens op de wetgeving heeft aangedrongen. "De lucht moet nu maar eens geklaard worden. De tijd is er rijp voor", meent Boren.

"Ik heb geen enkele reden om aan te nemen dat de dossiers informatie bevatten die erop duidt dat de regering diepgaand betrokken was bij deze moordaanslag", verklaarde David Boren, voor-

Oswald het fatale schot op de president loste. Zogenaamde komplottheorieen, als zou de Amerikaanse regering bij de moord betrokken zijn geweest, heeft de commissie altijd terzijde gelegd.

Auschwitz telde minder doden

In het nazi-concentratiekamp in **Auschwitz-Birkenau** zijn in de Tweede Wereldoorlog niet vier miljoen mensen omgekomen, maar anderhalf miljoen. Dit blijkt uit Duitse documenten, die de Russische autoriteiten onlangs aan Polen hebben teruggegeven. De documenten waren in 1945 uit Poolse archieven naar Moskou overgebracht en zijn tot 1990 geheimgehouden. Dat hebben joodse en Poolse zegslieden gisteren in Warschau bekendgemaakt.

Volgens de Poolse historicus Wladyslaw Bartoszewski, lid van de raad voor dialoog tussen Polen en joden, die zelf een periode in Auschwitz heeft vastgezeten, zullen op basis van deze nieuwe gegevens de officiële plaquettes bij beide concentratiekampen worden gewijzigd.

De herdenkingsplaquettes vermelden nu nog dat de meeste van de vier miljoen mensen die zijn vermoord, Poolse burgers waren. Poolse communistische autoriteiten gebruikten het aantal van vier miljoen, omdat dit was bevestigd door een naoorlogse Sovjet-commissie die zich bezighield met nazi-misdaden.

De tekst van de nieuwe plaquette bij het Auschwitzkamp zal binnenkort luiden: "Laat deze plaats, waar 1,5 miljoen mannen, vrouwen en joden uit verschillende landen de dood vonden, gelijk een wanhoopskreet zijn en een waarschuwing voor het menselijk ras in de komende eeuwen." De Poolsjoodse raad die vorig jaar op instigatie van de Poolse president Lech Walesa in het leven is geroepen, heeft eveneens het voorstel gedaan de herdenkingsplaat van het Birkenau-complex te veranderen.

HBO

ZATERDAG

16.45 Movie: 'Some Kind of Wonderful' (1987)
18.30 Sports Illustrated Swimsuit '92
19.30 Movie: 'Feds' (1988)
21.30 Movie: 'The Last Free Indian' (1992)
22.30 Movie: 'True Colors' (1991, James Spader, John Cusack)
24.30 Movie: 'The War of the Roses' (1989)
02.30 Russell Simmons' Def Comedy Jam
03.00 Movie: 'Witness' (1985)
04.55 Movie: 'Internal Affairs' (1990)

HBO

ZONDAG

13.15 Movie: 'The Shootist' (1976)
15.00 Movie: 'Memphis Belle' (1990)
17.00 Danger Zone: On Location With Rodney Dangerfield
17.30 Movie: 'Short Time' (1990)
19.15 Movie: 'Home Alone' (1990)
21.00 Movie: 'Presumed Innocent' (1990, Harrison Ford, Greta Scacchi)
23.15 Movie: 'Pacific Heights' (1990, Michael Keaton, Matthew Modine)
01.00 Best of the Kids in the Hall
01.35 Movie: 'Night of the Living Dead' (1990)
03.05 Movie: 'The Women's Club' (1987)
04.35 Andrew Dice Clay: For Ladies Only
05.35 Movie: 'Committed' (1991)

CBS

ZATERDAG

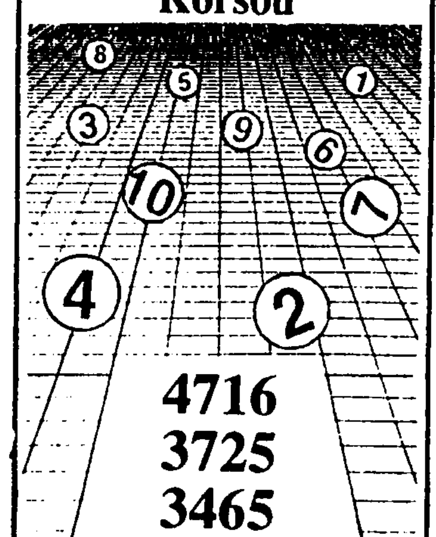
20.00 College Basketball NCAA Tournament, regional final (L)
21.00 To Be Announced
23.00 To be Announced

CBS

ZONDAG

20.00 60 Minutes
21.00 Murder, She Wrote
22.00 CBS Sunday Movie
24.00 CBS News

Wega di Number Kòrsou



***

KEYZER + SCHUTZ, makelaars in assurantiën, gaat samen met de Van Calcar assurantie groep in Groningen. Er ontstaat een organisatie met een premieomzet van f 380 miljoen en ruim vierhonderd medewerkers. Keyzer + Schutz is gevestigd in Amsterdam en Rotterdam.

***

NBC

ZATERDAG

20.00 Local Programming
21.00 Golden Girls
21.30 Walter and Emily
22.00 Empty Nest
22.30 Nurses
23.00 Sisters

NBC

ZONDAG

20.00 Eerie, Indiana
20.30 The Torkelsons
21.00 Hot Country Nights
22.00 NBC Sunday Night at the Movies

TBS

ZATERDAG

17.05 Andy Griffith
17.35 Happy Days
18.05 Fishing With Roland Martin
18.35 Fishin' With Orlando Wilson
19.05 World Championship Wrestling
21.05 Movie: 'Living Proof: The Hank Williams Jr. Story' (1983, Richard Thomas, Clu Gulager)
23.05 US Olympic Gold
24.05 Mysterious
02.05 Movie: 'Planet Earth' (1974, John Saxon)
03.35 Night Tracks: Chartbusters
04.35 Night Tracks

TBS

ZONDAG

14.05 Major League Baseball: Atlanta Braves vs Houston Astros at Kissimmee, Fla. (L)
17.05 Andy Griffith
17.35 Happy Days
18.05 Tom and Jerry's Funhouse
18.35 Captain Planet and the Planeteers
19.05 WCW Main Event
20.30 NBA Basketball Hawks at Celtics (L)
23.00 National Geographic Explorer
24.30 Paid Program
01.30 World Tomorrow
05.00 WCW Main Event
06.05 Hogan's Heroes
06.35 CNN Headline News

TELECURAÇAO

ZATERDAG

17.30 Telefiesta met tante Irma;
18.00 Studio Sport;
18.57 Tempu pa Dios;
19.00 Cocktail Turístiko met Captain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Kennis maken met Oscar;
20.35 Nochi di Medaïstanan: (life Curaçao Caribbean Hotel);
22.05 Wega di Number Kòrsou;
22.10 Trekking AAA;
22.15 Salsa City: Orquesta De La Luz;
24.00 Sluiting.

ZONDAG

16.00 Sena di Señor;
17.00 Sala di Konsierto;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku.....;
18.30 Cocktail Special;
20.00 Telenotisia;
20.30 Kennis maken met Oscar;
20.35 Shete Dia;
21.10 Calle-8;
22.55 Wrestling;
24.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)
******

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Peter Dicker (Hoofdredacteur)
A. van Leeuwen (adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur ÑAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Debrot-Steegstra, Hennie Harinck, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie: Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der School
Redactie: Eef Hermers, Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der School, Dj'sbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 152 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

AMSTERDAM
correspondent:
Mike Willemse
Telefoon & Fax: 020-6137251

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabant Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626

Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333

Bonaire: Shon Ma Carolina, Blvd. J. Abraham 15, tel.: 8204 (na 18.00 uur, tel.: 8342)

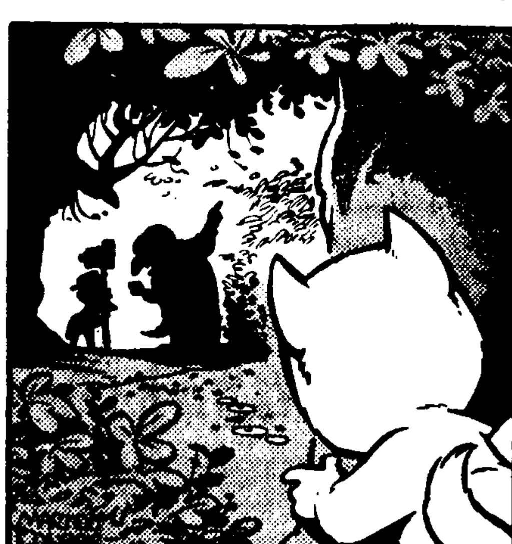
Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen Naf 16,=, op Aruba Naf 17,=.

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 81,15 per maand (luchtpost) of NAf. 25,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Tom Poes en de Kiekvogel door Marten Toonder







3569 — Tom Poes snelde het woud door, met de cassette onder de arm. Hij was dan ook reeds door de bomen aan het gezicht onttrokken toen Kiekvogel de hijgende uitgever bereikte.

"Het is vreselijk vervelend", klaagde de fotograaf. "Iemand moet een plaat uit mijn toestel hebben gehaald terwijl ik binnen was. Ach, ik heb ook altijd pech! Wie weet..."

"Ik!" kraste de grijsaard. "Ik weet wie dat gedaan heeft. Dat is dat witte, uitslovende ventje, die Tom Poes!"

"O, die!" riep de ander uit. "Maar wat moet ik er aan doen, meneer Hocus? Ik kan niet naar de politie gaan, want die ontvoeringsgeschiedenis ligt niet zo mooi. En waarom heeft Tom Poes een plaat uit mijn toestel gehaald? Wat zit daar achter, meneer Hocus?"

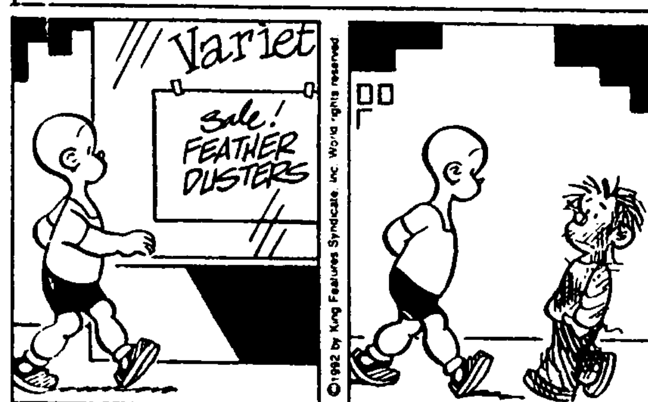
"Stil!" kraaide de oude. "Je praat alsof je een wesp in je schedel hebt. Foei met jou! Nevels op je pad!"

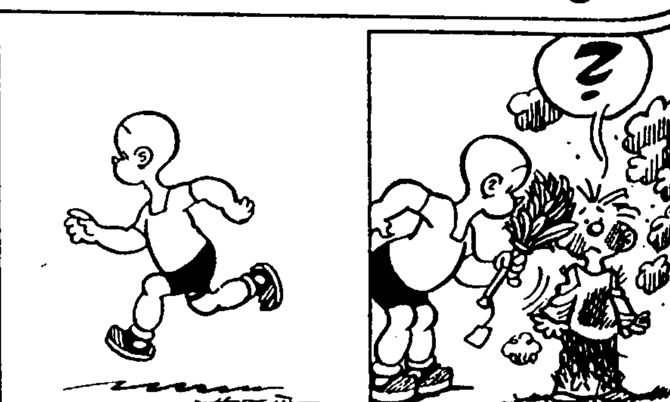
De heer Kiekvogel zweeg verschrikt en staarde met glazige blikken naar de bejaarde uitgever. Deze boog zich naar hem over en hernam met schelle stem: "Luister! Ik wens, dat je een kiekje maakt van Tom Poes! Ik wens hem op de pers te hebben voor het volgende nummer. Niemand anders, begrepen? Een ongedwongen plaatje van dat alleswetertje. Het wordt tijd, dat hij geknipt en in een vorm gezet wordt. En dan ter perse! Ter perse! hèhèhèhè!"

De schelle lach van de grijsaard weergalmde tussen de bomen en bereikte ook Tom Poes, die zich tussen de stammen verscholen hield.

"Ze hebben het vast over mij", prevelde hij. "Ik zal me moeten haasten".

HENRY ® By Dick Hodgins



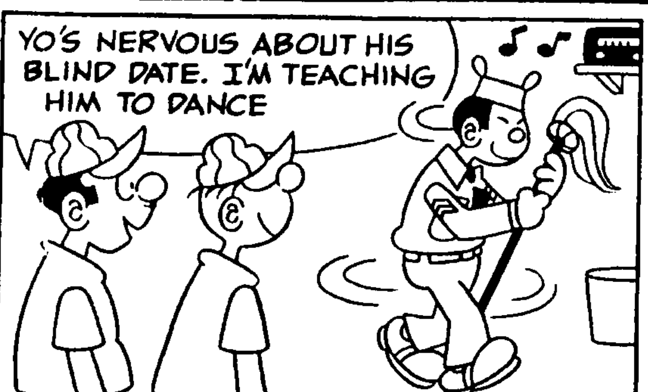


BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson



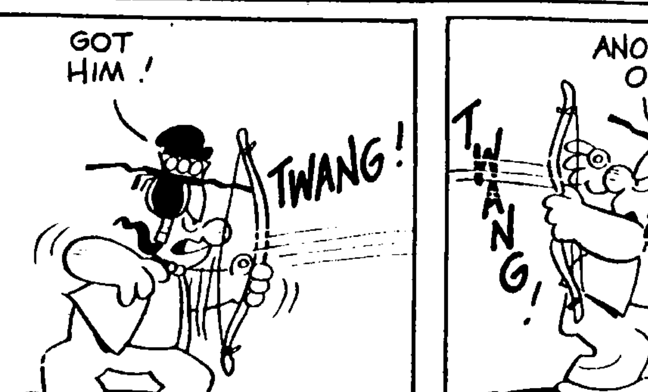


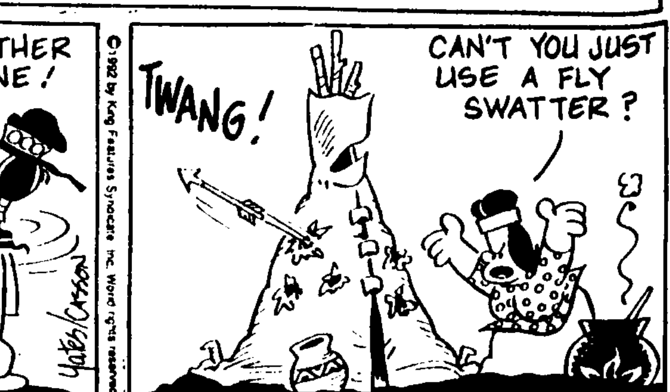
BEETLE BAILEY ® By Mort Walker





REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson





Stockmarket-NEWS

	PREV.	27-3	FRANKFURT	PREV.	27-3	AMSTERDAM	PREV	27-3
	3267.	3227.	DAX INDEX	1719	1711	CBS GEN.INDEX	125.60	124.70
			ASKO	890.00	885.00	ABN-AMRO	45.40	45.40
	23.75	23.25	BASF	243.90	242.90	AEGON	131.00	130.60
	55.88	55.63	BMW	577.50	574.00	AHOLD	86.40	86.20
	40.63	40.38	COMMERZBANK	256.20	254.80	AMEV	55.50	55.30
	31.88	32.00	DAIMLER BENZ	758.50	754.30	AKZO	149.90	149.80
	36.88	36.13	DEUTSCHE BANK	714.00	711.50	BOLS	47.80	47.70
	17.63	17.25	HOECHST	256.00	258.50	BUHR.TET.	46.60	46.00
	17.25		KAUFHOF	513.00	512.80	DAF	24.20	22.40
	22.63	22.38	MAN	377.00	375.00	DSM	105.40	105.80
	82.13	83.00	PREUSSAG	380.50	379.00	ELSEVIER	114.00	112.00
	56.63	54.50	SIEMENS	673.30	670.90	FOKKER	33.70	33.60
		47.25	VW	353.60	351.00	GIST BROC.	35.90	35.70
	40.38	40.63				HAGEMEYER	148.00	147.20
	55.38	55.38				HEINEKEN	187.90	186.70
	39.63	38.38	LONDON			HOOGOVENS	51.10	50.80
	76.75	76.63				ING	52.50	52.00
	37.88	36.38	FT-100 INDEX	2472	2446	KLM	36.50	35.70
	37.13	38.00				KNP	43.80	43.20
	12.63	12.63	ARGYLL	3.17	3.16	NEDLLOYD	59.80	59.40
	84.50	83.50	BARCLAYS BANK	3.32	3.22	PHILIPS	36.30	36.10
	57.63	56.88	BASS	5.34	5.36	ROBECO	98.30	98.20
	41.50	41.13	BRITISH STEEL	0.70	0.68	ROLINCO	96.70	96.80
	140.13	145.63	BRITISH TEL	3.18	3.16	RORENTO	71.80	71.80
	88.00	88.00	BTR	4.06	4.05	RODAMCO	51.40	51.20
	59.25	59.88	CADBURY	4.38	4.37	ROYAL DUTCH	142.30	141.70
			CABLE & WIRE	5.45	5.37	UNILEVER	184.50	182.50
	69.50	69.00	GRAND MET	8.80	8.76	VMF STORK	44.40	44.20
	76.63	76.38	MARKS & SPENCER	2.95	2.90	VOC	43.30	42.90
	55.38	54.88	REDLAND	4.51	4.47	VNU	82.50	82.50
	45.88	45.25	TATE & LYLE	4.20	4.13	WESSANEN	89.60	89.90
	37.88	37.50						
	30.25	30.50						
			TOKYO					
	341.20	341.70				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	19885	19636			
	4.08	4.07				TSE 300	3444.	3429.
			BRIDGESTONE	1100	1110			
	19.19	19.33	CANON	1290	1290	ALCAN	19.88	19.63
			DAI ICHI KANGYO	1890	1840	BELL	46.88	46.63
	133.75	132.95	DAIWA SEC.	785	785	BANK OF NS	20.75	20.38
			HITACHI	789	780	CAN.PAC.	16.88	16.63
	1.66	1.64	HONDA MOT.	1540	1560	INASCO	35.63	35.38
			JAPAN AIRLINES	770	769	LAIDLAW	12.13	11.88
	172.65	173.95	NEC			MOORE	24.88	24.63
			NOMURA SEC.	1250	1240	NORANDA	17.63	17.50
	1.87	1.85	NIPPON STEEL	320	318	PLACER DOME	11.25	11.38
	123.79	123.75	MAZDA	471	480	POWER CORP.	14.63	14.75
	84.08	84.03	SONY	4040	4000	ROYAL BANK	24.75	24.38

Financieel Nieuws

Aandelenkoersen zakken weg

AMSTERDAM - De aandelenmarkt in Amsterdam had vrijdag te lijden onder de stemming op de beurzen elders in Europa. Bovendien zakten de koersen door de EOE-optiebeurs, die in de loop van de dag "aan de verkoopkant ging opereren". Londen stond bij sluiting van de markt in Amsterdam op 28 punten verlies door voor Labour gunstig uitvallende verkiezingsprognoses. Frankfurt sloot ruim zeven punten lager, een daling van een half procent.

Toen ook de effectenbeurs in New York nog eens tien punten lager opende, ging het op het Damrak verseneld omlaag. Verder heerste er volgens een handelaar "een typische vrijdagmiddagstemming", koffers pakken en wegwezen. De obligatiemarkt was vrijdag flauw.

De EOE-aandelenindex eindigde 2,22 punten lager op 302,76 punten. De CBS-koersindex sloot op 203,8 punten, een daling met 1,2 punt ten opzichte van donderdag. De omzet kwam uit op ruim f 1,7 miljard, waarvan f 543 miljoen aan aandelen en f 1,2 miljard aan obligaties. In olies en Unilever werd voor een bedrag van respectievelijk f 53 miljoen en f 42 miljoen omgezet. Aan Daf-aandelen werd voor f 19 miljoen verkocht.

Opvallende koersdalingen maakten Daf en Nutricia door. De koersdaling van Daf was te verwachten. Donderdag presenteerde de Eindhovense vrachtfabrikant zulke slechte berichten, dat de beleggers wel moesten reageren. Vooral de verwachting dat er voor het concern geen overheidssteun in zal zitten, zorgde voor aanbod. Daf ging in het weekeinde in op f 22,40, f 1,80 lager dan de slotkoers van donderdag.

Nutricia daarentegen meldde donderdag een winststijging van zeventien procent en winstgroei voor 1992. Toch ging de koers omlaag. Op de beurs werd vooral gekeken naar de winst per aandeel. Verwacht was een nettoresultaat per aandeel van f 10,20, terwijl f 9,44 werd gemeld. Bovendien was het resultaat over de tweede helft van vorig jaar minder dan dat van het eerste. De niet-royeerbare certificaten van Verenigde Bedrijven Nutricia sloten f 12,50 ofwel 7,27 procent lager op f 159,50.

In absolute cijfers ging op de hoofdmarkt Unilever het sterkst omlaag. De voedings- en wasmiddelenproducent verloor f 2 op f 182,50. Ook Koninklijke Olie gaf ruimte prijs en eindigde zes dubbeltjes lager op f 141,70. De koers van beide fondsen stond volgens handelaren onder druk door de koersdaling van de dollar met anderhalve cent ten opzichte van het hoogste punt van de "greenback" eerder die dag. KLM zakte tachtig cent tot f 35,70, Philips twintig cent tot f 36,10 en AZKO een dubbeltje tot f 149,80.

Branchegenoot DSM was een van de weinigen die er iets bijkreeg. De chemiereus klom veertig cent tot f 105,80. Elsevier liet f 2 vallen op f 112.

Op de lokale markt werden verschillende fondsen om hun goede jaarcijfers beloond. Polynorm maakte een sprong van f 13,50 (9,2 procent) naar f 160. Amsterdam Rubber pakte een kwartje (7 procent) op f 3,90.

De koers van Aalberts industrie ging met f 2,50 omhoog tot f 58,50. Ubbink trok f 3,50 aan tot f 68,50. Slijpstenenfabrikant Flexovit werd voor de mindere cijfers over 1991 bestraft met een f 2,20 lagere koers op f 55.

Op de EOE-optiebeurs werd vrijdag vooral gevraagd naar put-opties op het ongelukkige Daf-aandeel. De april/25 put verdubbelde ruimschoots in premie van f 1,20 tot f 2,60. In totaal werden 4.000 opties Daf verhandeld. De totale omzet aan opties bedroeg 32.000.

Ballast Nedam voorop in 'baggerorder van de eeuw'

AMSTERDAM - Het consortium rond de Nederlandse baggermaatschappij Ballast Nedam heeft bij de inschrijving op de aanbesteding van de baggering voor de nieuwe Hongkongse luchthaven Chek Lap Kok de laagste offerte uitgebracht. De order, ook wel de "baggeropdracht van de eeuw" genoemd, heeft een omvang van f 3 à f 4 miljard. Dat blijkt uit nog onbevestigde berichten in de Honkongse media.

Nagenoeg alle baggerbedrijven in de wereld hebben op het project ingeschreven. Ook de andere Nederlandse baggeraars Boskalis en Ham, onderdeel van HBG, zijn van de partij. Volgens de berichten zou het consortium rond Ham, die onlangs de baggerdivisie van Volker Stevin inlijfde, de hoogste prijs vragen. De groep rond Boskalis staat op de vierde plaats.

Het consortium van Ballast Nedam bestaat uit de Belgische baggermaatschappij Jan de Nul, de Britse aannemers Trafalgar House en Costain, Chec (China), Morrisson Knudsen (VS) en Nishimatsu (Japan). Volgens een woordvoerder bedraagt het aandeel van Ballast Nedam in de opdracht ongeveer 20 à 25 procent.

Ballast Nedam wil vooruitlopend op de definitieve toewijzing over twee maanden niet officieel reageren. "Wij weten alleen waarvoor we zelf hebben ingeschreven. De andere bedragen hebben ook wij uit de Hongkongse pers gehaald. De beer is in ieder geval nog niet geschoten".

De zegsman meent bovendien dat veel baggerbedrijven van de opdracht zullen profiteren. "Het gaat om een enorme klus, die binnen tweeëneenhalf jaar moet worden geklaard. Hulp van andere baggeraars buiten de verschillende consortia is daarbij noodzakelijk". Naar schatting zal in 30 maanden 270 miljoen m^3 baggerwerk moeten worden verricht.

Concurrent Boskalis, die de klus samen met de Japanse baggeraar Penta Ocean en Franse en Italiaanse aannemers (onder andere bouygues) hoopt te klaren, beschouwt zichzelf zeker niet als verliezer. Ing. R. van Gelder, vice-voorzitter van de Raad van Bestuur van Boskalis, spreekt van 'speculaties'. Bovendien is het in de pers genoemde bedrag waartegen Boskalis c.s. zouden hebben ingeschreven (ongeveer f 3,5 miljard) volgens Van Gelder niet juist. "Als alle andere bedragen wel juist zijn, dan liggen wij nog steeds zeer scherp in de race".

Volgens de Boskalis-bestuurder is de prijs slechts een van de criteria waar bij de toewijzing op zal worden gelet. De andere citeria - kwaliteit, capaciteit, veiligheid en milieu en volledigheid - noemt Van Gelder even belangrijk. "Daarom zijn wij nog steeds vol vertrouwen".

De totale kosten van de bouw van het vliegveld worden geraamd op f 30 miljard. Van de f 3 à f 4 miljard die de bouw van de fundering kost is de helft bestemd voor baggerwerkzaamheden.

IBM deelt medailles uit in oorlog tegen Microsoft

NEW YORK - IBM heeft de oorlog verklaard aan Microsoft. De computergigant wil van zijn besturingssysteem OS/2 een groter succes maken dan windows van Microsoft. Geen middel wordt geschuwd om het doel te bereiken. Klanten kunnen de pakketten zelfs gratis krijgen, terwijl IBM-werknemers medailles kunnen verdienen met hun verkooppogingen.

IBM zal zijn 344.000 werknemers vragen naar hun buren, schoolbesturen en tandartsen te stappen om een OS/2-pakket te verkopen, zo vertelde Lucy Baney van IBM-verkoop aan The Wall Street Journal. Als ze succes hebben kunnen ze medailles, geld of IBM-produkten verdienen. De personeelsleden kunnen gewapend met folders en met kennis over het systeem hun lof over OS/2 zingen.

Bovendien wil het computerconcern er een prijzige advertentiecampagne tegenaan gooien. Fernand Sarrat, hoofd verkoop van OS/2, wilde niet zeggen hoeveel geld ermee is gemoeid, maar verklaarde wel dat het veruit de duurste campagne van dit jaar wordt. Ook zal IBM gratis nieuwe pakketten uitdelen aan mensen die de laatste versie van OS/2 bezitten en aan bezitters van windows. De adviesprijs voor OS/2 bedraagt 195 dollar, zodat IBM bij de introduktie verliezen zal lijden.

Volgens een analist worden dit jaar van windows elf tot twaalf miljoen stuks verkocht en volgend jaar zelfs zeventien miljoen. Van OS/2 zijn er in de vijf jaar sinds de introduktie minder dan een miljoen over de toonbank gegaan. Sarrat zei dat OS/2 over een paar jaar meer zal verkopen dan Windows. "Dit is een oorlog op lange termijn."

***

LEASE PLAN geeft f 200 miljoen aan 8,75 procent obligaties met vervaldatum 21 april 2000 uit tegen de koers van 101,2 procent. Vervroegde aflossing is niet toegestaan behalve om fiscale redenen.

Dollarkoers lager

AMSTERDAM - De koers van de Amerikaanse dollar is vrijdag gedaald bij dunne handel. Op de wisselmarkt in Amsterdam werd bij het slot van de handel f 1,8555 genoteerd tegen een slotkoers van f 1,8620 op donderdag.

De dollarkoers lag aan het begin van de dag nog boven de f 1,87, maar zakte in de loop van de middag terug. Valutahandelaren schreven dat toe aan speculaties over een eventuele renteverhoging in Duitsland en een verlaging van de rente in de VS.

AGENDA CURAÇAO

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (tevens district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen en het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patiënten)
voor de dienstdoende arts belt U tel.: [illegible]/625160.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: [illegible]2 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
[illegible]weg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van [illegible]-24.00 uur.

WIJKVERPLEGING

WIT-GELE KRUIS WIJKVERPLEGING
(Santa Maria 17, tel.: 682344, 682947, [illegible]12 en 682574)
[illegible] Vanaf zeven uur 's morgens tot vijf uur 's middags); Spreekuur wijkgebouw [illegible]: iedere dinsdag van 09.00-11.00 uur, tel.: 371865; Suffisant: tel.: 687707; [illegible] Abao: tel.: 673711; Kaya Fensu: tel.: [illegible]77; Menlayaweg: tel.: 657508; voor informatie omtrent zuigelingen- en peuterbureaus kan men terecht op consultatiebureau Brievengat, tel.: 373584.
Nachtdienst t/m 31 maart: zuster Bernadina, tel.: 685653.

STICHTING VAN HET WIT GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17, tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
28 maart 1992 vanaf 08.00 uur tot 30 maart 1992 om 07.00 uur:
Dokter Develaar, Spreekkamer: Dr. [illegible]weg 22, tel.:617142-601619; spreekuur: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.:617142-601619 b.g.g. 689266/[illegible]37.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wittée, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Mercelina, Braakman, Doran, Guerrero-[illegible]meyer en Ayubi)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
27 maart 1992 vanaf 17.00 uur tot 30 maart 1992 om 07.00 uur:
Dokter Heerenveen, Spreekkamer: Muizenberg, tel.:692349; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.:692349 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Gollo-Henry, Roose, Braakman, Bander, De Rouw-Picus, Develaar, [illegible], Pablo, Heerenveen, Nivillac en [illegible]-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
27 maart 1992 vanaf [illegible] uur tot 30 maart 1992 om 07.00 uur.
Dokter [illegible], Spreekkamer: Soto, [illegible]; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.:690361 b.g.g. [illegible]337.

(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius, Spong en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

HYGIËNISCHE DIENST
In het weekeinde van 27 maart t/m 29 maart na kantooruren heeft de heer O. O'ferman, tel.:625800, page no: 310 0712 dienst.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 692231/692232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pieterez, tel.: 671147, pageboy 027-053.b.g.g. 669062.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft zuster Pieterz, tel.: 671147.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838; voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere donderdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077/648387; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Van Herwijnen, tel.: 642798 b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672289, 648225 of 672699.

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
ZATERDAG

Otrobanda
Muizenberg, Muizenberg z/n, tel.:692390/692391.
Punda
Cerrito, Winkelcentr. Promenade, tel.:376155/376689.

ZONDAG

Otrobanda
Paradeis, Rooseveltweg 46b, tel.:689676/689808.
Punda
Plasa, De Ruyterkade 36, tel.:615545.

DIVERSEN

VERLOF
BEGRAFENIS
(van 10.00-14.00 uur)
28 maart: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.
29 maart: R.A. de Windt, Uteweg 53.

DIVERSEN

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

H.M.S. CORNWALL
(Engels fregat): 13.00-16.00 uur opengesteld voor publiek - Westwerf I.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 685544) openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 685917.

POSTMUSEUM NEDERLANDSE ANTILLEN
(hoek Keukenstraat/Kuiperstraat, Punda) openingstijden van maandag t/m vrijdag van 09.00-18.00 uur; zaterdag van 09.00-15.00 uur. Op zon- en feestdagen gesloten tenzij in zeer bijzondere omstandigheden.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

TOERISTENSCHIP

ZATERDAG
08.00-23.00 'Golden Odyssey' (ACA).

TOERISTENSCHIP

MAANDAG
11.00-17.30 'Seawind Crown' (AUA)

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 08.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Arowakenweg
08.30 uur dienst.
16.30 uur dienst.
Seru Fortuna
10.00 uur dienst.
Buena Vista
08.30 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.
Santa Rosa
10.00 uur dienst.
19.00 uur samenkomst.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur ds O.G. Haasnoot.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur ds H.B. van der Steen.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur ds H. Gilhuis.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
19.00 uur ds. O.G. Haasnoot.

NOACH-KAPEL

EERSTE EN DERDE zaterdag om 19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.
****

SURINAME
Met wekelijks luchtpost verrast u fam. of vrienden met een PK Kip-5 Lbs voor f 15,= incl. verzendk.
DHAN TRADING N.V.
Nrd Roosendaal 208
Kant. wo t/m zat. 9 - 12 v.m., 7 - 9 n.m.
Tel. 692067
U belt op, wij doen de rest.

HUIS
AAN HET WATER
WILLEMSTAD
3 slaapkamers / woon--kamer, terras, aanleg-steiger
3600,- Naf. per maand
Per direct 658455

schildersbedrijf
Perfect
Voor al Uw schilderwerk
tel.: 601766-369127
fax: 369127

De lekkerste
ROTIE'S
pom, pastei, bamie, nassie, Chin. kip, ger. kip, ger. varken, moksie moksie, bruine bonen, bloedworst kunt U elke zondag tussen 12 en 4 bij ons krijgen.
Vraag naar het gerecht v/d week
Koraal Partir kav 87
Tel.: 674103.

De Sandwich Shop
zoekt een
BAKFIETS
Tel.: 657936
683038

TE HUUR
1 sl. App. voll. inger.
Naf. 250,- p/w v/2 pers.
2 sl. App. voll. inger.
Naf.350,- p/w v/2 pers.
Inl.: 683459

TE KOOP AANGEBODEN:
EEN WOONHUIS te Janwé
Prijs: f. 175.000,-
Voor serieuze gegadigden
Tel.: 615471
tussen 6 en 9 uur p.m.

FANTASTISCHE KANS!
WEGENS TIJDGEBREK
TE KOOP AANGEBODEN
zeer drukke, moderne hairsalon
in het drukste Time-Share Resort op St. Maarten
Alleen serieuze gegadigden
van 10 a.m. - 6 p.m. te bellen of te faxen
5995 - 43052

GEVRAAGD
een kavel erfpacht- huur- of eigendomsgrond
in de omgeving van Abrahamsz, Popo, Koraal Partir
Tel.: 675641; fax no. 676107

TE KOOP AANGEBODEN
i.v.m. vertrek Nederland
VOLVO 360 GLI
motor 2 ltr. fuel injection
1987 gekeurd tot 1993
Vraagprijs: fl.12.000,-
Inl.: tel. 690804
na 14.00

Zondag 29 maart vanaf 12.00 af te halen de echte
INDONESISCHE RIJSTTAFEL
met sajor lodeh, Sg telor, vlees, Atjar, kip, frikadel, saté, pisang goreng, kroepoek, sambel badjak.
NAF. 10.00 p.p.
Ook hebben wij: Bami goreng, Petjil m/lontong en rempeje en Ba-Pao.
FAM. KERGER
Canadaweg 9 - telf. 683459
Selamat datang dan makan

LAGUN HUIS
DIRECT AAN ZEE
eigen aanleg voor boot
2 slaapkamers / woonkamer, overdekte porch met schitterend uitzicht.
Langere periode
f. 1500,-
658455 / fax.: 658440

TE HUUR AANGEBODEN
Per 1 april
gem. 2 k. apt
Omg. Saliña/Dom. 550
f. 750,- mnd excl. electra
2 mnd borg
Ons gezellige huis
2 km. van Seaquarium
van 27/6 t/m 10/8
eventueel met auto
Tel. 611931

BIOCON BIOCHEMICALS is an offshore company specialised in the production and marketing of ingredients for the food industry. With a small team we coordinate the Caribbean and South American area.

We are looking for an

ASSISTANT MANAGER

involving:
- administration and sales reporting
- commercial activities (export, offshore)
- general secretarial and office activities

Requirements:
- experience with business administration
- computer experience (wordprocessing, administration)
- interest and experience in commercial work
- able to work independently
- good knowledge of the English language written and spoken.

Parttime is also possible
Send all applications to P.O. Box 3444, Curaçao.

BIOCON
working with Nature

For Sale:
Beautiful sloping lot at Jan Sofat with view on Spanish Water bay.
1090 m2. Price: 210.000,= ant.gld.
Building plan for nice villa available.
Call: 627529 / 372120

Grote en aantrekkelijke
KOLLEKTIE KLEDING
ontvangen. Als speciale attraktie:
Bij aankoop van fl.100,- of meer een surprise voor onze klanten.
Bezoek ons zo spoedig mogelijk.
Boutique Rasonable
— Winkelcentrum Brievengat
— Winston Churchillweg
Tel.: 372061 / 684118

Te Koop 15 ft Boston Whaler met 70 pk Evenrude buitenboord motor, compleet met trailer en dekzeil; alles in uitstekende staat.

Fiberglas console voor 15 ft. Boston Whaler.

Tel.: 375129 na 19.00 uur.

VERENIGING VOOR PROTESTANTS CHRISTELIJK ONDERWIJS OP CURAÇAO
Postbus 3555 - Curaçao

UITNODIGING VOOR DE JAARLIJKSE BIJEENKOMST VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING

Het bestuur nodigt hierbij de leden en begunstigers uit voor het bijwonen van de jaarlijkse bijeenkomst van de ledenvergadering, welke gehouden zal worden op de Divi Divi Lomschool te Emmastad op woensdag 8 april 1992, om 20.00 uur.

De agenda van de vergadering luidt als volgt:
1. Opening.
2. Vaststellen van de notulen van de voorgaande bijeenkomst van de ledenvergadering
3. Behandelen van de ingekomen stukken.
4. Vaststellen van de rekening en verantwoording van het bestuur over het beheer der financiën en het gevoerde beleid in het boekjaar 1991.
5. Presentatie beleidsnota bestuur.
6a. Vaststellen van de Verordening Begroting 1993.
6b. Vaststellen van de Contributie Verordening 1992/1993.
7a. Vaststellen aantal bestuursleden.
[illegible]
8. Benoeming van de voorzitter van de Vereniging
9. Benoeming van de leden van de Commissie Financiële Verantwoording voor het boekjaar 1992.
10. Rondvraag.
11. Sluiting.

Notulen van de voorgaande ledenvergadering, financieel verslag, het verslag van de secretaris alsmede de overige statutair vereiste stukken, liggen vanaf 30 maart 1992 ter inzage op de administratie aan de Pimpiriweg 34.

Het Bestuur.

Wij doen het gewoon effe anders
EFFE INDERS
SBN DOORMANWEG MAHAAI t.o. CENTRUM SUPERMARKT
HEERLIJKE BELEGDE BROODJES
HAMBURGERS - HOTDOGS etc.
WARME MAALTIJDEN EN SNACKS
SPECIAL
1 BROODJE SHOARMA INCLUSIEF 1 COLA
5.75
EN VAN DE HOLLANDSCHE BAKKERIJ
VERS BROOD & BANKET
OOK VOOR CATERING KUNNEN WIJ U VAN DIENST ZIJN
TEL: 367718
Geopend dagelijks van 7 tot 19.00 uur

Wilt u STICKERS
T-SHIRTS
POSTERS drukken?
Voor kwaliteit en snelle levering moet u zijn bij
GRAFIES ONTWERPBURO
Verboom en van Velzen N.V.
Beurs 93 Tel:671874 Fax:675082

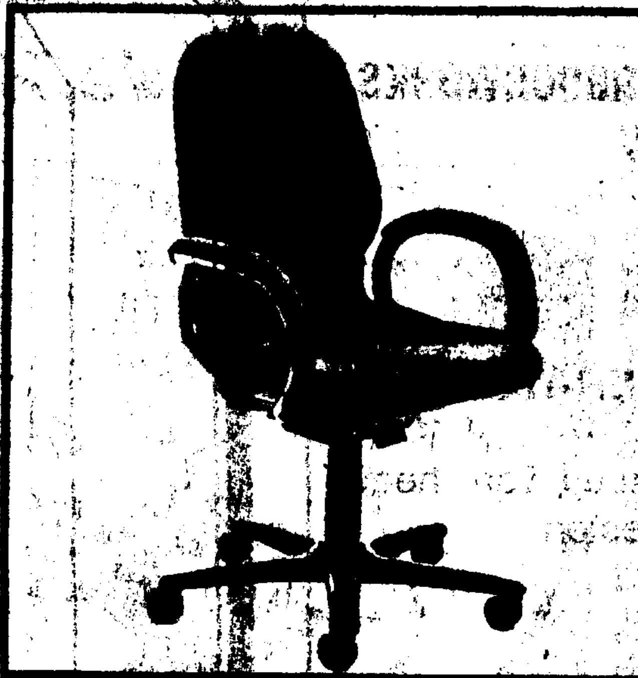
Maak kennis met het nieuwste op fitness gebied
THE TOTAL-PACKAGE
een combinatie van dans en aerobics met accent op de buikspieren
Lesdagen: Dinsdag en Vrijdag
Tijd: 8 - 9 uur p.m.
Plaats: Gymzaal UNA
Voor informatie en inschrijvingen op de lesdagen [illegible]

OPENBARE VERKOOP
Op woensdag 15 april 1992 des voormiddags om 10 uur zal ten overstaan van ondergetekende notaris of diens waarnemer, ten zijnen kantore aan de Schottegatweg Oost 191, Curaçao, in het openbaar krachtens artikel 1102 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen worden verkocht:
a. een perceel grond gelegen in het derde district van Curacao op Plantage Papaya bij Westpunt, groot 14.210m2, kadastraal bekend als Derde District Sectie [illegible] nummer 22, met de daarop gebouwde opstallen;
b. een perceel grond gelegen in het derde district van Curacao op Plantage Papaya bij Westpunt, groot 125.800m2, kadastraal bekend als Derde District Sectie A nummer 35;
en,
c. een perceel grond gelegen in het derde district van Curaçao op Plantage Papaya bij Westpunt, groot 10.730m2, kadastraal bekend als Derde District Sectie [illegible] nummer 64, met de daarop gebouwde opstallen.
De veilingvoorwaarden zijn gedeponeerd ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg van de Nederlandse Antillen, Zittingplaats Curacao, en liggen voorts ter inzage ten kantore van ondergenoemde notaris.
Deze voorwaarden houden o.m. in dat van iedere bieder geëist kan worden een onherroepelijke bankgarantie over te leggen welke tenminste gelijk dient te zijn aan het bedrag van de bieding vermeerderd met de veilingkosten.
mr M. van der Plank, notaris
Schottegatweg Oost 191
Tel.: 616633.

NEEM EEN STOEL EN GA MAAR ZITTEN

Een goede stoel is een essentieel uitgangspunt bij het verkrijgen van de juiste werkhouding. Veel lichamelijke klachten zijn hier op terug te voeren, als gevolg van ongeschikt meubilair.

Met name bij beeldschermwerk zijn de klachten hoger dan bij normaal kantoorwerk. Men wordt, bij het bedienen van deze apparatuur, in een bepaalde houding gedwongen.



Een geschikte stoel zou aan de volgende eisen moeten voldoen: anatomisch gevormde rugleuning, kantelbaar, in hoogte verstelbaar, zodat verstelbare zitpositie. Eventuele armleggers dienen kort te zijn. Een vlakke zitting verdient de voorkeur.

Het welbevinden van de kantoorwerker wordt versterkt door een goed ingerichte werkomgeving en daar hoort zeker een goede stoel bij. Een goede stoel is voor iedereen die zittend werk doet, onontbeerlijk. Een dergelijke stoel draagt in belangrijke mate bij tot een optimale houding.

Neem geheel vrijblijvend kontakt op voor meer informatie omtrent de vele mogelijkheden die wij voor U hebben.

THE COMMERCIAL CENTER
Schottegatweg (W) 349
Tel.: 685611 Fax.: 686728

curaçao trunking

HET SYSTEEM WERKT ! ! ! ! ! ! !
Kom persoonlijk langs om u zelf te overtuigen.
Dan weet u ook:
* met CURAÇAO TRUNKING heeft u toegang tot HET communicatie-systeem van Curaçao,
* u heeft NU die eindeloze interrupties en irritante storing niet meer,
* u kunt NU communiceren in volledige privacy binnen het systeem,
* zeker dat de batterij van uw portofoon een hele werkdag mee gaat,
* kom en zie, test, praat, luister en dan weet u ook heel zeker.... HET IS ER,
* dan ook weet u heel erg zeker......
RADIO HOLLAND EN MOTOROLA
EEN UNIEKE COMBINATIE
Radio Holland Group
Electronic Systems

992

ÑAPA

AMIGOE

ZATERDAG 28 MAART 1992

Weekend Bijlage

"De enige werkelijkheid is dat je tobt"

Jef Rademakers: Televisiemaken als therapie

'POSTEMA OP PAD', is een nieuw programma van een van Neerlands meest omstreden televisiemakers. Jef Rademakers (42) is momenteel druk bezig met de voorbereidingen voor de opnamen. Daarin staan min of meer bekende mensen, die Nederlands spreken, centraal. Die personen moeten op een plek wonen, die een mooi decor vormt voor een fraai-ogende portrettering, aldus Rademakers. E én van de portretten wordt op Curaçao gemaakt van niemand minder dan minister-president Maria Liberia-Peters, waarvoor de opnamen eind van deze maand van start zullen gaan. In de loop van de zomer zal het programma op de Nederlandse televisie te zien zijn. Daarmee schaart de premier zich in de galerij van Postema-portretten, waar toe ook de bokser Regilio Tuur (New York), de filmer Paul Verhoeven (Hollywood), de ex-voetballer Johan Cruyff (Barcelona), de schrijver Hugo Claus (Gent) en dirigent Bernhard Haitink (Londen) behoren.

= door Hennie Harinck =

"Liberia-Peters is een vrouw die ons fascineert." Al vaker kwam Liberia ter sprake in de gesprekken over de invulling van het programma 'Klasgenoten', waarvan 'Postema op pad' is afgeleid. "Zij heeft immers in Nederland op school gezeten. Het leek ons zo leuk om de klasgenoten van de minister-president van de Nederlandse Antillen eens bij elkaar te krijgen". Liberia heeft een kleuteropleiding in Emmen gevolgd. Daarin is voorzichtig gesnuffeld, maar toch werd uiteindelijk gekozen voor de 'op pad' benadering. "Het is leuker haar in de eigen omgeving te tonen. Om te laten zien waarover ze het heeft, waarmee ze bezig is. Visueel is het gewoon aantrekkelijker om het programma op Curaçao te maken en niet in de regen in Emmen".

Het moet een persoonlijk document worden, echter niet in de tv-privé stijl van bijvoorbeeld Henk van der Meyden, zegt Rademakers. "We willen laten zien wat voor een vrouw zij is, als premier én moeder van twee kinderen".

Een portret van Liberia-Peters heeft ook alles te maken met Rademakers zelf, met zijn liefde voor het eiland. "Omdat ik het zelf ook leuk vind om iets van dit eiland te laten zien, om mijn enthousiasme daarover kwijt te kunnen."

In de acht jaar dat Rademakers op Curaçao komt, is er veel - ten goede - veranderd: minder rotzooi, meer keus in restaurants. "Toen was net die Venezolaanse bolivar vreselijk gekelderd en was er bijna niets te koop". Hij droomt er wel eens van om permanent op Curaçao te gaan wonen en niet alleen om die pensionado-regeling die hem wel aanstaat. "Maar dat is in de praktijk erg prematuur. Ik heb nog te veel te doen in Europa", zegt Rademakers.

KRABBEN

Hij wijst naar het puntje van de nieuw aangelegde pier bij het Avila Beach hotel. "Daar stond een strandhuisje waar ik met vrouw en kinderen een paar weken per jaar logeerde, al vanaf dat ze heel klein waren. Zij zijn, evenals ik, verknocht aan die pier en de krabben die daar lopen. Dat huisje heeft een hele merkwaardige geschiedenis, want daar logeerde bijvoorbeeld ook Albert Heyn, Herman Brood en Rijk de Gooyer. We hadden geen warm water en mijn vrouw en ik sliepen op een soort opklapbed waar we regelmatig doorheen zakten. Menig onderdeel van de Curaçaose fauna liep er in het huis rond. Kakkerlakken tussen de kookplaten, maar we hadden elke keer een geweldige tijd".

Het Avila is nu wel mooier geworden met de verbouwing, maar 'voor de familie Rademakers is met het neerhalen van het beach-house ook een stuk van ons verleden afgebroken'. Bijna had hij nog een film gemaakt over het slopen van het huisje. "Dan had ik al die mensen willen laten vertellen wat dat huisje emotioneel voor ze betekend had. Dat was een raar document geworden." Hij deed het niet. "Ik ben er zelf teveel emotioneel bij betrokken."

Werken heeft voor de programmamaker trouwens veel met emoties te maken. De belangrijkste activiteit van Dutch Dream Televisie-produkties, het bedrijf van Jef Rademakers, is het wekelijkse televisieprogramma voor RTL4. Dat wordt zo'n 26 keer per jaar ingevuld door het - in Nederland hoge kijkcijfers scorende 'Klasgenoten' - maar Dutch Dream levert daarnaast ook een zwaarder programma over levensproblemen en psychiatrie: 'Hart en ziel'. "Wij maken alleen programma's waar we zelf achter staan en die we heel leuk vinden. Als ik het grof moet zeggen: ik werk alleen maar met dingen die over mijzelf gaan, waar ik zelf mee overhoop lig." Die luxe kan niet iedere programmamaker zich permitteren, geeft hij grif toe. "Bij mij heeft altijd de lol voorop gestaan en tot mijn grote verbazing levert het uitleven van mijn persoonlijke gekte me ook nog geld op."

Al veertien jaar eerder had Rademakers een dergelijk programma voor de IKON - 'De geloof-, hoop- en liefde-show' - gemaakt. Dat maakte de tongen los, want het raakte aan onderwerpen waarvan menigeen zich afvroeg of daar nu zo nodig op de televisie over gesproken moest worden: dood, rouwverwerking, verliefdheid. Rademakers volmondig: "Ja, daar moet over gesproken worden."

SMOESJE

Hij heeft met Curaçao een soort liefdesrelatie, die negen jaar geleden een aanvang nam. In het begin van de tachtiger jaren produceerde hij samen met Aad van den Heuvel 'De alles is anders show'. Hij wilde wel eens wat anders, 'zocht een smoesje' en kwam op Curaçao terecht. "We zeiden toen tegen de programmaleiding: op Curaçao is negentig procent van de bevolking katholiek en ze hebben zelfs een eigen bisschop. Bovendien hebben ze er veel kranten en een eigen televisiestation. Dat is nou interessant om eens een keer een speciale aflevering over de media in de Antillen te maken." Daar ging de KRO (Katholieke Radio Omroep) grif op in. Rademakers bracht anderhalve drie weken op Curaçao door en raakte in de ban van het eiland.

"Weet je, je leert zo'n eiland op die manier veel beter kennen dan wanneer je als toerist hier rond wandelt. Als je ergens voor je lol naar toe gaat, leer je nooit zoveel mensen en plekjes kennen." In twintig dagen tijd kreeg hij er honderd Curaçaose kennissen bij.

Zijn vrouw en kinderen moesten ook van tropisch Nederland proeven; hij nam ze mee voor een vakantie. Rademakers vindt het eiland bij uitstek geschikt voor kleine kinderen, vooral ook omdat de infrastructuur zo vertrouwd is. "Er zijn Nederlandse dokters, veel werkt hier net als thuis wat maakt dat we ons hier verschrikkelijk op ons gemak voelen."

De Schepper kan volgens Rademakers nooit bedoeld hebben dat mensen moeten wonen in een klimaat waar het rillen en kouwkleumen geblazen is. "Dat is toch echt een misverstand. Het Curaçaose klimaat is wat hij eigenlijk bedoeld heeft".

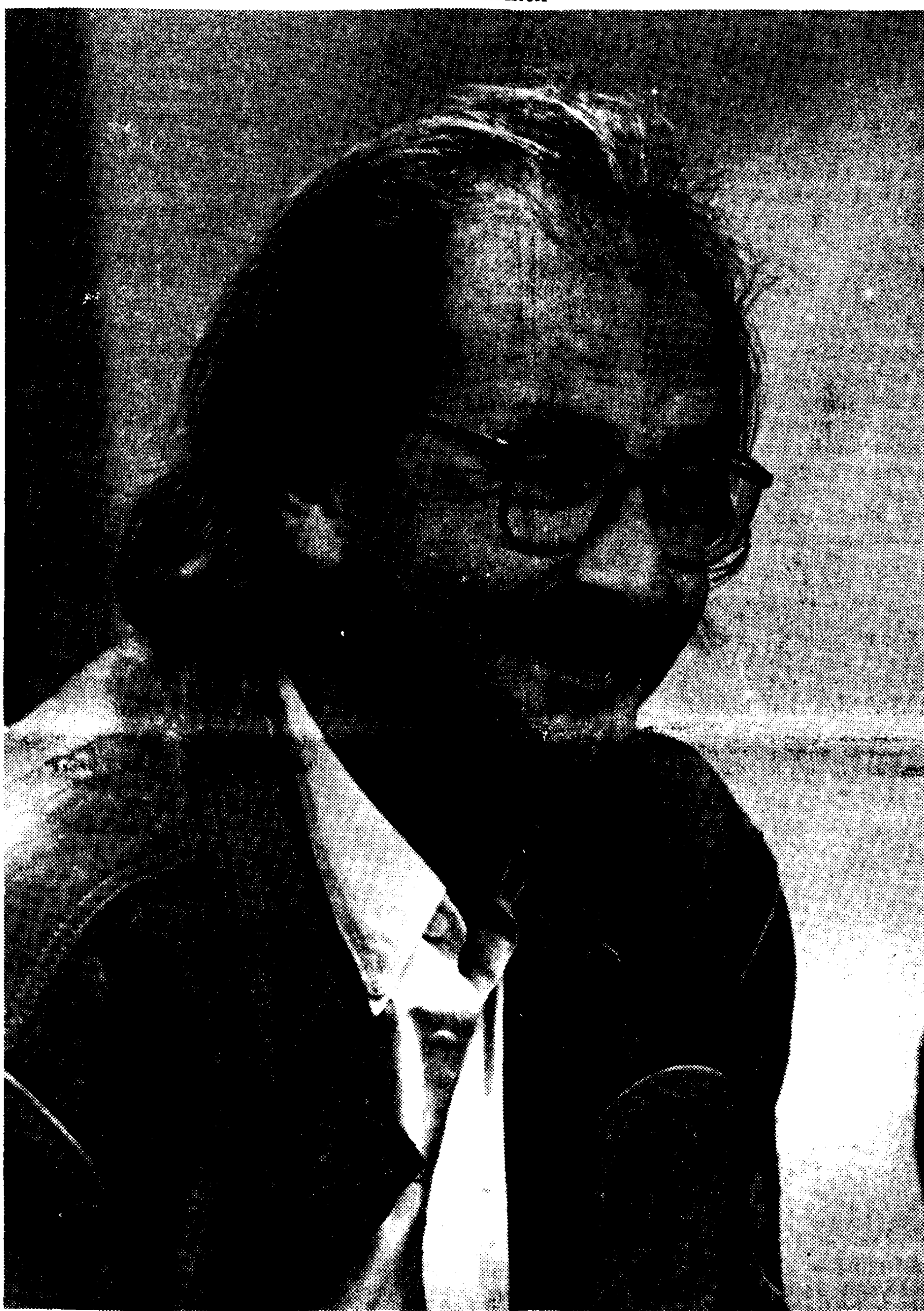
GROOT EN ZWART

In Nederland had hij ter voorbereiding van 'De alles is anders show' al veel telefonisch contact gehad met de toenmalige directeur van TeleCuraçao. Daar had hij een vrij eenduidige voorstelling van: dat moest een grote zwarte man zijn. Niets was echter minder waar. Norbert Hendrikse bleek in levende lijve blank met blauwe ogen.

Uit die kennismaking kwam naast een hechte vriendschap, een speciale vertoning op de lokale televisie voort van het 'Maria Vierluik' met Gerard Reve. Dat veelbesproken - door katholieken minder geroemde - programma, door Rademakers destijds in opdracht van de NOS gemaakt, werd op televisie door een inleiding van de bisschop voorzien. "Het waren aandoenlijke films, maar veel reguliere vroomheid sprak daar toch niet uit, zoals je je misschien nog kan herinneren." Toch heeft er nooit meer dan een vriendschappelijke samenwerking met TeleCuraçao ingezeten, vanwege de povere financiële armslag van het lokale televisiestation. Rademakers, een in Nederland veelgevraagde programmamaker, is voor Curaçao te duur.

Hij vindt TeleCuraçao desondanks 'het leukste station ooit gezien', omdat er zonder enige aankondiging van de ene in de andere taal wordt overgeschakeld en er zowel in het Nederlands, Engels, Spaans als Papiamentu wordt uitgezonden.

In Nederland is de programmamaker bekend van het razend populaire programma 'Klasgenoten', dat al jaren wordt gepresenteerd door Koos Postema, de niet meer zo piepjonge televisiepresentator. 'Klasgenoten' bleek een gouden formule, die ook wereldwijd - mede dank zij de hulp van voormalig televisiedirecteur Hendrikse, als direkteur van Interjura Media n.v. - in licentie aan allerlei landen werd verkocht waaronder Amerika, Israël en enkele Europese landen (België, Engeland, Duitsland en Frankrijk). Rademakers had gedacht dat het kijkpubliek het wel na een seizoen gezien zou hebben met 'Klasgenoten', maar het is volgens hem momenteel in Nederland populairder dan ooit. "We maken afleveringen met een kijkdichtheid van anderhalf tot twee miljoen mensen. Het is het aardigste idee gebleken, dat ik in de afgelopen 25 jaar heb gehad."



JEF RADEMAKERS

...zo zot als een deur, maar toch niet vrolijk...

EROTIEK

Ook de Pin-up Club ('een aardig, maar ook berucht programma over erotiek') is aan het brein van Rademakers ontsproten, maar inmiddels is het programma - een soort levend softporno-blad waar blote meisjes in tropische oorden vrolijk over het scherm huppelen - sinds twee jaar van de Nederlandse buis verdwenen. De Pin-up Club vond veel navolging, getuigen de vele gelijk geaarde bloot-programma's waar de Nederlandse kijker vandaag de dag op getracteerd wordt. Hendrikse zei indertijd het programma zeker interessant te vinden, want mooi gemaakt, maar wees het voor de Curaçaose televisie af 'omdat dat hier waarschijnlijk een kleine revolutie teweeg zou brengen'.

Curaçao is preuts, daar is hij van overtuigd, maar toch vindt hij het vreemd dat in de boekhandel naast de Amigoe vrolijk de Penthouse en de Playboy 'en bij wijze van spreke het Gerardusklokje' liggen uitgestald, terwijl een aardig programma over erotiek op open net televisie 'absoluut niet kan'.

"Je had op de Nederlandse televisie op een gegeven moment achttien programma's serieuze en religieuze muziek en niet één programma waarin erotiek een beetje de hoofdrol mocht spelen. Ik vond toen dat dat er mocht komen en dat heeft enorme weerklank gehad. Ik heb het met zeer veel plezier gemaakt, maar ben er ook met zeer veel plezier weer mee gestopt in 1987." Niet omdat de mooie rondborstige meisjes op waren, maar omdat 'in wezen elke aflevering hetzelfde was'. Dat geldt ook wel voor 'Klasgenoten', vindt hij, maar dat programma levert elke keer weer een andere 'slice of life'. Een soort mini-documentaire noemt hij het. "Je ziet dat beroemdheden ook gewone mensen zijn en dat gewone mensen beroemdheden zijn."

In 'Klasgenoten' treedt als kapstok 'de bekende Nederlander' op, die in houten schoolbanken met zijn klasgenoten van toen over de vervlogen dagen praat, de goeie ouwe tijd. En dat maakt dat ook Jan met de pet en Truus van de hoek, die ook in die klas zaten, in het zonnetje gezet worden "Die vertellen ook hun verhaal en daar herkennen veel mensen zich in. Goh, was dat op jullie school zo, nee bij ons was dat anders..."

Hoewel Rademakers net als vele programmamakers het concept van 'de bekende Nederlander' hanteert wil hij niet vergeleken worden met allerhande quizes waarvan de Nederlandse buis vergeven is. "Mijn dochters vinden het prachtig, vooral de Honeymoonquiz. Ik heb er geen enkel bezwaar tegen, maar ik zal het nooit zelf maken. Ik kan er niet van dromen."

DROOM

Wat is jouw droom?

"Mijn droom is door middel van het maken van televisieprogramma's ervoor te waken dat ik niet nog veel gekker word dan ik eigenlijk al ben. Het is een soort therapie. Ik ben gewoon zo zot als een deur. De een wordt ervoor opgesloten en de ander probeert die flauwekul in de praktijk te brengen en een televisiestation zo gek te krijgen om daar zendtijd voor beschikbaar te stellen."

De in Brabant (Roosendaal) geboren Rademakers woont sinds enige weken in het 'land der zotten', België. De verhuizing van het Gooi naar België heeft meer dan een financiële aanleiding. "Ik wil daar niet kinderachtig om doen: een van de motieven is gewoon het wurgende vermogensbelastingklimaat in Nederland, wat bij de zuiderburen een stuk aantrekkelijker is". Ook jeugdsentiment heeft met die keuze te maken. Antwerpen, de Belgische havenstad die niet ver van Roosendaal ligt, is de stad waar hij zijn eerste bioscoopfilm zag, zijn costuum voor zijn communie kocht en zijn eerste stripteaseshow zag. De stad van Sodom en Gomorra, waar hij wekelijks op zijn brommer naar toe reed.

Op zijn zeventiende vertrok hij naar Amsterdam, waar hij Nederlands en Massacommunicatie ging studeren. Bijna nog raakte hij verzeild in een wetenschappelijke carrière na vier jaar docentschap, maar kwam uiteindelijk in het mekka van de Nederlandse televisie terecht: het Gooi.

"Ik ben nu 25 jaar lang naar het noorden gegaan en vond het leuk om de komende kwart eeuw jaar naar het zuiden te gaan." Amsterdam mist hij niet. Antwerpen is in àlle aspecten leuker, zowel wat de mensen als de schoonheid van de stad betreft. "Bovendien is België de bakermat van mijn favoriete sport: wielrennen."

Hoe ziet jouw toekomst eruit?

"Die is heel erg duidelijk: je leeft, je tobt, je wordt oud, je wordt ziek en dan ga je dood. Dat tobben begon op de dag dat ik geboren ben. Op mijn veertiende sprak ik de woorden: dit is een gedenkwaardige dag. Ik lijd al veertien jaar aan een post-natale depressie. Ik ben geen vrolijke natuur. Waar ik over tob, daarvan maak ik televisie. De mogelijkheden in het leven worden, naarmate je ouder wordt, steeds minder. Je ziet dat alles afkalft. Dat zie je zo mooi in 'Klasgenoten', waar mensen even terugdenken aan hun zesde klas van de lagere school, toen alles nog open lag."

"Ik ben niet geschikt voor dit leven omdat ik depressief word bij de gedachte dat ik heel veel niet in één leven kan doen. Ik ben een romantische koloniaal, die zich pijnlijk bewust is van het feit dat dromen bedrog zijn."

"Als je me vraagt: waar gaat het nu allemaal over, dan moet ik denken aan een gedicht van Gerard Reve:

Naarmate ik ouder word, wordt wat ik schrijf wel fraaier verwoord steeds eenvoudiger van inhoud, liefde of geen liefde en dan ouder worden en dan de dood."

IN DIT NUMMER van Ñapa :

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: **Norbert Hendrikse**
LAYOUT: **Solange Isselt**

Repressie en intimidering nemen toe

Fundamentalisme misbruikt door Sudanese machthebbers

KHARTUM - De Sudanese hoofdstad Khartum is een stad van geruchten. Vernielingen aan het hek rond het presidentieel paleis zijn al voldoende om sommige westerlingen te doen voorspellen dat de 'coup nu niet lang meer op zich zal laten wachten'. Er doen verhalen de ronde dat president Omar Hassan al-Bashir geen nacht in hetzelfde huis slaapt om te voorkomen dat zijn tegenstanders een aanslag plegen. En vooral de veiligheidsdiensten spreken tot de verbeelding: niemand weet hoeveel er precies zijn, maar iedereen kijkt over zijn schouder, want je buurman of collega kan een verklikker zijn. "De Sudanezen zijn apathischer geworden", zegt een westerling. Een ander houdt het op voorzichtiger.

= door anp-redacteur Jaco van Lambalgen =

De repressie in Sudan neemt toe, zo zeggen mensenrechten-activisten en vertegenwoordigers van de christelijke kerken. Op voorwaarde van strikte anonimiteit verhalen zij over verdwijningen, onderdrukking en intimidatie. "Als deze regering nog lang aan de macht blijft kan Amnesty International elk jaar een dik boek vol schrijven over alles wat hier gebeurt", zegt een activist somber. Maar meer nog dan om de mensenrechtenschendingen wordt het grootste land van Afrika bekritiseerd om de fundamentalistische koers die de regering is ingeslagen.

ZORGEN

Met name Washington maakt zich zorgen dat Sudan, door de toenadering tot fundamentalistische regimes, een toevluchtsoord wordt voor terroristische organisaties. Het bezoek van de Iraanse president, Akbar Hashemi Rafsanjani, aan Khartum eind vorig jaar was voor de Verenigde Staten aanleiding voor een krachtige waarschuwing dat Sudan dreigt te worden opgenomen op de lijst van terroristische staten. Veel westerse landen zetten hun betrekkingen met - en hun hulp aan - Khartum al op een laag pitje, toen het in de Golfoorlog de kant koos van Irak.

De regering van het straatarme Sudan heeft nu een aantal vergaande hervormingen doorgevoerd, ongetwijfeld met in het achterhoofd de gedachte dat het daarmee wat internationaal aanzien terug kan winnen. Zo werd op 24 februari een met veel uiterlijk vertoon een 300 leden tellend overgangsparlement geïnstalleerd dat, zo verwacht de regering, twee jaar zal aanblijven tot er parlements- verkiezingen gehouden worden. In de periode wil de junta de hele samenleving vanaf dorpsniveau democratiseren. Er zijn al 'volkscongressen' gevormd waarin alle inwoners van een wijk of gemeente kunnen meepraten over de dagelijkse gang van zaken in hun gemeenschap.

Daarnaast kondigde minister van Financiën Abdul Rahim Hamdi in februari een dermate stringent aanpassings- programma aan dat, naar verluidt, zelfs de Wereldbank verbaasd opkeek van zoveel durf en daadkracht. Hamdi paste in één keer de wisselkoers van voorheen 30 Sudanese pond voor één Amerikaanse dollar (F 1,80) aan tot de op de zwarte markt geldende koers van 90 Sudanese pond voor één dollar. Verder schafte hij alle subsidies op brood, suiker en benzine af (waardoor deze produkten vijf keer zo duur werden), liberaliseerde de im- en export en kondigde aan de financiële burocratie te dereguleren.

In tegenstelling tot de aanpassingsprogramma's die het Internationaal Monetair Fonds gewoonlijk voorschrijft, besloot de regering de armen, die de zwaarste klap moeten opvangen, tegemoet te komen. De 500.000 allerarmste families krijgen vanaf februari elke maand 500 Sudanese pond. Aan ambtenaren wordt maandelijks 900 tot 1.500 pond meer gegegeven om de prijsverhogingen het hoofd te bieden.

"Die armenzorg is onderdeel van de Islam", zegt de fundamentalistische leider Hassan al-Turabi, die door velen gezien wordt als de sterke man achter de junta. "Er bestaat een uitgebreid sociaal systeem dat moslims verplicht geld af te dragen voor de armen. Het criterium daarbij is armoede, niet godsdienst", onderstreept hij. "Ook arme christenen worden geholpen".

Turabi ziet de opkomst van het fundamentalisme overigens niet als een weloverwogen politieke keus. "Veel Arabische landen kennen op dit moment een islamitische renaissance, dat is niet typisch Sudanees. In 1950 was iedereen nationalistisch, daarna wendden wij ons tot het socialisme en het marxisme om het westerse imperialisme het hoofd te bieden en nu is het tijd voor de Islam, een meer volwassen antwoord op de uitdaging uit het buitenland", betoogt hij.

"Het is een natuurlijke ontwikkeling. Na 1980 werd de Islam een massabeweging. Het is een complete manier van leven, waarin je bijvoorbeeld politiek en godsdienst niet kunt scheiden". De islamisering stuit in Sudan echter op problemen. Vooral de christenen, die een minderheid vormen, maar ook meer gematigde moslims hebben grote moeite met de druk waarmee de regering fundamentalistische leefregels doorvoert.

TOLERANT

"Het fundamentalisme past eigenlijk niet bij Sudan", zegt een overheidsfunctionaris. "De moslims zijn hier juist altijd heel tolerant geweest". De man, die anoniem wil blijven, verwacht dat Turabi bij verkiezingen zelfs niet meer dan vijf procent van de stemmen zou krijgen. Een mensenrechtenactivist haalt geemotioneerd uit: "Ik ben zelf moslim, ik kom uit een zeer religieuze familie, maar wat zij nu zeggen staat niet in de Koran, dat klopt gewoonweg niet".

Hij doelt daarmee op de in decemberverordonneerde 'islamitische' dracht voor vrouwen, waarbij moslimvrouwen hun haar bedekt moeten houden en jurken aan moeten die tot polsen en enkels reiken. Vrouwen die niet fatsoenlijk gekleed gaan, kunnen ontslagen en gearresteerd worden. Voor niet-moslims gelden deze kledingvoorschriften niet, aldus Turabi, maar de activist schudt moeiteloos verhalen uit zijn mouw over christelijke vrouwen in lange broek die door de politie opgepakt werden.

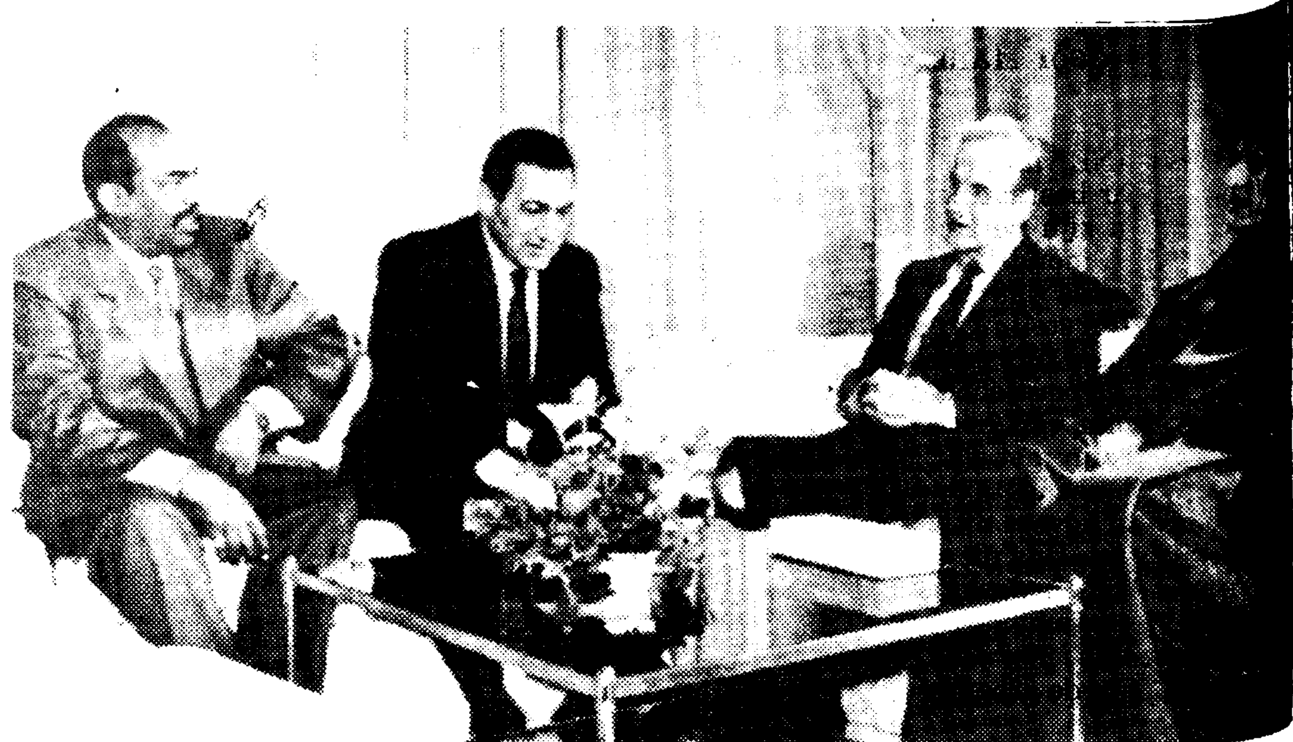
Op de scholen en universiteiten is onlangs het Arabisch, in plaats van het Engels, als officiële taal ingevoerd. De christelijke kerken hebben er echter veel bezwaar tegen dat voor het leren van het Arabisch teksten uit de koran gebruikt worden.

De rooms-katholieke bisschoppen schreven eind vorig jaar in een pastorale brief dat de regering niet-islamitische en niet-Arabische Sudanezen openlijk discrimineert. De christelijke kerken moeten bovendien aan steeds strengere voorschriften voldoen, vertelt een medewerker van de Sudanese Raad van kerken (SCC), waardoor zij voortdurend in hun werk beperkt worden. Zowel de medewerker van de SCC als de activist zijn al eens opgepakt door de politie. De activist werd ondervraagd en geslagen en zag ook hoe andere mensen mishandeld werden. Oud-ministers, studenten, niemand is veilig voor de veiligheidsdiensten.

"Het systeem draait om onderdrukking, niet om de Islam", zegt de activist. "In Sudan is 80 procent van de bevolking analfabeet en de machthebbers maken daarvan gebruik door de mensen voor te houden dat hun beleid de islamitische weg is. Maar zij zijn zelf niet eerlijk, het is bekend dat zij op grote schaal fraude plegen. Het gaat de hele kliek van Turabi gewoon om de macht".

"De onderdrukking wordt steeds erger", vervolgt hij. "Er staan tanks in de stad, bij de bruggen over de Nijl en bij het radio- en televisiestation. Waarom? Wij verwachten toch geen invasie uit het buitenland?" Hij vertelt dat steeds meer tegenstanders en vermeende critici van de regering 'verdwijnen'. "Daarom hebben wij niet zoveel politieke gevangenen", zegt hij cynisch.

De activist slaapt uit veiligheidsoverwegingen al maanden niet meer thuis. "Ik word gevolgd. Mijn familie buiten de stad heeft gevraagd of ik niet meer langs wil komen, omdat zij daar problemen mee krijgen". Dan zegt hij hoopvol: "De economische maatregelen, die zullen de junta opbreken. Elke keer kondigen zij na een economische koerswijziging nieuwe politieke maatregelen aan om de aandacht af te leiden, zoals de islamitische kleding voor vrouwen. Maar ditmaal zijn zij te ver gegaan, de bevolking kan maar een bepaalde mate van armoede en onderdrukking verdragen". Een door hem aangekondigde demonstratie van woedende vrouwen de volgende dag blijft echter uit.



President Omar Hassan el-Bashir (geheel links) hier op de foto met de Egyptische president Hosni Mubarak, Hafez el Assad van Syrië en Muhammar Gadhafi van Libië, regeert in zijn land met ijzeren vuist en gebruikt nu ook het fundamentalisme om zijn macht uit te breiden.

Slachtoffer van slordige restauraties

Egyptische sfinx toont meer tekenen van verval

GIZA - De sfinx is ziek en andere monumenten uit de tijd van de farao's en uit een nabijer verleden zijn er ook niet goed aan toe. Tempels uit de oudheid, middeleeuwse moskeeën en sommige van 's werelds oudste kerken in Egypte vertonen tekenen van verval. "De Egyptische monumenten lijken op oude mensen", aldus zegt Zahi Hawass, de directeur van de piramiden en sfinx in Giza bij Cairo. "Je moet er voor zorgen en je kunt ze niet aan hun lot overlaten". Het probleem dat de voornaamste toeristische attractie van Egypte bedreigt, heeft vele oorzaken: Afvalwater, een stijgende grondwaterspiegel als gevolg van irrigatie en zelfs waterdamp uit de adem van de miljoenen toeristen die de monumenten jaarlijks bezoeken.

RAADSELACHTIG

De sfinx, het raadselachtige beeld van een leeuw met het hoofd van een mens, dat aan de voet van de piramiden ligt, lag gedurende het grootste deel van zijn 4.500 jaar oude bestaan voor het grootste deel onder zand begraven en doorstond op die manier de tijd. Alleen de kop stak boven het zand uit. Sinds het beeld in moderne tijden is uitgegraven is het beeld ten prooi aan de werking van wind en water en goed bedoelende mensen. Onlangs kwamen in Egypte 90 deskundigen bijeen om te spreken over een strategie om de sfinx te restaureren en te behouden. De sfinx is het slachtoffer geworden van eerder uigevoerde slordige restauraties en verkeert in een slechte conditie. Volgens Hawass hebben de restauratie-werkzaamheden aan het 48 meter lange beeld tussen 1982 en 1987 de sfinx meer kwaad dan goed gedaan. Tijdens een vier dagen durende conferentie zullen gegevens besproken worden die de afgelopen twee jaar zijn verzameld. Hij zei te hopen dat de deskundigen uit een reeks van tegenstrijdige voorstellen tot een eenduidig advies over het behoud van de sfinx kunnen komen.

Wat er met de sfinx aan de hand is, is een voorbeeld van wat er met alle monumenten gebeurt, aldus Hawass. Toch lijken de immense piramiden ongevoelig voor de invloed van de natuur en de mens. Volgens de Egyptenaar zijn er de afgelopen twee jaar in het binnenste van de piramide van Cheops scheuren geconstateerd. De scheuren in het 137 meter hoge bouwwerk zijn waarschijnlijk veroorzaakt door een accumulatie van waterdamp uit de adem van toeristen. Nadat de luchtvochtigheid in de piramide was opgelopen tot 95 procent zijn maatregelen genomen om de schade te herstellen en de stroom toeristen naar de grafkamers te beperken.

Toeristen zijn niet de enige factor die een rol speelt in het verval van de monumenten. De voornaamste reden daarvoor is volgens deskundigen de groei van de bevolking. In Egypte wonen 56 miljoen mensen en elk jaar komen daar nog eens 1,3 miljoen mensen bij. De bevolking van de hoofdstad Caïro is gestegen van 2,5 miljoen in 1964 tot meer dan 14 miljoen vandaag de dag.

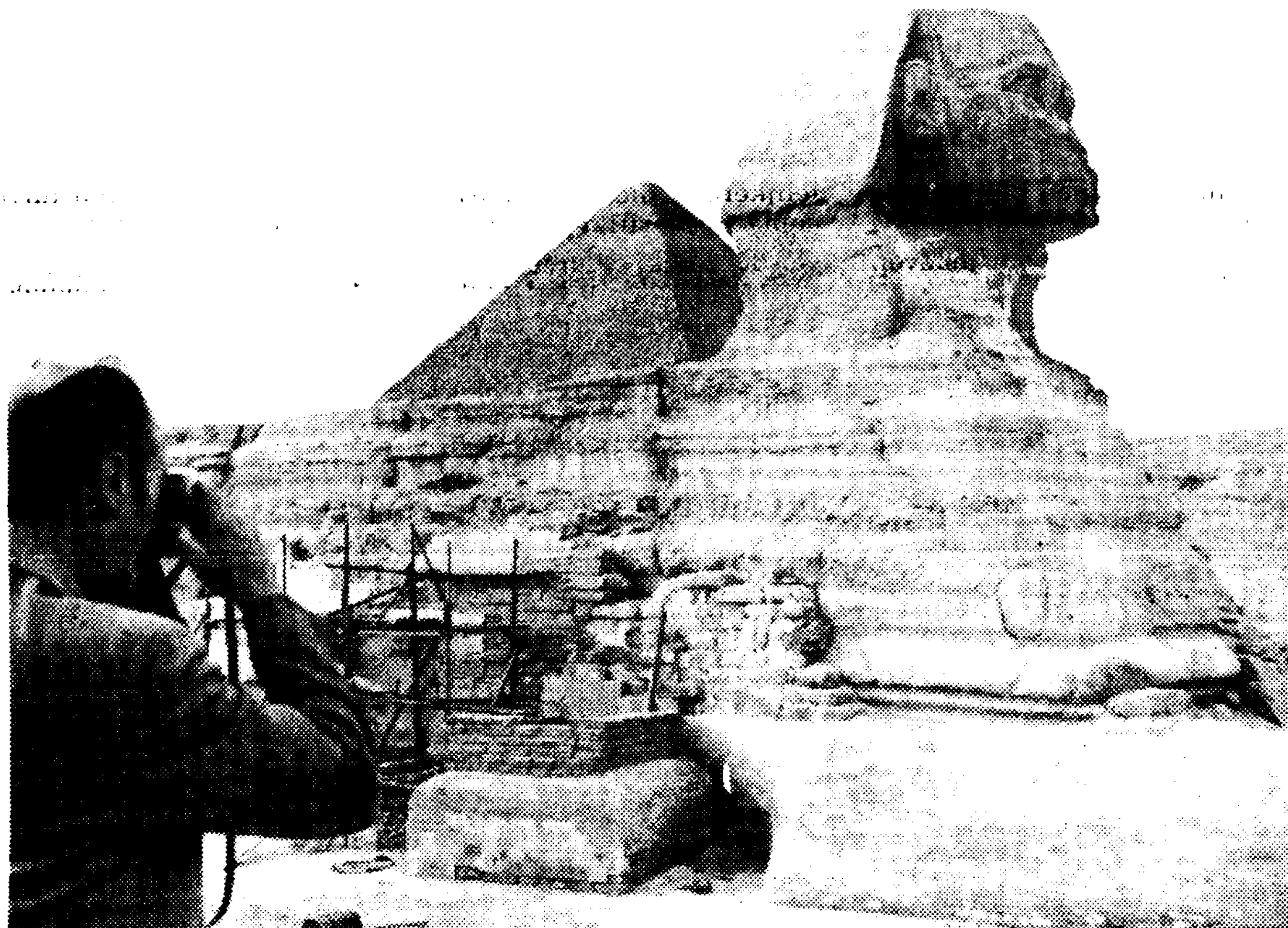
WATER

Gedurende tientallen jaren sijpelde 40 procent van het water in Caïro's verouderde waterleidingnet weg voordat het de kraan bereikte. De riolering die meer dan 70 jaar geleden werd aangelegd ten behoeve van een bevolking van minder dan een miljoen mensen, voldoet al lang niet meer. Het rioolwater borrelt omhoog en stroomt op straat. Het niveau van grondwater is [...] veel monumenten gestegen tot boven de fundamenten. Daardoor is water de muren van zachte kalk- en zandsteen binnen gedrongen. Dit leidde tot een aantasting van de stenen, terwijl door het neerslaan van zouten uit het water soms vaak prachtig gekleurde voorstellingen op de wanden verloren gingen.

Veel gebouwen, modern en middeleeuws, hebben in Caïro te lijden onder het grondwater. Honderden gebouwen die als historische monumenten zijn geregistreerd en evenzovele niet geregistreerde monumenten beslaan bij elkaar een gebied groter dan de stad Venetië, aldus professor John Rodenbeck van de Amerikaanse universiteit in de Egyptische hoofdstad. Rodenbeck is de oprichter van een groep die de conditie van islamitische monumenten in de stad in de gaten houdt.

Caïro is niet de enige plaats waar monumenten gevaar lopen. Ongeveer 700 kilometer de Nijl stroomopwaarts, staat een aantal imposante bouwwerken uit het tijdperk van de farao's op instorten. Indirect speelt de grote dam bij Aswan een rol die in jaren 1960 werd gebouwd met de hulp van de Sovjetunie. De dam heeft het mogelijk gemaakt het land regelmatiger te irrigeren en het landbouwgebied langs de oevers van de Nijl uit te breiden. Daardoor zijn veel monumenten die vroeger aan de rand van de woestijn lagen, nu omgeven door landbouwgrond. Bevloeiïng van het land leidde er echter toe dat de grondwaterspiegel steeg, ook onder de monumenten. Het water tastte vervolgens de funderingen van bouwwerken aan. Sommige immense pilaren moesten daardoor worden ondersteund.

Afgezien van de noodzaak van moderne riolering en waterleidingen, pleiten sommige deskundigen ervoor dat internationale expedities niet langer opgravingen verrichten, maar zich alleen met conservering gaan bezig houden. "Wij hebben niet meer monumenten nodig. Wij moeten behouden wat wij hebben en het aan toekomstige generaties overlaten om nieuwe monumenten op te graven en in stand te houden", aldus Hawass.



De sfinx in Giza bij de Egyptische hoofdstad Caïro is ziek. Door vernieuwing van de rioleringen en waterleidingen in de omgeving en een betere controle op de restauratie-werkzaamheden worden pogingen gedaan dit wonder van de architectuur te redden.

Wijnconsumptie sterk afgenomen

De vraag naar "chateau migraine" neemt af, terwijl de betere wijnen aan populariteit winnen. De totale **consumptie van wijn** is tussen 1975 en 1985 met tien procent afgenomen, maar de vraag naar de betere, dus duurdere, soorten is in die periode duidelijk toegenomen. Dat heeft de organisatie voor voedsel en landbouw (FAO) van de Verenigde Naties geconcludeerd in een rapport.

Vooral in de Europese landen waar wijn een gewoon onderdeel vormt van het dagelijkse eet- en drinkpatroon is de consumptie afgenomen. In Italië werd 31 procent minder wijn gedronken en in Frankrijk 20 procent. In Spanje zijn de wijndrinkers tussen 1980 en 1990 zelfs bijna de helft minder gaan drinken, aldus het ministerie van landbouw. De consumptie daar slonk van 60 liter per hoofd van de bevolking in 1980 tot 37,4 liter in 1990. Het ministerie verklaart de vermindering uit de campagnes tegen alcoholisme en de groeiende populariteit van bier en frisdrank.

Dit oogstjaar (1991/92) zal de wereldproduktie van wijn met 294 miljoen hectoliter 20 procent kleiner zijn dan vorig jaar, aldus de FAO. Toch verwacht de FAO dat de prijzen zich op hetzelfde peil zullen handhaven. Frankrijk produceert door het slechte weer 34 procent minder, Spanje 14 procent en Duitsland en Portugal elk 9 procent. De produktie in Oost-Europa evenaarde die van een jaar eerder en de Verenigde Staten meldden een vijf procent grotere produktie.

De gezondheidscampagnes zullen tegen de eeuwwisseling leiden tot minder alcoholgebruik en daarmee tot een wijnoverschot, aldus de FAO. De produktie zal volgens de organisatie in het jaar 2000 338 miljoen hectoliter bedragen.

Wereldrecord dronkenschap

Een Pool van 41 heeft met een alcoholpromillage van 7,9 vermoedelijk een wereldrecord dronkenschap gevestigd. Hij kan zijn prestatie navertellen.

Naar een woordvoerder van de politie dinsdag in Warschau meedeelde, was de man door een auto aangereden in het district Zielona Gora, terwijl hij 's nachts over een landweg zwalkte. Hij werd met lichte verwondingen overgebracht naar een ziekenhuis.

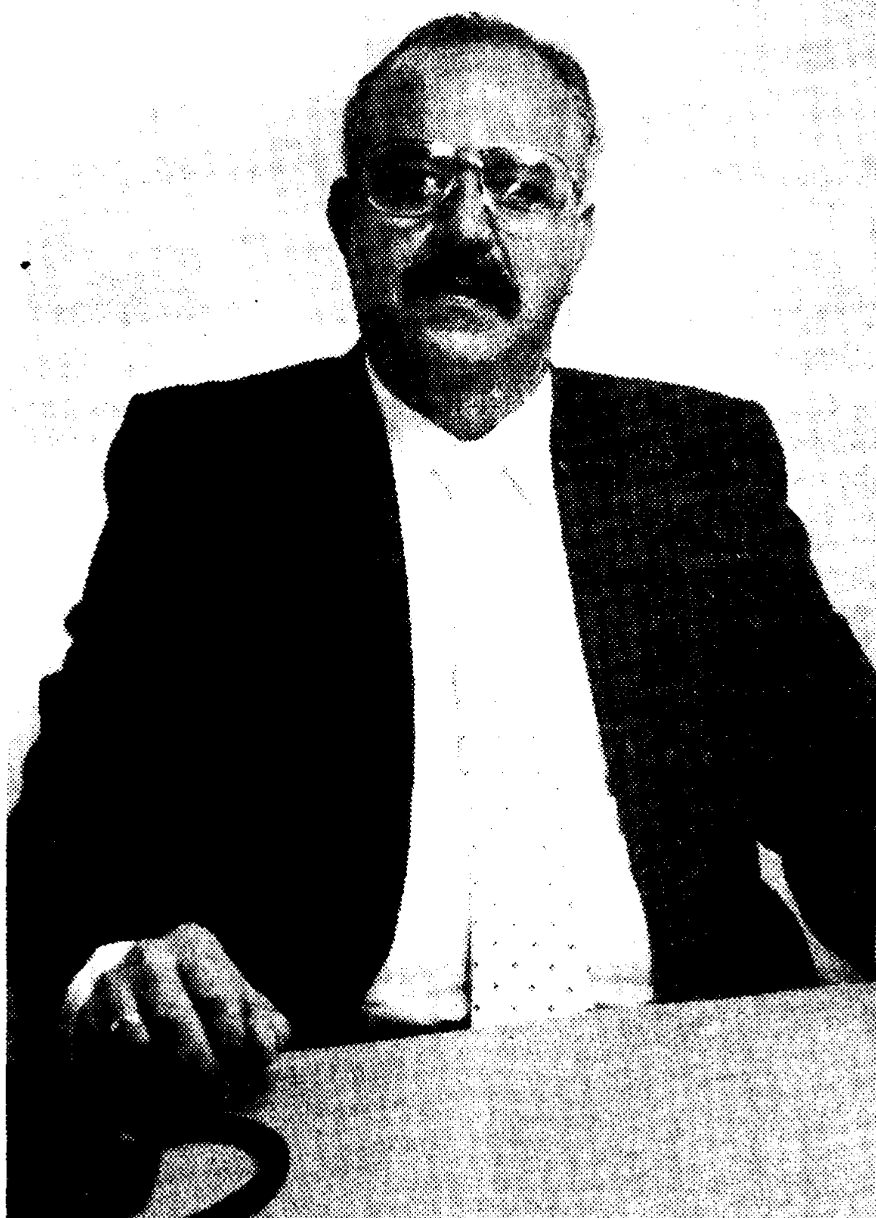
= door Hans Vaders =

"Curaçao gaat aan krabbenmentaliteit ten onder"

Piet Eddine: Hoe kan je onafhankelijk zijn als je moet bedelen?

PIET EDDINE van het Vandorp - Eddine concern, dat deze week 45 jaar bestaat, is een bekend en markant Curaçaoënaar, die in zijn pertinente meningen beslist weigert een blad voor de mond te nemen. 'Ik houd nu eenmaal van de waarheid en die waarheid moet zo nu en dan gezegd worden' is één van zijn stellingen. 'Ik ben mij er dan wel van bewust, dat ik mijn kop uitsteek en daar moet men op ons eiland de nodige moed voor hebben'.

"Mijn filosofie van het zaken doen is op de eerste plaats gelukkig te zijn met wat ik doe. Ik weet dat bij een heleboel mensen de gedachte leeft, dat zaken doen niets anders inhoudt dan zoveel mogelijk geld verdienen in een zo kort mogelijke tijd. Dus uit de vette pot graaien, graaien en nog eens graaien en daarna met spoed een goed heenkomen zoeken. Nu, mijn vader heeft eens gezegd, en ik ben het daar volledig mee eens : 'Je kunt alleen maar gelukkig zijn wanneer je in de groep gelukkig bent".



PIET EDDINE
...eigen filosofie...

"Dit geldt nog sterker", benadrukt Piet Eddine, "wanneer je op een eiland woont. Op een klein eiland, ommuurd door de zee, kan je nooit alleen gelukkig zijn. De mensen om je heen moeten ook kunnen meedelen in je geluk, althans daar moet je naar streven. Helaas lukt dit niet altijd, want er zijn genoeg medemensen, die daar geen oor naar hebben en die dus jouw filosofie niet zullen delen. Maar dat is nu eenmaal hun probleem. Voor mijzelf streef ik er steeds naar, wanneer dat maar enigszins mogelijk is, om van het zaken doen een gedeelte van mijn levenstaak te maken. Ik geloof namelijk dat wij op deze wereld zijn gekomen om een specifieke taak te vervullen. Niemand is hier voor niets aanwezig. Mijn taak in het leven is uiteraard niet alleen het doen van zaken. Ik ben ook huisvader, ik heb een aantal hobby's, ik heb vrienden, ik houd van de ons omringende natuur. Maar om te kunnen bestaan heb ik ook een job als directeur van Vandorp - Eddine en daar voel ik mij heel gelukkig mee".

CONTINUÏTEIT

"Nu, deze filosofie probeer ik ook over te dragen op mijn medewerkers. Let wel, ik heb uiteraard geen 85 man nodig om goed te kunnen leven. Maar die 85 hebben mij wél nodig. Als baas ben ik de uiteindelijke en enige verantwoordelijke voor mijn mensen. Mijn medewerkers hebben recht op continuïteit en ik mag die continuïteit niet laten verstoren. Nogmaals, ik vind dat zelf een enorm grote verantwoordelijkheid. In dit kader krijg ik soms wel eens forse *clashes* met anderen, die dat niet kunnen of willen inzien.

En die *clashes*? Ja, als zakenman ben ik nogal impulsief. Dat ligt nu eenmaal in mijn natuur. Zo kan ik mij verschrikkelijk ergeren aan het feit, dat soms volkomen onnodig schade wordt berokkend aan de mensen of het bedrijf. Daar wind ik mij enorm over op omdat het de facto niet had behoeven te gebeuren. Hadden we dan maar de regels wat nauwkeuriger gevolgd. Waren we maar niet zo verdomd eigenwijs geweest, dan hadden we nu niet in de pure misère gezeten. En die ellende gaat uiteraard ten koste van ons allemaal.

Een voorbeeld : Kijk naar het functioneren van zo'n Dienst Arbeid en Sociale Zaken. Die dienst is er blijkbaar om de werknemers in hun arbeidssituatie te beschermen. Maar je kunt werknemers ook teveel beschermen en dit op een dusdanige wijze, dat je het bedrijf waarvan die werknemers deel uitmaken in gevaar brengt. Je beschermt dan ten onrechte een individu of een paar individuen en dit vaak uit domme, kortzichtige overwegingen. Gebeurt dit, dan reageer ik enorm impulsief. Zo'n directeur, die dan ook nog een beledigende brief aan mijn adres schrijft, denkt ter zake te komen met *out of nowhere* argumenten, om zijn overwegingen die kant noch wal raken, kracht bij te zetten. En dit ten dienste van een aantal personen, die jouw bedrijf en de bestaanszekerheid van je overige medewerkers in groot gevaar hebben gebracht en die ik dienovereenkomstig op staande voet heb ontslagen.

Op mijn bestand van 85 werknemers heb ik in dit verband beslist niet gekort, want toen ik kortgeleden vijf medewerkers noodgedwongen op non-actief moest stellen, heb ik onmiddellijk vijf nieuwe medewerkers in dienst genomen om de continuïteit voor mijn andere mensen te verzekeren. Daarnaast pleegt Sociale Zaken totaal geen hoor en wederhoor en dat is op z'n zachtst gezegd nogal onbeleefd. Ik heb tevens het latente gevoel dat interne vetes bij deze dienst worden uitgevochten over de ruggen van de ondernemers, want ik ben beslist niet de enige entrepeneur die duidelijke schade ondervindt van deze wijze van werken. De interpretatie en daadwerkelijke uitvoering van de wetgeving op dit terrein wordt mijns inziens maar al te vaak categorisch verkeerd aangepakt", aldus directeur Piet Eddine.

DILIGENT

"Ik moet overigens wel zeggen dat de verantwoordelijke minister in kwestie, de heer Eithel Pietersz (inmiddels afgetreden red.), een zeer diligente indruk maakt. Hij heeft een goed oor van luisteren en ik denk dat hij ook deze vigerende kwestie, die mij erg hoog zit, graag tot een oplossing wil brengen. Ik heb overigens de ervaring dat de zogenaamde 'ontslagwet' niet fnuikend behoeft te zijn voor het bedrijfsleven mits de juiste uitvoering hiervan ter harte wordt genomen. Er zijn natuurlijk altijd ondernemingen, die niet weten hoe ze genoemde wet moeten hanteren. In dit kader maakt de VBC, de Vereniging Bedrijfsleven Curaçao, dan ook een draaiboek om in dit manco te voorzien. Ik heb nu in elk geval zelf aan den lijve ondervonden hoe die wet verdraaid en verkeerd geïnterpreteerd kan worden. Ik ben hier onnoemelijk kwaad over geworden, dat mag iedereen weten!"

FUNEST "Met de Curaçaose economie gaat het in het algemeen slecht, in één woord slecht", benadrukt Piet Eddine. "Dit geldt natuurlijk niet voor iedereen. Zo mag Vandorp - Eddine beslist niet klagen. Maar in het algemeen zit er weinig tot geen groei in onze eilandelijke economie en is er sprake van een duidelijke stilstand en dat betekent dus géén noemenswaardige vooruitgang. En worden er dan intelligente beslissingen genomen? Nee, want wij nemen maar al te vaak ad hoc beslissingen. De overheid is blijkbaar niet van zins haar ideeën op langere termijn te ontwikkelen, maar wacht gelaten af tot er problemen zijn ontstaan en dit is überhaupt funest voor iedere gezonde bedrijfsvoering. Je moet kunnen plannen, je moet vooruit kunnen zien!

Het Curaçaose bedrijfsleven krijgt de facto te weinig steun van de overheid. Het is in dit verband een misplaatste gedachte dat omzet winst betekent. Dat is een grote denkfout die maar al te vaak wordt gemaakt. Tevens zal het zo'n ambtenaar vermoedelijk worst wezen wat er in het bedrijfsleven omgaat. Men krijgt toch wel elke maand zijn salaris en men zit maar al te vaak jarenlang vastgenageld op een bepaalde stoel, terwijl men misbruik maakt van zijn positie. Daar moeten we vanaf zien te komen. Zo'n functionaris is een gevaar voor de hele maatschappij. Ik noem dat geestelijk terrorisme!

En hoe dien je ons lokale bedrijfsleven dan toch meer te activeren? Dat is de hamvraag! Denk in dit verband ook aan het onderwijspeil op ons eiland. Het resultaat, de 'output' is werkelijk bedroevend! Om op Curaçao behoorlijk opgeleid personeel voor de werkvloer te krijgen, is een regelrechte *pain in the neck*. Dit geldt voor onze hele gemeenschap. Waarom moeten we al die buitenlanders importeren? Is het normaal dat ons onderwijs, de basis van ons aller toekomst, de basis van onze gemeenschap, dermate op een dood zijspoor is gerangeerd, dat daar momenteel weinig van te verwachten valt? Daar kan ik persoonlijk niet over uit".

"Ik denk dat een en ander primair met motivatie te maken heeft. Het spreekwoord zegt niet voor niets : 'Een genie die niet wil, aan zo iemand heb je niets'. Neem onze onderwijskrachten: daar heb je tal van enorm goede pedagogen bij. Er lopen binnen ons onderwijssysteem maar een paar echte schreeuwlelijkerds, die hun positie soms misbruiken. Tevens wordt zoals iedereen weet zeer veel geld in het onderwijs gestoken, maar dat geld gaat voor een groot gedeelte op aan salariëring. Het schoolmateriaal is gewoon een puinhoop. Ik zelf lever echter niet meer aan scholen, omdat er doodeenvoudig niet betaald wordt!

Zo kreeg ik een paar jaar geleden forse liquiditeitsproblemen, omdat ik leverde tegen basisprijzen en per slot van rekening niet op tijd werd betaald. Zo kan je toch niet bestaan? Dat zijn toch geen zaken? Ik heb toen de stoute schoenen aangetrokken en heb gezegd dat ik voortaan niet meer zou leveren. En zo weet ik van meer bedrijven die diezelfde koers bewandelen. En wat gebeurt er dan? Zo'n school krijgt in praktijk dan niets meer en komt dan via bijvoorbeeld een oudercommissie bedelen om de basisbehoeften te kunnen aanschaffen. Het gaat om stoelen, tafels, pennen, schriften, om onderhoud".

VERANTWOORDELIJKHEID

"Denk ook aan het begrip verantwoordelijkheid. Een aantal dagen geen telecommunicatie met het buitenland? Dat moet iedereen op het eiland maar normaal vinden en klakkeloos accepteren, terwijl vele bedrijven grote schade ondervinden. Voor deze actievoerders geldt blijkbaar het credo 'na mij de zondvloed'. Het interesseert die mensen hoegenaamd niets wat men in een opwelling doet en wat daar de consequenties van zijn. In feite komt het erop neer dat de hele bevolking wordt gestraft, omdat een bepaalde groep zijn zin niet krijgt. Het gaat er mij in dit verband totaal niet om of men gelijk heeft of niet".

"Dit wellicht terzijde, maar men misbruikt zijn macht in elk geval om bepaalde eisen kracht bij te zetten en dan kan het de mensen niets schelen wie ze pakken en op welke wijze. Het is een zeer onverantwoordelijke gang van zaken om op deze manier je ongenoegen te uiten. En het is zonder meer desastreus voor een kleine gemeenschap als de onze. Kijk naar andere landen. Waarom kunnen daar in belangrijke en gevoelige sectoren van de maatschappij wel spijkers met koppen worden geslagen? Nu, ik ben van mening dat wij geen echte leiders hebben. Wanneer het fout gaat bij Vandorp - Eddine ben ik de schuldige. Neem ik geen beslissingen en gaat het fout, dan kan ik de schuld niet afschuiven op anderen. Ik ben nu eenmaal de leider van mijn bedrijf. Het probleem is echter, dat wanneer ik de zaak op zijn beloop laat, ik meteen failliet ga.

Bij de overheid lopen de salarissen echter rustig jaar in, jaar uit door. Die zijn gegarandeerd. Een ambtenaar meent je dan te moeten denkt men het wel alleen te kunnen met alle nadelige gevolgen van dien.

Waarom denk je dat ik in het verleden gefuseerd ben met Vandorp? Samen sta je nu eenmaal sterker. Wil je vooruit komen, dan moet je vooruitstrevend denken en handelen. Geen faalangst hebben. Je moet *willing* zijn voor je succes een slapeloze nacht over te hebben! En wanneer je genoegen wilt nemen met wat je bezit, wat je hebt bereikt, dan is dat voor mijn part ook goed, 'no problem', maar dan moet je in een hoek gaan zitten, niet storen en zeker niet in de weg gaan staan.

SPAAK IN WIEL

En dit laatste gebeurt zo vaak. Men wil zelf niet meer vooruit, maar men tracht onderwijl nog wel een spaak in mijn wiel te steken om mij ook tot stilstand te dwingen. Ex-vakbondsleider Ewald Ong-A-Kwie noemde dat in het verleden de zogenaamde 'krabbenmentaliteit'. Al die overjarige krabben zitten in een volle mand en degenen, die daar duidelijk niet uitwillen, houden al die andere initiatiefvolle beesten tegen die wèl uit de mand willen ontsnappen.

En wat zal de nabije toekomst brengen voor ons eiland? Ik ben voor elk doordacht, aansprekend initiatief dat goed is voor Curaçao. De nieuwe regering zal ons zeggen : 'we hebben dit en dat al dertig jaar zo gedaan, dus...' Maar laten we voorop stellen, het zijn natuurlijk niet allemaal slechte, verdorven jongens. Ik zeg bovenstaande dus in het algemeen, begrijp me goed. Wezenlijke verandering, daar gaat het om en daarvoor moet de politieke wil aanwezig zijn. En dan is er daarnaast nog de angst om stemmen te verliezen en de laissez faire gedachte van 'dat is niet mijn pakkie an'!

Als ondernemer moet ik in dit kader er bijzonder goed voor zorgen, dat ik mensen rond mij verzamel die met me mee kunnen denken. Waarom elke morgen opnieuw het wiel uitvinden en dezelfde blunders begaan? Dat kan ik mij niet permitteren. Uiteraard blijf jezelf de uiteindelijke leider die de definitieve koers uitzet en het personeel met raad en daad terzijde staat. En je moet natuurlijk zelf in eerste instantie in de toekomst geloven. Dan moet je ook niet aarzelen en een besluit nemen ook al krijg je resistentie, weerstand. Ik vind dat men op Curaçao in het algemeen bang is voor verandering en voor kritiek.

Vandaar dat die weerstand ook heerst tegenover de vreemdeling, van welke pluimage dan ook, die zich op het eiland wil vestigen. Er komt dan een vreemde eend in de bijt, die iets probeert met een totaal andere aanpak en tot ieders verbazing wel slaagt. Je moet je echter aan concurrentie niets gelegen laten liggen. Concurrentie kan juist positief uitpakken. Ik ga er vanuit dat die koek per definitie groter wordt voor ons allen wanneer er goede en eerlijke concurrentie bestaat. Dit is overigens een hoofdstuk apart. Men is op het eiland altijd nogal individueel bezig geweest. In plaats van zich te verenigen, dan ook terdege moeten uitleggen, waarom het goed is voor ons om voor een status aparte te opteren. Ik denk dat er dan overigens veel uit te leggen valt. Denk in dit verband aan de status aparte van ons buureiland Aruba! Na acht jaren zijn fundamentele afspraken nog steeds niet geconcretiseerd : denk bijvoorbeeld aan de boedelscheiding en aan de problemen met de sociale verzekeringen. Daar heeft niemand het over, maar dat wordt voor ons bij een eventuele aparte status wel tot een zwaard van Damocles, een uiterst precaire situatie dus.

Op een emotionele keuze kan je nu eenmaal je economie niet laten draaien. Je moet één en ander wel baseren op een planmatige aanpak. Je moet je geen fata morgana laten aanpraten als een dolende in de woestijn. Hoe denk je eigenlijk onafhankelijk te zijn wanneer je met je linkerhand zit te bedelen? En een grote mond opzetten : 'Geef me geld, geef me meer geld.' Ik begrijp daar niets van. Ik zou dat beslist niet kunnen opbrengen! Ik zou dat ook niet durven. En de dukaten die ik dan toegeschoven krijg, moet ik dan zeker over de balk smijten met onproduktieve projecten. Dat zou ik geen tweede keer kunnen doen, maar er zijn uiteraard hele volksstammen die het nooit leren".

"En", vervolgt Eddine, "men vraagt je om kritisch te zijn en reageer je kritisch, dan wordt men boos op je, dan tracht men je af te maken. Daarnaast zijn vele mensen bang hun mond open te maken, omdat het met hun brood samenhangt. Vele zakenmensen zijn afhankelijk van onze 'decision makers'. Daar leveren ze goederen of diensten aan en bij het minste of geringste zou hun handel naar de Filistijnen kunnen gaan. Ik durf te stellen dat mijn bedrijf nu twee keer zo groot had kunnen zijn wanneer ik de laatste jaren niet zo'n grote mond had gehad. Ik daag iedereen uit die in dit kader iets anders zou beweren. Ik heb bewust offertes gemaakt, die zwaar onder de kostprijs lagen en dan wordt je de uiteindelijke opdracht niet gegund. Nee, die gaat naar een dure kennis. Zoiets zou je in andere landen corruptie noemen en daar moet je je ten felste tegen keren. Anders wordt dit eiland straks onbewoonbaar, onleefbaar.

Daarom begrijp ik ook wel dat sommige mensen bang zijn voor hun mening uit te komen. Die houden zich rustig, zetten onderwijl hun geld op een bank in het buitenland en wanneer de tijd rijp is pakken ze hun koffers en vertrekken met stille trom. Ik geloof dat die kapitaalvlucht nu al vrij grote vormen aanneemt en die zal zeker nog sterker worden wanneer er meer onzekerheden komen in onze samenleving. Wanneer gepraat wordt over devaluatie, over het niet meer kunnen functioneren van de regering zoals dat nu reeds latent aanwezig is, over terrorisme of vermeend terrorisme, over corruptief handelen of over het niet meer kunnen voldoen aan de lopende betalingsverplichtingen tegenover derden".

YU DI KORSOU

"Denk aan mei 1969. Toen is er duidelijk een breuk opgetreden. Vóór 1969 lag de balans duidelijk in het voordeel van een speciale kleine groep van intimi. Na 1969 is die balans helemaal doorgezwaaid naar de andere kant. Waarom zoeken wij niet een perfecte balans, een balans die in evenwicht is? Er wordt nu her en der steen en been geklaagd. Ik loop zo weleens bij een bedrijf binnen en dan vraag ik aan de directeur: 'Hoe komt het dat ik hier geen enkele 'yu di Korsou' zie zitten'. En dan geef ik mijzelf al het antwoord: Men kan vaak terecht niet het geduld opbrengen — zoals ik dat doe, zoals Lio Capriles dat probeert — om de 'yu di Korsou' geruime tijd op te vangen, te begeleiden, een leerproces te initiëren.

Je bent nu eenmaal bezig met keiharde business en daar is niets op tegen. Hierbij heb je gekwalificeerde, dus goed opgeleide mensen nodig. Je bent als bedrijf geen filiaal van Sociale Zaken, je speelt geen kleuterschool. En dat vergeet men voor het gemak op Curaçao. Je kunt buitenlands kapitaal niet op het eiland laten binnen komen en dan verwachten dat een investeerder zich de eerste jaren van vestiging met sociaal broddelwerk - hij is er per slot niet voor opgeleid - gaat bezig houden.

Er wordt zodoende al tijden om de hete brei heen gedanst. Het wordt tijd dat er meer verantwoordelijke mensen naar voren komen, die een forse vinger op de zere wond durven te leggen. Zelf heb ik 85 man personeel. Daarvan komt er slechts één uit het buitenland. Nu is het gezien de werkloosheid op Curaçao de tijd — kwart voor twaalf —om op te treden, de koe bij de horens te vatten en ons minder met het politieke schouwtoneel bezig te houden. Want de consequenties van het nu gevoerde en mijns inziens desastreuze beleid krijgen wij al elke dag op onze boterham. Wanneer je je oor te luisteren legt, wanneer je werkelijk de arme barrio's ingaat. Ik noem het intriest dat wij een potentiële 'workforce' hebben, die grotendeels werkloos is en met alle goede wil van de wereld niet aan werk geholpen kan worden in verband met bijvoorbeeld het gemis aan een adequate vooropleiding.

En er wordt niets, maar dan ook niets aan gedaan om dit demotiverende verschijnsel op de lange termijn te verhelpen. Zo wordt die werkloze massa alleen maar groter en dan gaat men regelrecht kankeren. Men probeert je te pakken en revanche op je te nemen wanneer je anders wilt en andere gedachten hebt, die niet stroken met de algemene opinie. Ondanks dit alles zal Vandorp - Eddine de komende 45 jaar toch tegemoet gaan met frisse moed en een lach. Hiervan ben ik beslist overtuigd!"

TENTOONSTELLING OVER MEXICOSTAD

Veel aandacht voor mengvormen

De liefste, mooiste vuile, smerige rotstad

IN HET TROPENMUSEUM te Amsterdam, wordt tot en met 23 augustus de grote overzichtstentoonstelling MEXICO STAD gehouden. Het is voor het eerst dat een volkenkundig museum een overzichtstentoonstelling biedt over een hedendaagse stedelijke samenleving. Drie thema's komen hierbij aan de orde. In "De wortels van de stad" wordt aandacht besteed aan de oorsprong en de geschiedenis van de stad: her pré-Colombiaanse Tenochtitlán. In "De pijlers van de stad" gaat het over het functioneren van de hedendaagse miljoenenstad, met name hoe water, huisvesting en transport voor twintig miljoen mensen zijn geregeld.

In "De kleuren van de stad" tenslotte blijkt dat mensen ook kleur in hun bestaan willen. Zij organiseren feesten, vereren idolen, behouden tradities en scheppen nieuwe gebruiken om het dagelijks leven draaglijk en aangenaam te maken. Mexico stad is niet alleen een stad van smog en slums en ellende. Het is ook een stad waar twintig miljoen mensen hun energie en creativiteit aanwenden om te overleven en oplossingen te vinden voor hun dagelijkse problemen.

De tentoonstelling is niet alleen interessant, maar ook aantrekkelijk door de vormgeving en aankleding. Spectaculair is het hoogste punt, 15 meter boven de grond, waar een dakterras-woning is nagebouwd.

= door Jos de Roo =



Sonora, markt waar magische kruiden, drankjes, zalven en schedels worden verkocht.

Conservator Frans Fontaine zegt dat het Columbusjaar de aanleiding was voor een tentoonstelling over Mexico Stad in het Tropenmuseum. 'Een tweede aanleiding is dat er eigenlijk nauwelijks aandacht aan de stad wordt besteed. Ontwikkelingssamenwerking heeft het heel lang niet gedaan, die was altijd bezig met plattelandsprojecten. Volkenkundige musea gaan ofwel in het verre verleden zitten met de pré-Colombiaanse kunst, of men laat de overlevende tradities zien van kleine gemeenschappen. Maar in de stad, zeker in een stad als Mexico met twintig miljoen de grootste ter wereld, komen zoveel tradities samen met invloeden van buitenaf, zoals veramerikanisering, dat er een nieuwe urbane cultuur ontstaat.

Nog een reden voor de tentoonstelling is: dat wij zo weinig van die stad weten. Wat wij wel weten, is dat het rampzalig is: luchtvervuiling, overbevolking, misschien nog wel misdaad. We denken dat de mensen een beetje op de apocalyps zitten te wachten, terwijl ze overleven. En overleven is nogal een passieve handeling. Maar op het moment dat je zelf in zo'n stad zit, kun je je dat niet permitteren en moet je actief handelen. Je moet maar kijken hoe je overleeft, daar kleur aan geven en de negatieve dingen neutraliseren".

MENGVORMEN

"Al die facetten van wat er in een stad gebeurt, wil ik eens laten zien omdat juist die stad nooit aandacht krijgt, terwijl negenenzestig procent van de bevolking van Latijns-Amerika momenteel in stedelijke samenlevingen woont. Als volkenkundig museum, zeker als tropenmuseum dat zich op hedendaagse cultuur richt, zul je wel eens wat met die stad moeten doen, want anders laat je negenenzestig procent van de bevolking buiten schot en blijf je bezig met de kleine, de zuivere tradities. Ik werk hier ook met tradities maar ik kan me heel erg interesseren voor mengvormen. Ik hoef niet de zuiverheid van het verleden, want dat is nu eenmaal niet meer".

De tentoonstelling maakt heel duidelijk dat Mexico een stad is met allerlei mengvormen, een gevolg van de komst van de Spanjaarden in een Indiaanse omgeving.



Koninginnetje voor één dag.

Frans Fontaine: "Ik vergelijk het wel eens met het schilderwerk in Mexico stad dat vaak niet al te degelijk is. Net zoals bij dat schilderwerk heeft elke tijd een verflaag achtergelaten die niet goed dekt en de volgende tijd laat een nieuwe verflaag daarover heen komen, maar het houdt allemaal niet. Telkens komt een ouwe laag weer terug en zo krijg je een heel kleurrijk patroon, want alles is zichtbaar. Elke tijd, elke klasse is zichtbaar en voelbaar in die stad".

Vijftig jaar geleden zou een tentoonstelling als deze niet de vitaliteit van de mensen zelf hebben laten zien. Fontaine drukt het sterker uit: "Vijftig jaar geleden had ik het idee maar hoeven opperen en ik was ontslagen geweest, denk ik. Dat had niet gekund. In die tijd bracht je exotisme. Mensen wilden zien wat anders is. Dat willen mensen nu ook nog steeds wel en dat mag ook, maar je moet soms ook laten zien dat dingen niet anders zijn, zoals de hele cultuur van de jongeren in die grote steden, waar je ook punkers, rockers en jeugdbendes hebt.

Die jongens luisteren niet altijd mee naar de muziek die hun ouders mooi vonden en die de etno-musicologen in de musea mooi vinden. Die jongens houden van Mexicaanse rockgroepen als Triana, ze houden van de Stones en ze houden van The Cure, dat vinden ze prachtig. Dat moet je af en toe ook eens laten zien, want anders blijf je het idee houden dat het een samenleving is van de mariachi's en heren in prachtige pakken met grote sombrero's die met gitaren ballades staan te brengen. Dus soms moet je ook laten zien wat er niet anders is en dat kan nu wel; dat had vroeger nooit gekund".



De aardbeving van 12 september 1985.

De tentoonstelling begint bij de wortels van de stad en dat was al een stad. Fontaine: "In 1325 is Mexico-Tenochtitlán gesticht, dus het is al bijna 670 jaar een grote stad. Daar beginnen we mee. We laten de mensen binnenkomen via een metrostation onder de grond en van daaruit gaan ze het verleden in, in een soort open verdiepte ruimte waar de wortels van de stad het hele verleden presenteren. Die metro vind ik ook belangrijk omdat mensen toch niet exotisch verwachten als ze naar een tentoonstelling over Mexico in het Tropenmuseum gaan. Dan moet je even waarschuwen dat het iets anders wordt: daarna krijgen ze genoeg van wat ze ook verwachten maar ook genoeg anders. Zo'n metrostation was ook vaak het werkterrein van archeologen. De templo major in het hart van Mexico stad is gevonden bij graafwerkzaamheden voor de metro".

MOOIER DAN ROME

De informatie in het historische deel beklemtoont de verbazing van de Spanjaarden toen ze bij Tenochtitlán kwamen en daar een immense stad zagen, mooier dan Rome of welke stad ook die ze kenden. Fontaine: "De Spaanse soldaat Bernal Diaz del Castillo schreef in zijn dagboek: "Sommige van onze soldaten zijn in verschillende landen van de wereld geweest. In Rome of in Constantinopel, en ze zeiden dat ze nog nooit zo'n grote, schilderachtige stad hadden gezien als die van Mexico/Tenochtitlán". Ja, het was een fantastische stad en in 1521 is die stad helemaal vernield omdat de Spanjaarden hun nieuwe koloniale stad erop wilden bouwen. Dat deden ze ook om te laten zien dat zij de nieuwe meesters waren. Als je iemands kerken en paleizen afbreekt en je bouwt er je eigen paleizen op, is het duidelijk wie de overwinnaar is. Dus dat verleden ligt letterlijk onder de grond, maar het zit ook nog steeds onder de huid van de mensen".

Mexico stad is de laatste decennia met ruim twintig miljoen inwoners de grootste stad ter wereld geworden. Fontaine: "De hele grote groei begon in 1940 met de Tweede Wereldoorlog. Alle grote industrielanden waar Mexico relaties mee had, waren in oorlog en dat was de grote kans voor Mexico om te gaan industrialiseren. Daar was weinig import en er kon een eigen industrie groeien. Toen dat gebeurde, kwamen er onmiddellijk arbeiders naar de stad, want er was werk. En dan wordt het een soort kettingreactie, want de Mexicanen besloten om alle industrie te centreren in een of twee grote steden, omdat je daar al arbeiders, banken en een infrastructuur had en je had er natuurlijk ook klanten. Dat model is later ook door derde wereldlanden overgenomen en de problemen die Mexico nu heeft, zullen ongetwijfeld ook in andere landen gaan optreden".

WATER

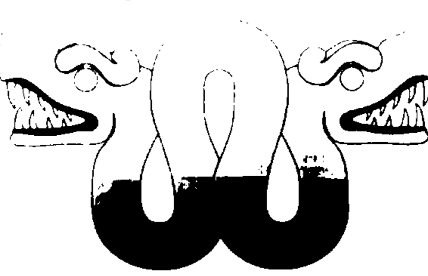
De problemen van de stad komen aan de orde in het tweede deel van de tentoonstelling. De pijlers van de stad. Fontaine: "Het bekendste probleem is de luchtvervuiling, een heel urgent probleem. Een ander heel urgent probleem is de waterhuishouding. Mexico stad is gebouwd in een komvormig dal waar vroeger meren lagen, die door erosie zijn ingedroogd. Dat gebeurd al lang: Dertig jaar nadat Bernal Diaz del Castillo hem gezien hoe mooi die stad was, kwam hij terug en schreef hij dat het huilen hem nader stond dan het lachen, want al die groene berghellingen waren gekapt en door die erosie waren de meren dichtgeslibd. Dit is nu het probleem: doordat er zoveel mensen wonen, pompen ze teveel water op en zinkt die stad.

We kennen het probleem van Venetië, maar Mexico stad is sinds 1910 op bepaalde punten zeven meter de grond ingezakt. Wijken raken overstroomd en nu zijn ze een gigantisch ondergronds net van enorme kanalen aan het graven, waarmee het water in een kunstmatige rivier helemaal door de bergwanden heen wordt geleid. Dat is toptechnologie en dat is iets goeds. Er zijn een heleboel dingen waar je kritiek op kunt hebben, maar dit is een heel goed projekt en dat wil ik dan ook laten zien".

STAD OP DE STAD

Het verhaal over de huisvesting is minder opgewekt. Mexico stad heeft enorme krottenwijken, maar de tentoonstelling vraagt aandacht voor een hele andere manier van wonen, bovenop een woning. Fontaine: "Het gaat natuurlijk altijd over die krottenwijken, dat weet iedereen nu wel. Maar er wonen inmiddels ook 750.000 mensen in de binnenstad op de daken van grote gebouwen. Dat doen ze omdat die stad inmiddels zo groot is geworden en je zover van het centrum komt te wonen, dat je twee drie uur onderweg bent naar je werk, als je geen geld hebt.

Dus bouwen mensen bovenop flatgebouwen. Waar vroeger de washokken waren en het dienstmeisje woonde, is nu een complete stad zo groot als Amsterdam gegroeid. Soms zijn het krottenwijken, soms zijn het ook hele redelijke woningen en de mensen vinden het ook heel prettig om daar te wonen. Dus het is niet alleen een negatief verhaal in de trant van: wat erg dat ze het dak op moesten".



Quetzalcoatl, de gevederde slang. Azteekse godheid

De tentoonstelling maakt voortdurend duidelijk dat mensen niet bij de pakken neerzitten, maar hun lot in eigen handen nemen. Fontaine: "Het is in de jaren zeventig begonnen, maar vooral na de aardbeving bleek dat mensen elkaar moesten helpen. De overheid was niet echt snel met de hulpverlening, zodat het gevoel groeide: als wij elkaar niet helpen, gebeurt het niet. Nu zie je allerlei bewegingen die niet zozeer politiek zijn, maar die wel verbeteringen in een buurt aanbrengen. Je komt in een krottenwijk en daar staan twintig huisvrouwen een rioolgleuf te graven en er is een accoord met de overheid dat zij dan komt met de buizen en de technici.

Toen die huizen in de volkswijken na de aardbeving waren herbouwd, had iedereen het gevoel: zo, wij kunnen dus iets. En ze zeiden: ja, er ontbreekt nog zoveel. Midden in Tepito, de grote volkswijk, is een centrum met een tandartsenpraktijk, er zit een dokter in, er is een kindercreche waar kinderen eten krijgen, ze hebben een coöperatieve wasserette waardoor vrouwen in de eerste plaats niet zo veel betalen en in de tweede plaats meer tijd overhouden om aan een gezin en werk te besteden, die beroemde dubbele werkdag van vrouwen in de landen".

"Dat soort dingen zijn heel belangrijk. Dan kun je wel zeggen: "Frans, waarom geef je geen oplossing voor het grote probleem van Mexico stad?", maar wie ben ik als er zoveel geleerden daar honderd jaar al mee bezig zijn? Ik kan de kleine oplossingen laten zien en een actief handelende mens. Dat beeld vind ik belangrijk want anders gaat het beeld overheersen dat je in de televisiepotjes van diverse organisaties ziet bij een ramp. Er moet weer geld gegeven worden en we zien treurige gezichten die gelaten afwachten tot wij helpen. Die hulp is wel nodig, maar die mensen zijn actief bezig met hun bestaan.

Wat ik in het begin al zei: dat passieve overleven wat wij altijd zien, dat hebben mensen daar niet. Zij leven, soms vinden ze het vreselijk, maar ze genieten ook. Ze kankeren op de stad, maar probeer dat niet als buitenlander te doen, want dan ga je de deur uit want daar mag je niet aankomen. Het is eigenlijk voor hen en ook voor mij van alle vuile, smerige rotsteden wel de liefste en mooiste vuile smerige rotstad".

FANTASTISCHE KUNST

Het derde deel van de tentoonstelling. De kleur van de stad, schenkt vooral aandacht aan de cultuur en de kunst. Fontaine: "Kunst en niet alleen volkskunst, maar ook moderne kunst, is een heel wezenlijk onderdeel van de stad. Dat zie je in grote steden. De kwaliteit in Mexico is bijzonder hoog en ik vind heel aardig dat kunstenaars momenteel in een andere richting werken als in Europa. Ze stoppen veel meer elementen uit de volkscultuur in hun werk zonder dat het daarmee volkskunst of een volkskunstje wordt, wat een buitenstaander nog wel eens denigrerend zegt.

Het is fantastische kunst en we hebben ook wel gekozen voor jonge kunstenaars en jonge fotografen, omdat we het over het heden willen hebben. We hebben ze zo in de thema's ingepast dat te zien is hoe de samenleving, dus de wereld die hen omringt, ook hun kunst beïnvloedt".

Naast de kunst is er ook aandacht voor cultureel bepaalde gebruiken, zoals de verjaardag van een meisje dat vijftien wordt. Fontaine: "Bij de vijftiende verjaardag zie je allerlei mengvormen. Vijftien was vroeger de huwbare leeftijd, de vruchtbaarheid speelt een rol, maar ook het aristocratische debutantenbal, wat een Europese invloed is. Als mensen wat geld hebben, huren ze een kalebaskoetsje en daarmee wordt het meisje naar de kerk gebracht. Daar zit het Assepoestersprookje weer in. De eerste dans met haar vader is een Weense wals. Neven en broers in smoking begeleiden haar als een soort cavalier: Maximiliaan van Oostenrijk was de vorige eeuw een tijdje keizer van Mexico, die beïnvloeding is daarvan gekomen.



Bedevaartgangers bij de kathedraal van de Maagd van Guadeloupe.

Assepoester, het Cinderella sprookje is in Amerika weer populair. De poppetjes op de taart zijn weer Barbiepoppetjes. Maar alles bij elkaar is het toch een echt Mexicaans feest, ook om de sociale bekentenis. Wij Hollanders zijn nog wel eens Calvinisten. Als wij horen dat een arm mens heel groot een feest viert in een feestzaal voor tweehonderd genodigden, waar de familie een jaarsalaris aan besteedt, dan zeggen wij: "Nou, nou nou, heeft dat wel nodig?" Maar wat wij niet zien, is dat mensen in moeilijke omstandigheden ook wel eens een feestje willen bouwen, zoals wij 's avonds een borrel drinken, omdat de boog niet altijd gespannen kan zijn. Iemand in de derde wereld mag dat van ons niet, want dan geven wij geen ontwikkelingsgeld meer, want dan gooien ze het over de balk. Maar het is heel functioneel, want op dat feest worden allerlei netwerken gebouwd.

Relaties worden uitgenodigd om wat aan het feest bij te dragen en compadre en padrino te worden en dat blijft een relatie voor het leven. In moeilijke omstandigheden mag je daar altijd een beroep op doen en dat is in een stad van twintig miljoen mensen, vooral voor mensen zonder veel geld en zekerheden, een soort sociale verzekering waar ze op terug kunnen vallen. Dus dat feest en dat jaarsalaris is niet over de balk gooien, dat is een investering voor jaren zekerheid en veiligheid. Het is je sociale verzekeringspakket dat je zelf samenstelt en het is eigenlijk leuker als premiebetalen".

Uiteindelijk wil Fontaine met de tentoonstelling niet alleen kennis overbrengen maar ook begrip vragen voor andere culturen. "Ik wil dat mensen leren hoe die steden functioneren, hoe anders ze zijn en soms hoe ze niet anders zijn. Ik wil ze wat begrip voor die culturen meegeven en ik wil ze ook een beetje de emotie meegeven van een wereldstad: laten zien hoe mensen daar zelf mee omgaan en dat ze niet defaitistisch zijn. Natuurlijk is het af en toe wanhopig, maar je hebt een stimulans nodig om onder wanhopige omstandigheden door te gaan. Dat kan een leuk feest zijn zodat je kunt zeggen: dat hebben we toch een keer gehad. Dat kan ook de maagd van Guadeloupe zijn, waar je alles aan geeft, of punkers die elkaar hebben en naar concerten gaan en in bendes opereren.

Ook al is het niet gewelddadig, ze hebben elkaar. Dat zijn allemaal dingen die kracht geven om door te gaan: dromen, fantasieën, verlangens — daar zie je en hoor je zo weinig over".

"Hun gebruiken zijn anders, maar ze willen allemaal overleven, ze willen allemaal het beste ervan maken, en allemaal willen ze wel eens een keertje uit de band springen. Alleen de omstandigheden zijn wezenlijk anders, de mogelijkheden zijn anders, de culturele invloeden zijn anders, dus het kleurenpalet dat eruit komt, is verschillend en daarom boeiend. De drijfveren zijn menselijk: we willen een dak boven ons hoofd, we willen eten en drinken, misschien willen we ook gezelligheid. Kortom: het voorzien in geestelijke en lichamelijke basisbehoeftes is eigen aan de mens".

KLM wint van zwangere stewardessen

De KLM hoeft zwangere stand-by stewardessen geen vervangend werk aan te bieden. De rechtbank in Amsterdam heeft woensdag de klacht van de vereniging van free-lance cabinepersoneel (VFC) en stichting landelijke ombudsvrouw dat sprake zou zijn van discriminatie afgewezen.

KLM kondigde in augustus 1990 een volledig vliegverbod af voor al het zwangere cockpit- en cabinepersoneel. Vast personeel wordt vervangend werk of een uitkering aangeboden. Stand-by-personeel wordt niet meer ingedeeld voor vluchten.

Volgens de rechtbank mocht de KLM deze maatregel nemen. Amerikaanse onderzoeken duiden op gevaar voor zwangere vrouwen en ongeboren kinderen als gevolg van kosmische straling. De luchtvaartmaatschappij dient daarom rekening te houden met de gevaren van straling voor de zwangere vrouw en het ongeboren kind.

'Rotstekeningen van Curaçao en Bonaire'

Indiaanse rotstekeningen: intrigerende nalatenschap

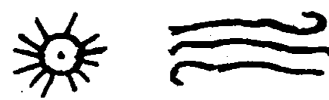
NOG GEEN JAAR na het verschijnen van 'De rotstekeningen van Aruba' is nu ook het beloofde tweede deel 'De rotstekeningen van Bonaire' en Curaçao van de hand van Dr. P. Wagenaar Hummelinck van de pers gerold, waarmee de schrijver zijn eerdere en inmiddels niet meer te verkrijgen publikaties over Indiaanse rotstekeningen op de Benedenwindse Eilanden geheel heeft gereviseerd.
Qua opzet en uitvoering zijn beide werken identiek. Na een korte inleiding, een beknopte geschiedenis en een kaart van het eiland, waarop alle vindplaatsen staan aangegeven, volgen beschrijvingen van de individuele vindplaatsen. De auteur beschrijft de exacte lokatie (waarbij hij vaak gebruik maakt van situatieschetsen en plattegronden van grotten of abri's) en geeft aan sinds wanneer de plaats bekend is en wat er al over werd gepubliceerd. Daarna volgen afbeeldingen van de tekeningen zelf in de vorm van foto's, veldschetsen en uitgewerkte schaaltekeningen.

= door Carel de Haseth =

Een enkele keer zijn ter vergelijking ook de door andere auteurs gepubliceerde afbeeldingen van de betreffende tekeningen opgenomen. Naast de Nederlandse basistekst is overal een beknopte beschrijving in het Engels gegeven, zodat het lezerspubliek niet beperkt blijkt tot diegenen, die het Nederlands machtig zijn.

De Indiaanse rotstekeningen behoren ongetwijfeld tot de meest intrigerende overblijfselen uit ons verleden. Intrigerend, omdat zij ondanks alle wetenschappelijke aandacht door de jaren heen, hun werkelijke betekenis voor ons geheim hebben gehouden. Dank zij het werk van onder anderen Boerstra, Haviser, Juliana, Ayubi, Tacoma, Versteeg en Fingal, zijn we de laatste jaren steeds meer te weten gekomen over de Indiaanse bewoners van onze eilanden. Langzaam maar zeker kunnen wij ons een beeld vormen van hun leefwijze, hun voedingsgewoonten, hun begrafenisrituelen, e.d. waardoor steeds een stukje van de sluier van de geschiedenis wordt opgelicht.

lang bloot te hebben gestaan aan invloeden van zon, wind,



water en verwering, hebben de tekeningen in onze eeuw enorm te lijden gehad onder mensenhanden. Een van de vindplaatsen op Curaçao moest wijken voor een uit-

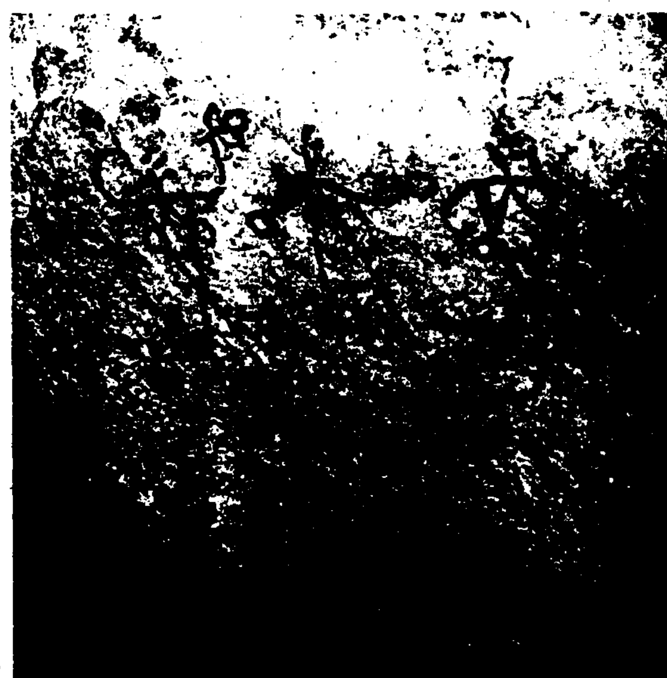
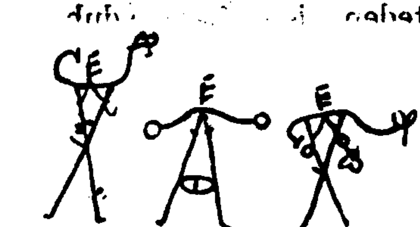


Fig. 139. Recente rotstekeningen uit de Grot van Barcadera. (1987)

Van de tekeningen echter weten we hoegenaamd niets. We weten niet eens uit welke tijd ze dateren. Moeten ze toegeschreven worden aan de archaïsche bewoners van onze eilanden (die zo'n 4.000 jaar leefden en nog geen aardewerk kenden) of juist aan mensen uit de recentere keramische periode (ruwweg van 500 tot 1500 van onze jaartelling)? Helaas bieden de gebruikelijke dateringstechnieken, zoals de C-14 methode, geen uitkomst en moeten we het enkel hebben van wat de tekeningen zelf believen prijs te geven. En



dat brengt ons niet veel verder.

Een klein deel van de tekeningen is figuratief: een vogel, een mensachtig wezen, een zon, een slang. Maar dat biedt desondanks geen zekerheid: is het een zon, wat we zien, of symboliseert het iets waar wij geen weet van hebben? Wat vertellen ons de handafdrukken, die op verschillende plaatsen voorkomen? Handen, omlijnde kruisen, concentrische cirkels e.d. vinden we over de gehele wereld terug in rotstekeningen. Is het omdat de primitieve kunstenaars maar uit een beperkte hoeveelheid elementaire vormen konden



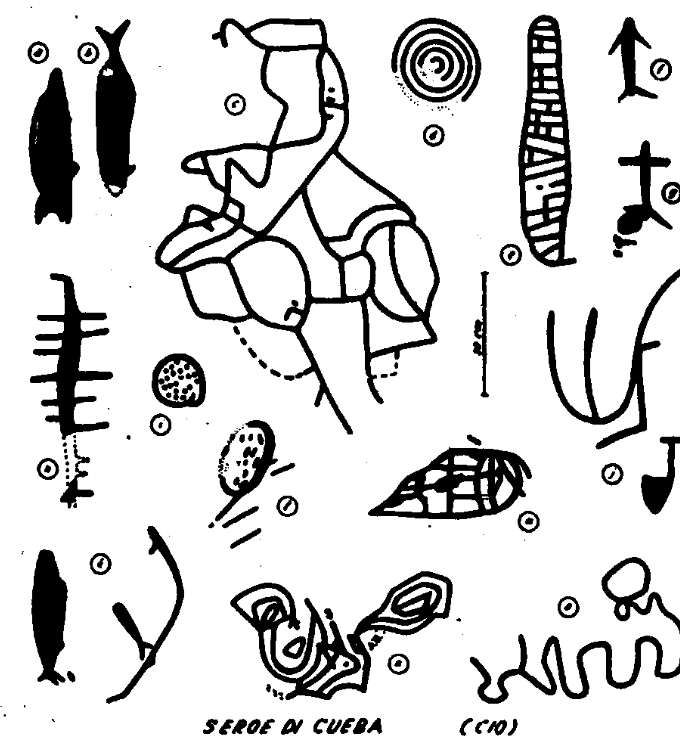
kiezen, of moeten we ze beschouwen als universele menselijke symbolen, waarvan de betekenis door de eeuwen heen voor ons verloren is gegaan?

Als de eenvoudige vormen al nauwelijks te interpreteren zijn, dan is van de soms uiterst complexe vormen helemaal geen zinnig woord te zeggen. Hebben ze een betekenis, een religieuze achtergrond, bevatten ze misschien een konkrete boodschap? Of zijn het enkel willekeurige vormen en zijn wij het slachtoffer van onze aangeleerde gewoonte om achter alles een diepere betekenis te zoeken? Wie zal het zeggen!

BEHOUD

In zijn bespreking van de 'De rotstekeningen van Aruba' heeft Wim Rutgers er al op gewezen dat Wagenaar Hummelinck met de uitgave van zijn werk pleit voor bescherming van dit kwetsbare erfgoed. Ook het nu verschenen deel laat over dit punt geen twijfel bestaan. Na eeuwenlang bloot te hebben gestaan

breiding van het vliegveld, een andere werd bedolven onder het puin van de fosfaatwinning op de Tafelberg. De grootste bedreiging komt echter juist van diegenen, die de tekeningen bezichtigen. Op heel wat plaatsen is er nauwelijks nog iets te zien van de tekeningen, omdat bezoekers het belangrijker vinden hun naam en de datum van het bezoek voor anderen achter te laten of zelf tekeningen aan te brengen dwars door de bestaande heen, zonder blijkbaar te beseffen hoe onherstelbaar de door hen aangebrachte schade wel is... Hoe moeilijk het in de praktijk ook zal zijn, het is de hoogste tijd dat er meer aandacht geschonken wordt aan het behoud van de tekeningen. Niet alleen gaat een stuk historie verloren, ook om opvoedkundige en economische redenen (toerisme!) is



dit voor ons allen van belang.
De waarde van Wagenaar Hummelinck's werk ligt hem vooral in het feit dat de auteur lang voordat de tekeningen algemeen bekend raakten, de verschillende vindplaatsen bezocht en de tekeningen vastlegde. Door dit in de loop der jaren verzamelde materiaal nu te vergelijken met dat van andere onderzoekers en de bestaande situatie, heeft hij een inventaris opgesteld van wat er is en wat er geweest is. Voor latere onderzoekers is dit van onschatbare waarde. Misschien zullen zij ooit in staat zijn met behulp van nieuwe inzichten en verbeterde technieken het raadsel van de tekeningen (als dat er tenminste is) op te lossen.

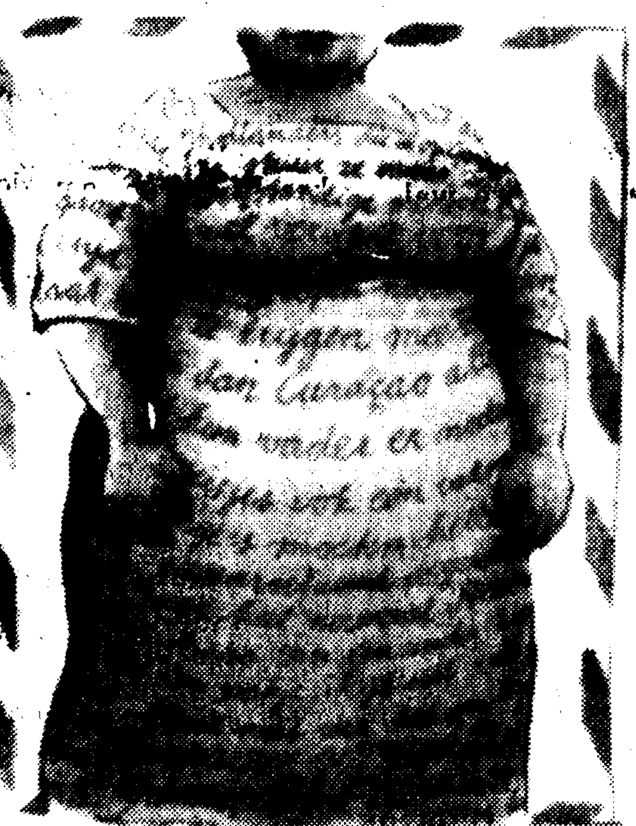
Het is jammer dat het niet mogelijk is gebleken het werk aan te vullen met gegevens, verzameld door Jos de Kok, André Rancuret en José da Camara van de Werkgroep Rotstekeningen Curaçao om zo een nog vollediger inventaris te kunnen presenteren. Maar misschien vormt dit juist een mooi uitgangspunt voor deze enthousiaste onderzoekers om de hier gepresenteerde wetenschappelijke erfenis nu aan te vullen met de door hen verzamelde gegevens en zo het onderzoek naar de Indiaanse rotstekeningen op onze eilanden levend te houden. Want uiteindelijk is ook op dit terrein continuïteit van groot belang.

P. Wagenaar Hummelinck De rotstekeningen van Bonaire en Curaçao, The prehistoric rock drawings of Bonaire and Curaçao. ISBN 90-72212-13-4. De uitgave is (evenals dat over Aruba) voor Nf.65,-- verkrijgbaar bij Uitgeverij Press-Papier, Flieruilensteeg 7, 3514 BL-Utrecht, Nederland. Beide delen samen kosten Nf.110,--; voor verzending per luchtpost wordt voor één deel Nf.22,50 in rekening gebracht en voor beide delen samen Nf.27,50.

Kinderboeken

Sonia Garmers

Lieve koningin, hierbij stuur ik u mijn dochter



'Lieve koningin Beatrix'

= Hennie Harinck =

WANNEER RAAKT een boek eigenlijk gedateerd? Is dat omdat de tand des tijds knabbelt aan de beelden die eens zo raak getypeerd leken. Of is het omdat de zeventiger jaren waarnemingen van de auteur ons zo naïef voorkomen, anno 1992.

In Sonia Garmers *Lieve koningin, hierbij stuur ik u mijn dochter* (eerste druk 1976), een van de boeken die ook bij herlezing weer verrassen, gelden beide overwegingen een beetje. En toch is het verhaal over Sonia en haar dochters, die naar Nederland gaan om te studeren, niet geheel achterhaald, ondanks dat koningin Juliana plaats heeft gemaakt voor haar dochter Beatrix en Godfried Bomans al lang het tijdelijke voor het eeuwige heeft verwisseld.

Of in deze tijd moeders en jaja's nog steeds als moederkloeken op hun dochters zitten, is misschien ook niet helemaal meer het geval. Blijft dat het boek een treffend inzicht geeft in de familieverhoudingen op Curaçao zoals die traditioneel gelden.

(Kinder)boeken van Garmers blijven altijd dicht bij huis en gaan over dities en daties, die zich in het gezin, de school en op het werk afspelen. Al babbelend, in de vorm van een brief aan de koningin - over waarom op Curaçao de kinderen altijd met de auto naar school moeten worden gebracht, krijgt de lezer ongemerkt een heel aardig inzicht in de zeden en gewoonten op het eiland. En dat is knap: een lekker boek lezen en er ook nog wijzer van worden.

Hoewel *Lieve koningin* nog steeds staat als een (kunuku)huisje, raakte ik tijdens het lezen - 'als je een jongen kust dan wordt je zwanger' - toch benieuwd hoe de zeden en gewoonten veranderd zijn. Inmiddels zijn de vier dochters van Sonia Garmers volwassen geworden. Hoe ervaart Sonia het om nu zelf grootmoeder te zijn?, vroeg ik me af. En wat maken haar dochters, die in Nederland wonen, mee als Antillianen in het koude land overzee? En wat vindt Sonia van de jeugd van tegenwoordig nu drugsgebruik en criminaliteit steeds meer op de voorgrond treden?

Het lijkt mij leuk om te lezen over haar bevindingen in de negentiger jaren en ik hoop dan ook dat ze weer eens een boek schrijft, dat wellicht zou kunnen heten *Lieve koningin, hierbij stuur ik u mijn kleinkind.*

'Lieve koningin, hierbij stuur ik u mijn dochter', uitg.Leopold, ISBN 90 2583542 2. Verkrijgbaar bij de lokale boekhandels.

Elis Juliana verkoos voor leesbaarheid

Recht toe recht aan waarheden in 'Pinda na Kaminda'

BIJ DE OPENING van zijn laatste tentoonstelling van tekeningen en schilderijen in Landhuis Bloemhof begin maart, presenteerde Elis Juliana ook zijn nieuwste uitgave, getiteld *Pinda pa kaminda*. Het betreft hier een boek met een verzameling van 221 gevleugelde uitdrukkingen ('palabra ku ala' noemt de schrijver ze zelf), die hij in de loop der tijd bijeen heeft gebracht. Het zijn zowel uitdrukkingen van Juliana zelf als vertaalde en aan de Curaçaose leefwereld aangepaste wijsheden uit andere landen.

= door Carel de Haseth =

Elis Juliana heeft ervoor gekozen de uitdrukkingen in zijn boek alleen genummerd, dus zonder verdere struktuur als bijvoorbeeld een onderverdeling naar thema, zoals wel gebruikelijk is bij spreekwoordenboeken, aan de lezer te presenteren. Voor wie later eens een uitdrukking terug wil zoeken, is dat natuurlijk wel wat lastig: met nummers alleen kom je niet ver. Maar van de andere kant komt juist dit weglaten van een indeling het leesplezier ten goede. Je vindt niet alle gezegden over honden bij elkaar, je hoeft niet alle spreekwoorden waarin de vrouw een rol speelt op één pagina te lezen of alle uitdrukkingen over verdriet achter elkaar door te nemen. Nu is elke volgende regel een verrassing en wordt de lezer als het ware door de schrijver speels van de ene wijsheid naar de volgende en van de ene gemoedstoestand naar de andere geleid.

ATTENTIE

Het is waarschijnlijk ook Juliana's bedoeling niet geweest om een wetenschappelijk gestruktureerd geheel te presenteren. Niet voor niets heeft hij immers het boekje *Pinda pa kaminda* genoemd. Het is eerder een attentie, die hij zijn lezer meegeeft voor op de weg van het leven, zoals vroeger op Curaçao aan bezoekers een zakje pinda's werd meegegeven voor op de terugweg naar huis. Op het eerste gezicht gewoon een aardigheidje, maar bij nader inzien toch wel meer dan alleen dat. Want zoals je een Curaçaoënaar nauwelijks een groter plezier kunt doen dan hem pinda's mee te geven, zo is het ook met Juliana's uitdrukkingen. Ze blijven je bezighouden niet alleen tijdens het lezen, maar ook nadat je het boek eenmaal uit hebt.

Er wordt wel gezegd dat spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden een afspiegeling zijn van een volk. Naar analogie daarvan zou men mogen verwachten dat de keuze die Juliana gemaakt heeft iets moet zeggen over zijn visie van de wereld en zijn gevoelens ten aanzien van zijn medemens. In *Pinda na kaminda* is Elis Juliana, zoals wij die uit zijn eerdere werk kennen, inderdaad duidelijk te herkennen. Thema's, die hij eerder heeft aangesneden, komen ook in dit werk weer ter sprake. Zoals in bijvoorbeeld zijn OPI-serie houdt hij ook in *Pinda pa kaminda* de lezer een spiegel voor, wijst hij de lezer op zijn zwakheden, brengt hij hem (universele) waarden bij en probeert hij op een heel subtiele manier veranderingen in het gedragspatroon aan te brengen. Evenals in zijn overige werk is het ook hier duidelijk dat Juliana dit niet doet vanuit een positie van betweterigheid of arrogantie, maar gewoon omdat hij zich innig verbonden voelt met zijn medemens als individu en met de Curaçaose gemeenschap als geheel.

VOOR IEDER WAT

Er is in *Pinda na kaminda* voor iedereen wel wat te vinden. Recht toe, recht aan waarheden als *tur pòtmòni tin buraku* (elke portemonnee heeft wel een gat) of meer relativerende uitspraken als *kòki ta kome promé den kushina: despues sobrá ta bai pa shon* (eerst eet de kokkin in de keuken, dan gaan de restjes voor de heer). Er zijn humoristische gezegden als bijvoorbeeld karga buki so no tin masha balor, pasobra un buriku tambe por (boeken dragen alleen is geen kunst: ook een ezel kan dat) naast andere met meer diepgang, zoals *habon ta laba kurpa, lágrima ta laba kurason* (zeep wast het lichaam, tranen het hart). Liefde, zelfvertrouwen, verdriet, rijkdom, vriendschap, ijdelheid, naastenliefde, het is maar een greep uit de verschillende thema's die in het werk ter sprake komen.

Een uitdrukking als *Gaña un bes por ta pa chansa. Gaña dos bes por ta pa miedu. Gaña tres bes sí ta bira polítika* (Eenmaal liegen kan voor de grap. Tweemaal liegen uit angst. Driemaal liegen wordt echter politiek), nodigt uit om nog meer uit het boek te citeren, maar dat is natuurlijk niet de bedoeling van een boekbespreking. Wie meer wil proeven van Juliana's wijsheden kan bij de boekhandel terecht. Behalve de gezegden bevat *Pinda na kaminda* als illustratie bij de tekst nog een vijftiental gestippelde tekeningen (kan deze voor Juliana zo typerende techniek misschien niet aangeduid worden als zwart-wit-pointillisme). Evenals de tekst getuigen ook de tekeningen van Juliana's humor en van zijn liefde voor de mens en vormen zo een natuurlijke aanvulling op het geschrevene in *Pinda na kaminda*.

Het konijntje met de grote neus

= door Nel de Jong =

"KABOUTER BRR, ik eh.... wou je wat vragen". Kabouter Brr keek verbaasd naar het konijntje, dat voor hem stond. "Wat is er met jou gebeurd? Heb je je neus gestoten?" vroeg hij. Het konijntje had zijn hele neusje bedekt met grasssprietjes. Het was een grappig gezicht. En als het konijntje niet zo verlegen had gekeken, had kabouter Brr vast heel hard gelachen.

"Nee eh... ik eh..." stotterde het konijntje. "Zeg het maar, hoor", zei kabouter Brr vriendelijk. "Ik eh... heb zo'n grote neus. En nu wou ik vragen, of je hem niet een beetje kleiner kan maken" zei het konijntje. "Kaboutertjes kunnen toch alles?" "Hum ja", antwoordde het kaboutertje, "Maar neuzen kleiner maken kunnen we niet". "Oh", zei het konijntje teleurgesteld. "Iedereen lacht me uit, omdat ik zo'n grote neus heb, weet je. Konijntje Neus noemen ze me". "Is het heus?" vroeg kabouter Brr verbaasd. "Nou ja, niet iedereen, hoor. Alleen konijntje Flapoor, als hij me wil plagen.

Maar toch... toch is het niet leuk om zo'n grote neus te hebben". "En daarom heb je er die grassprietjes op gelegd", knikte kabouter Brr. "Ja", zei het konijntje, "Zodat niemand hem kan zien. Maar nu vraagt iedereen, of ik mijn neus heb gestoten". "Trek je er toch niets van aan", zei kabouter Brr. "Het is toch fijn om een grote neus te hebben. Gooi dat plukje gras maar gauw weg".

Maar het konijntje schudde zijn kopje. "Oh nee, hoor. Ik schaam me dood". En verdrietig, omdat kabouter Brr hem niet kon helpen, huppelde hij weg. Kabouter Brr krabde eens achter zijn oor. "Arme konijntje", mompelde hij, "Kon ik hem maar helpen".

"Kabouter Brr!" Poetsje kwam met een angstig gezicht aan lopen. "Pinkie is weg! Ik heb hem een hele tijd geleden naar de familie Schildpad gestuurd en hij is nog steeds niet terug. De mondi is daar zo dicht begroeid. Hij is er vast verdwaald. We moeten hem gaan zoeken". De twee kaboutertjes gingen dadelijk op pad. En alle dieren die ze tegen kwamen, gingen met hen mee. Parkietjes en muisjes, hagedisjes en kolibrietjes, konijntjes en geitjes. Zelfs konijntje Neus met het plukje gras op zijn neus wilde niet [illegible]

Hij is die kant op gegaan, wees Zeurpiet de Schildpad. En alle dieren begonnen ijverig te zoeken. De parkietjes vlogen over de mondi. De muisjes renden van de ene struik naar de andere. Ze keken achter cactussen en onder stenen en renden elkaar bijna ondersteboven. De hagedisjes deden al even ijverig mee. De kolibrietjes keken in alle bloemen, die ze tegen kwamen. Maar het enige, dat ze vonden, was honing en daar namen ze dan gauw een hapje van. De geitjes liepen met grote stappen door de mondi en de konijntjes snuffelden aan alle kanten.

Ook konijntje Neus deed erg zijn best. Hij snuffelde zo hard hij kon, maar ruiken deed hij niets. "Ik snap er niets van", mompelde hij. "Zelfs de plantjes en het gras ruik ik niet". Maar toen herinnerde hij zich opeens het plukje gras op zijn neus. Hij keek om zich heen. Zou hij het er even af halen? Even maar, zodat hij goed kon ruiken? Keek er iemand naar hem? Nee, er was niemand te zien.

Vlug haalde hij het gras van zijn neus en snuffelde met zijn konijnetoetje in de lucht. Mmmm, wat rook het lekker naar gras en bloemetjes. En wat rook hij nog meer? Was dat Pinkie niet? Hij snuffelde en rende alle dieren voorbij en dacht er helemaal niet meer aan, dat nu iedereen zijn grote neus kon zien.

En toen.... Een heel eind weg in de mondi, vond hij Pinkie, lekker slapend onder een groot amandelblad! En zo gebeurde het, dat konijntje Neus even later samen met Pinkie bij de kaboutertjes en de andere dieren terug kwamen. "Lang leve konijntje Neus en Pinkie!" schreeuwden ze allemaal. En konijntje Flapoor, die hem met zijn grote neus geplaagd had, zei jaloers: "Wat kan jij goed ruiken! Ik wou, dat ik zo'n grote neus had". "Lang leve de neus van konijntje Neus!" riep een ondeugend muisje. Werd konijntje Neus er kwaad om? Oh nee, hoor. Hij was maar wat trots op zijn mooie grote neus. En van grassprietjes wilde hij niets meer weten, behalve om op te eten natuurlijk.

Wist je dat

DE AFSTAND van onze aarde tot de sterren is zo groot, dat we daarbij niet van kilometers praten, maar van lichtjaren. Een lichtjaar is de afstand die het licht in een jaar aflegt. En het licht heeft een snelheid van 300.000 kilometer per seconde! Je kunt je gewoon niet voorstellen, dat bijvoorbeeld het licht van het sterrenbeeld de Noorderkroon al zo ongeveer 240 miljoen jaar geleden vertrokken is.

****

Overal op aarde worden dagelijks kinderen geboren. En er is niemand die zegt: Nu hebben we er genoeg. Nu mag niemand voor een poosje nog kinderen krijgen. Daarin verschillen we met de mieren. Een mierenkoningin legt zo veel eitjes als ze nodig heeft voor het onderhoud en de verdediging van haar nest en meer niet. Onze geleerden zijn er nog steeds niet achter, hoe ze dat doet. Het is trouwens maar goed, dat die mierenkoninginnen het aantal geboorten in de gaten houden, want nu al bestaat 80% van alle levende wezens op onze aarde uit insekten.

****

Het middelpunt van een bijenkorf is de koningin. Ze legt in de warmste maanden elke dag tot ongeveer 2000 eieren. Daarnaast heb je de mannetjes en de werksters. Een bijenkolonie heeft naast de koningin en ongeveer 50.000 werksters maar een paar honderd mannetjes. De werk-[illegible]. En de [illegible] worden na het bevruchten van de eieren van de koningin weggejaagd en gaan dood. Intussen broedt de koningin haar eieren uit en zorgt zo voor nieuwe mannetjes.

****

Uit de schoolkrant

HIER ZIJN ze weer: een paar verhaaltjes uit de schoolkrant. Vandaag heb ik ze gekozen uit de krant van de Marnixschool. Ik hoop dat jullie allemaal evenveel van dieren houden als Michel en Latifa.

OMGANG MET DIEREN

De mensen op Curaçao moeten beter omgaan met dieren. Ik heb bij mij thuis 3 honden en 3 paarden. Eén paard is van mij. Elke dag na school moet ik ze eten geven en 's avonds geef ik ze ook eten. Mijn moeder geeft ze 's morgens eten. Tegen 6 uur ga ik de stal uitmesten. Het is wel veel werk, maar het is de moeite waard.

MICHEL, klas 5b.

EEN LEUK HONDJE

Ik had ooit een leuk hondje. Hij was heel grappig. Hij had geen staart en daarom noemden we hem Stompje. En als ik thuis kwam, dan sprong hij rond me heen. Dan aaide ik hem op zijn kopje. Dat vond hij aardig. Dan ging ik naar binnen en dan ging hij huilen. Soms had ik geen tijd voor hem. Dan ging mijn broer met hem spelen. Daarna ging hij slapen of hij ging met een bal spelen. Hij had geen spitse oren. Hij had flaporen en een bruine kleur. Hij was heel erg schattig. En vergeet niet jouw dier goed te verwennen.

LATIFA, klas 5b.

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 2. ... spraak; 6. Persoonlijk ... naamwoord; 8. Mu... noot; 9. Persoonlijk ... naamwoord; 10. Mu... noot; 12. Deel van ... huis; 14. Kans op ong...; 16. Geen halve; 17. M...; 19. Reeds; 20. Voegw...; 22. Achter; 23. Vee... doen hebbend.

VERTIKAAL: 1. Zee...; 3. En dergelijke (af...ting); 4. Meisjesnaam...; Plaksel; 7. Heb je n... om te schieten; 9. N... gerei; 11. Deel van ... oor; 13. Paling; 15. ... van een vogel; 16. E...; 18. Toestel om hitte ... verdrijven; 21. Op ... moment.

ZIE VOOR oplossing en winnaar de Kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe (S... penheuvel z/n of P.O. ... 577; Aruba - Caya B... Croes 110; Bonaire ... heer Linkels, P.O.Box ... en zet op de envelop KINDERPUZZEL.

Winnaar van de week:

Merick Regales
Socratesstraat 6...
Curaçao N.A.

Hij ontvangt een waard... van f.15,- van Augus... Boekhandel.

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 2. J... 6. Op; 8. An; 9. Be... Pas; 12. Idee; 14. Ak... 16. Drie; 17. Sta; 19. ... 20. E.v.; 22. En; 23. K...

VERTIKAAL: 1. Se... La; 4. Knie; 5. Re... Paard; 6. Beste; 11. ... 13. Draf; 15. Kest...; Den; 18. Aas; 21. Va...

Trucje

NEEM drie glazen en een stuk papier. Zet twee glazen ongeveer 7 cm uit elkaar op tafel en laat nu een van je vrienden proberen met behulp van het stuk papier het derde glas boven op de twee andere glazen te zetten. Lukt natuurlijk nooit. Maar jij weet er wel raad op: Je vouwt het papier als een harmonica, waardoor het steviger wordt en het glas blijft keurig staan.

OPLOSSING LETTERS EN CIJFERS: 10 letters en 9 cijfers.

OPLOSSING WAT HOORT BIJ WAT: 1-A; 2-B; 3-C; 4-D.

LETTERS EN CIJFERS

Hoeveel letters en hoeveel cijfers tel je op de tekening hierboven?

Xingoe de hond

WEET JE HET NOG? Xingoe is uit zijn slaapplaats onder de hut verdreven door een slang. Op een nacht kronkelt de slang onder de hut vandaan en glijdt naar het kippenhok. Xingoe slaapt onrustig door het gekakel van de kippen. Die krijsen en vechten om de hoogste plaats in het kippenhok. De slang glijdt tussen de bamboe-spijlen door. In het kippenhok is het nu doodstil geworden. Ze hopen de kippen de slang te misleiden. Alleen een kuiken loopt piepend rond, op zoek naar zijn moeder. Met een ruk schiet de slangekop uit, pakt het kuikentje en kruipt dan traag terug naar haar hol onder de hut.

Nu gaat ze elke nacht terug naar het kippenhok. Hulpeloos moeten de hennen toekijken, hoe het ene donsballetje na het andere in de grote muil van de slang verdwijnt. "Het zal een marter zijn", zegt Peters, een van de knechten van Andreas. Andreas slaat nieuwe spijlen tussen de oude. Maar de slang kruipt nu op het dak en wringt zich tussen de rieten bedekking door. Weer ontbreekt een kuiken. En de kip, die op eieren zat, wil niet meer broeden. De slang is over haar nest gegleden. "Waarom waakt Xingoe niet?" zegt Christa verwonderd. "Hij is al groot genoeg en zou toch tenminste kunnen blaffen".

(wordt vervolgd)

WAT HOORT BIJ WAT?

Om te kleuren

Prijzenslag aan de gang in V.S. en Europa

Telecommunicatie vraagt grote investeringen i.v.m. kwaliteit

TELECOMMUNICATIE en met name de telecommunicatie in de Nederlandse Antillen en op Curaçao, staat de laatste maanden in het middelpunt van de belangstelling. Privatiseren of niet, samengaan met grote buitenlandse ondernemingen en bezorgdheid over de financiële aspekten die te maken hebben met toekomstige investeringen, houden de gemoederen behoorlijk bezig. Telecommunicatie is in de huidige samenleving dan ook niet meer weg te denken. Het omvat allerlei vormen van informatie-overdracht over een 'grote' afstand tussen verschillende soorten gebruikers. Dat kan gebeuren via de telefoon, telex, fax en datacommunicatie. Maar ook televisie en radio zijn vormen van telecommunicatie.

= door Johan Balijon =

Het begrip telecommunicatie is relatief. Als we over het hek met de buren praten is dat geen telecommunicatie. Gebruiken wij daarbij de telefoon dan is het dat wel. Bij gebruikers kunnen wij denken aan mensen (particulieren en bedrijven), maar ook aan computers. Het zijn met name de gebruikers om wie het gaat. Doordat er behoefte is aan het uitwisselen van informatie, is er ook behoefte aan telecommunicatie.

NIET NIEUW

Telecommunicatie is niet nieuw. De oudste vormen zijn rooksignalen en het werken met seinpalen. De ontdekking van elektriciteit heeft de ontwikkeling versneld. Telefonie is zo'n 110 jaar geleden uitgevonden. De grootste groei heeft zich echter in de afgelopen twintig jaar voorgedaan. Datacommunicatie is in de eind 60-er jaren voorzichtig ontstaan. Door de technische ontwikkelingen zijn er steeds meer mogelijkheden en toepassingen gecreëerd. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van de fax maar ook geldautomaten (bankomatiko) werken met behulp van telecommunicatie. Belangrijk is dat er gebruikers zijn die hier voor willen betalen. Voor bedrijven betekent snelle informatie-uitwisseling een betere dienstverlening aan klanten maar ook het effectiever kunnen werken (minder kosten, hogere winst). De gebruikers stellen op hun beurt natuurlijk ook eisen aan de geboden mogelijkheden. Eisen zijn bijvoorbeeld prijs (zo goedkoop mogelijk), betrouwbaarheid (moet het altijd doen), kwaliteit (goed verstaanbare telefoon verbindingen) enz. Het is aan de telecommunicatie bedrijven om de gebruikers van dienst te zijn.

SCHADE

Een onderzoek in de V.S. heeft opgeleverd dat de uitval van telecommunicatie voor bedrijven variërend van enkele duizenden guldens per uur tot miljoenen guldens per uur kan kosten (dit laatste geldt vooral voor banken). Dit geeft een idee wat voor schade er bijvoorbeeld werd aangebracht toen onlangs alle internationale verbindingen met Curaçao uitvielen. Situaties waarin mensenlevens in het geding zijn, zijn al helemaal niet in geld uit te drukken. De telecommunicatie bedrijven zien zich tegenwoordig dan ook geconfronteerd met klanten die steeds meer eisen. Met name de eisen vanuit het bedrijfsleven nemen toe. Het bedrijfsleven maakt immers veel meer gebruik van telecommunicatie dan de particulierε gebruiker. En het bedrijfsleven draagt daardoor ook het grootste deel bij aan de omzet en de winst van telecommunicatie bedrijven. Dit heeft er in een aantal landen al toe geleid dat grote klanten kortingen krijgen op de kosten. Bijvoorbeeld een gereduceerd tarief voor bepaalde verbindingen. Recentelijk heeft het Duitse telecommunicatie bedrijf de tarieven van Duitsland naar de Verenigde Staten met 30% verlaagd. Dit gebeurde onder druk van een aantal grote bedrijven. Als het bedrijf niet naar de klanten zou luisteren, was de kans groot dat deze bedrijven de verbindingen op andere wijze gaan realiseren. Dit kan via eigen satelliet verbindingen of het combineren van data en spraak verbindingen. De kosten en kwaliteit van telecommunciatie voorzieningen zijn voor veel (met name multinationale) bedrijven belangrijke punten bij het kiezen van een vestigingsplaats. Bij de telecommunicatie bedrijven staat de klant steeds meer centraal. De nieuwe ontwikkelingen zijn er op gericht om het geleverde produkt aan de klant zo goed mogelijk te kunnen volgen. Het gaat om het eindresultaat dat telt. De gebruiker is alleen geïnteresseerd in een volledig werkende verbinding en heeft er niets aan als het laatste stuk defect is. Binnen de telecommunicatie bedrijven stonden vroeger de techniek en de middelen centraal. Tegenwoordig is dat het totaal, namelijk de geleverde dienst.

Er is sprake van een *quality-drive*. Het leveren van een van te voren vastgestelde kwaliteit aan de gebruiker staat centraal. Naast de meer eisende klanten hebben de telecommunicatie bedrijven te maken met het voortdurend moeten investeren in de verschillende bestaande netwerken. Maar ook in allerlei nieuwe ontwikkelingen zoals mobiele communicatie. Voor telefonie bijvoorbeeld zijn dit centrales, transmissie apparatuur voor de verbindingen tussen centrales en ook het lokale net. Het lokale net verzorg de verbinding van de gebruikers naar de centrale waarop men is aangesloten. De benodigde investeringen zijn hoog. In Nederland investeert PTT-Telecom b.v. per jaar zo'n drie miljard gulden. Die investeringen zijn nodig om de netwerken voldoende capaciteit, kwaliteit en mogelijkheden te geven. De tarieven die de gebruiker betaalt, moeten de investeringen terugbetalen. Alleen een veelvuldig gebruik maakt lage tarieven mogelijk. De gemiddelde particulier gebruikt de telefoon een paar keer per dag. Dat is niet veel voor een apparaat waarvan verwacht wordt dat het altijd werkt. Om het gebruik te stimuleren ontstaan (ook dankzij de nieuwe technische mogelijkheden) allerlei nieuwe diensten. De technologische ontwikkelingen hebben een aantal veranderingen met zich mee gebracht. Enkele decennia geleden was transmissie (het transporteren van informatie tussen centrales) relatief gezien beduidend duurder dan de centrales. Een gevolg hiervan was dat naarmate de verbinding langer werd, de kostprijs omhoog ging. Het tariefstelsel is hierop gebaseerd. In afstand korte lokale verbindingen zijn goedkoop (in sommige landen zelfs gratis), langere verbindingen en internationale verbindingen zijn (veel) duurder.

De opkomst van o.a. andere glasvezel verbindingen resulteert in het feit dat tegenwoordig de centrales relatief duurder zijn dan de transmissie. Een glasvezel kabel is probleemloos in staat 24.000 gesprekken tegelijkertijd te transporteren. Dit zal in de toekomst nog groter worden. Hierdoor is de prijs van een verbinding minder afhankelijk van de lengte van de verbinding. In het algemeen geldt dat lokale verbindingen tegenwoordig goedkoop zijn en op internationale verbindingen ruim wordt verdiend. Telecommunicatie bedrijven waar het lokale deel en het internationale deel in één bedrijf zitten (dat zou gebeuren bij integratie tussen Setel en Landsradio), gebruiken de extra winsten van het internationale deel om de investeringen in het lokale deel te kunnen bekostigen.

CONCURRENTIE

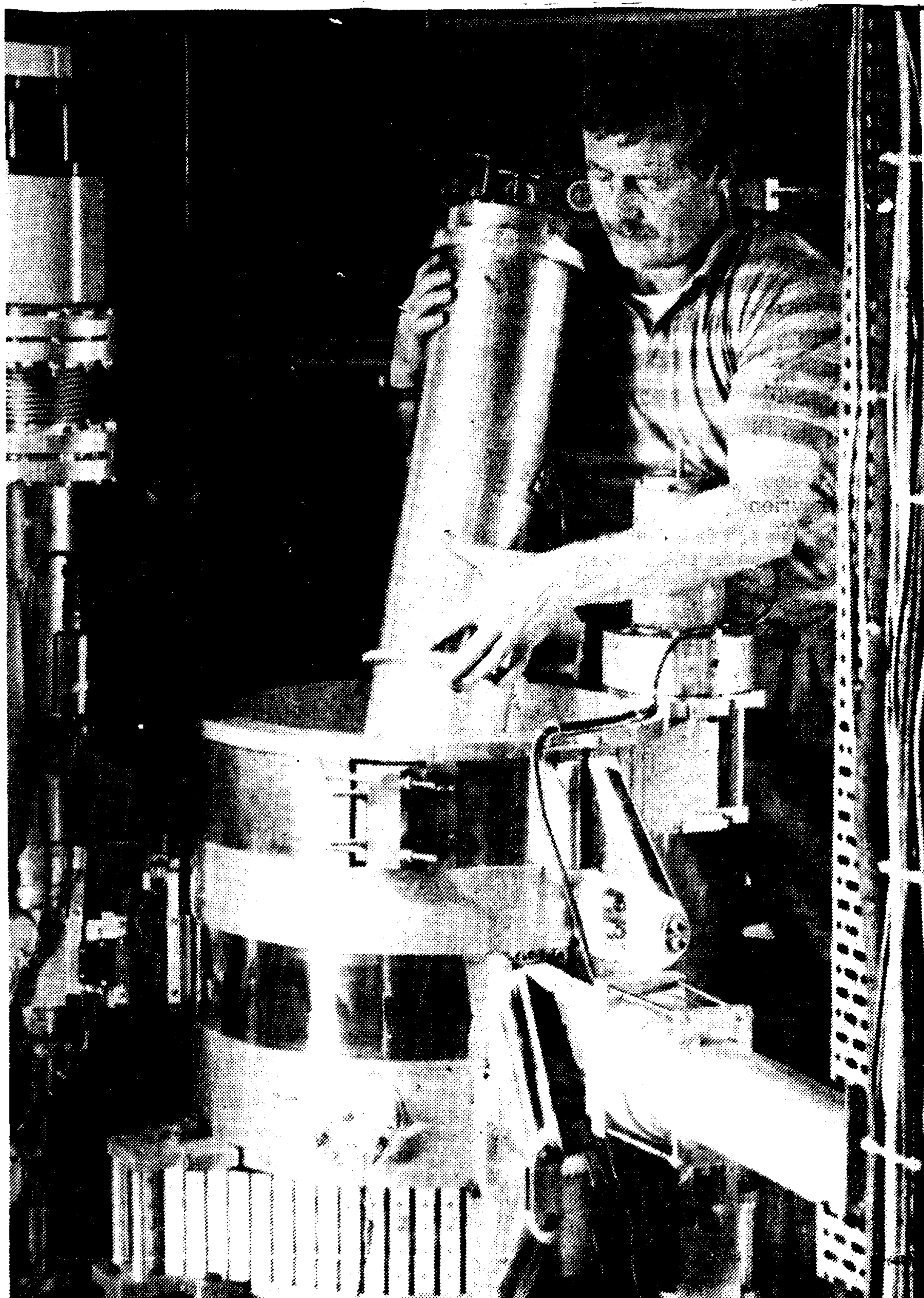
Wereldwijd is duidelijk te zien dat de internationale tarieven onder druk staan. Een bijzonder effect is nog dat er in de wereld een aantal grote telecommunicatie bedrijven zijn die veel invloed hebben op de tarieven.(Dit zijn b.v. AT&T, MCI en Sprint van de Verenigde Staten, BTI en Mercury van Groot Britannië en KDD van Japan). Dit komt doordat zij veel klanten bedienen en veel informatie (verkeer) transporteren. Om de huidige klanten te behouden en nieuwe klanten te verwerven en hierdoor een nog hoger rendement uit het netwerk te halen, worden de tarieven verlaagd. De meeste andere bedrijven volgen dan het voorbeeld om geen klanten te verliezen. Als de tarieven te hoog blijven gaan bedrijven via allerlei trucs proberen toch de kosten te verlagen. Een oplossing is het zogenaamde omkeer verkeer. Er wordt voor gezorgd dat de verbindingen vanuit het goedkopere land worden opgebouwd, zodat het goedkopere tarief van toepassing is. De prijzenslag die gaande is, en nog intensiever zal worden, ontstaat in de gebieden waar veel concurrentie is. Dit zijn de Verenigde Staten, Europa en Japan. De effecten zijn echter over de hele wereld merkbaar. Een gevolg van deze ontwikkelingen is dat telecommunicatie bedrijven samenwerkingsverbanden aangaan om op langere termijn het bestaan en de kwaliteit veilig te stellen. Een lagere marge als gevolg van de lagere prijzen vereist schaalvergroting.

Op termijn is te verwachten dat er veranderingen in de tariefstruktuur zullen komen. De kosten van lokale verbindingen zullen gaan stijgen om de noodzakelijke investeringen te kunnen blijven bekostigen. De tarieven van internationale verbindingen zullen dalen. Met het laatste zal niemand (behalve de telecommunicatie bedrijven) problemen hebben. Het verhogen van de lokale tarieven ligt veel gevoeliger. Dit zal op een weloverwogen manier moeten gebeuren. Gedacht kan worden aan het bieden van nieuwe extra faciliteiten en deze duurder maken zodat de bestaande diensten gelijk kunnen blijven in kosten.

(de auteur Johan Balijon ing. werkt momenteel als Telecommunicatie specialist in dienst van de Stichting Carteles op Curaçao waar hij o.m. cursussen doceert in het kader van de post hbo opleiding telecommunicatie aan de UNA)

Glas zonder platina voor hoogenergie lassen

IN LASERAPPARATUUR wordt gebruik gemaakt van optisch glas van zeer hoge zuiverheid. Daarom wordt het glas in de fabriek bereid in smeltkroezen van platina, een chemisch zeer inert materiaal. Toch komt er tijdens de bereiding nog wat platina in de smelt terecht, zodat het uiteindelijke glas minuscule platinadeeltjes bevat. Deze deeltjes zijn tijdens controles vaak niet aantoonbaar en zijn bij gewone lasertoepassingen ook niet hinderlijk. Maar bij lasers van hoog vermogen zijn zij dat wel, en daarom wordt bij de Schott Glaswerke in Mainz een nieuwe techniek gebruikt om het aantal platinadeeltjes tot vrijwel nul te reduceren. Platinadeeltjes in laserglas kunnen zoveel energie absorberen, dat zij tot boven hun kookpunt (circa 4100 K) worden verhit en in het glas exploderen. Door deze 'mini-explosies' ontstaat er schade, die het glas op den duur onbruikbaar maakt. Deeltjes ter grootte van ongeveer 5 micron kunnen bij gewone lasertoepassingen beschadigingen van groter dan een kwart millimeter veroorzaken. Volgens onderzoekers van Schott is het een probleem waar 'alle belangrijke producenten van hoogwaardige glassoorten voor lasers' mee worstelen. Nu kan het platina zich in twee vormen in het glas bevinden: in de vorm van afzonderlijke metaaldeeltjes of in ionogene, 'onopgeloste' vorm. In het laatste geval kan het veel minder schade veroorzaken en het nieuwe bereidingsproces van Schott is er dan ook op gericht om het platina dat tijdens de bereiding toch in het glas komt, zoveel mogelijk in opgeloste toestand te houden en zich niet tot deeltjes te laten ophopen (het woord 'opgelost' mag hier worden gebruikt, omdat glas in feite een onderkoelde vloeistof is). Dit wordt bereikt door het creëren van een oxyderende atmosfeer boven de glassmelt en het handhaven van hoge temperaturen. Met behulp van de nieuwe techniek produceert Schott nu glasvolumes tot vier liter die vrij zijn van platinadeeltjes. De gemiddelde grootte van de toch nog onstane deeltjes is kleiner dan 5 micron. De hogere concentraties platina in deze glassoorten veroorzaakt wel een grotere absorptie van blauw licht. Dit leidt tot een wat hogere temperatuur en tot een geringer 'pomprendement' van de laser. De absorptie is echter te gering om het prestatievermogen van grote lasersystemen, zoals de NOVA van het Lawrence Livermore National Laboratory in de V.S te verminderen.



Een kijkje in de enorme deeltjesversneller van de Europese organisatie voor Kernfysisch Onderzoek CERN in het Zwitserse Genève

Kristalbouw, materiaalanalyse en medisch onderzoek

Deeltjesversneller krijgt eindelijk nut

"Ach, je kunt er nog geen mixer van laten draaien", zei de Nederlandse Nobelprijswinnaar Natuurkunde 1984, dr. ir. Simon van der Meer niet lang nadat hij de meest prestigieuze wetenschappelijke prijs van de wereld had gewonnen. Deze spontante nederigheid van Van der Meer had betrekking met het instrument, waaraan hij samen met de Italiaan prof. dr. Carlo Rubbia zijn Nobelprijs te danken had: de deeltjesversneller van de Europese organisatie voor Kernfysisch Onderzoek (CERN) in het Zwitserse Genève. Deeltjesversnellers bestaan uit enorme rondlopende metalen buizen, waarin met behulp van sterke magneetvelden kerndeeltjes en elektronen van waterstofatomen in ragfijne bundeltjes rondrazen met ongeveer de snelheid van het licht om na botsingen in hun samenstellende delen uiteen te vallen en zich te laten opsporen.

= door Laur Crouzen, Gelderlanderpers =

Jarenlang heeft een Europese organisautieals CERN met miljarden aan subsidie gebouwd aan en onderzocht met behulp van deeltjesversnellers, zonder dat daar een mixer sneller van ging lopen. Zo hoog was enkele jaren geleden de rekening voor de LEP (Large Electron-Positron Collider) een ondergrondse ring met een middellijn van zeven kilometer, dat Groot Brittannië herhaalde malen dreigde zich uit het CERN terug te trekken.

Langzaam komen nu de projecten van de grond, die bewijzen dat deeltjesversnellers ook praktische kanten hebben. Dat je er meer mee kunt doen dan de kleinste materiedeeltjes opsporen en een verklaring zoeken voor het ontstaan van het heelal. Van oudsher werden met cyclotrons en synchotrons, zoals de versnellers meestal genoemd worden, kort levende radio-actieve stoffen gemaakt, die in ziekenhuizen ten behoeve van onderzoek als label-stoffen gebruikt worden.

Maar de versneller kan behalve onderzoekshulpmiddelen maken, ook zelf onderzoeken en wel zeer nauwkeurig. Materiaal- of weefselonderzoek door middel van een bombardement met ragfijne stralen van heliumkernen of andere deeltjes in het nieuwe gebied van de versneller. Het effect van zo'n bombardement is niet dat er iets stuk wordt gemaakt, maar dat het materiaal radio-actief wordt, omdat de gebombardeerde atoomkernen heel bepaalde hoeveelheden energie gaan uitstralen. In plaats van het radio-actieve materiaal als zodanig voor weer andere doelen te gebruiken, gaat men nu de radio-actieve straling verder meten en onderzoeken om iets over de aard van het materiaal zelf te kunnen zeggen. Bovendien kunnen de deeltjes bundels zo dun worden gemaakt, dat het materiaal bijna atoomlaag voor atoomlaag kan worden afgetast. Eind vorig jaar is aan de Technische Universiteit Eindhoven de verbouwing van het cyclotron (kosten één miljoen gulden, een schijntje vergeleken bij de CERN-miljarden0 gereed gekomen. Het TUE-cyclotron kan nu met een deeltjesbundel van enkele duizendsten van een millimeter dik op zoek gaan naar de aanwezigheid van bepaalde belangrijke elementen in menselijk weefsel, zoals kalium, calcium en magnesium.

Opnieuw is het de medische onderzoeker die als eerste de doorgaans gesloten, strikt natuurkundige deeltjeswereld binnendringt met menselijk leed als sterke beweegreden. Want elementenonderzoek in cellichamen en zelfs celkernen van tumoren maken de stofwisseling van zo'n verdachte cel snel duidelijk en daarmee de aanwezigheid van kankercellen.

Ook scheikundigen staan te trappelen om met de deeltjesversneller aan de slag te gaan. Zij zijn op zoek naar de preciese details van een belangrijk verschijnsel als katalyse. Dat is het bevorderen van een chemische reactie tussen twee stoffen met behulp van een derde materiaal, dat door de reactie totaal onveranderd blijft en steeds opnieuw gebruikt kan worden. Katalyse vindt meestal plaats met de katalysator als een soort moleculaire mal, waarin de beide te reageren stoffen precies passen en vervolgens aan elkaar gekoppeld worden. Men wil met behulp van radio-actief gemaakte koolstof, precies de exacte aanhechtingsplekken van koolwaterstoffen aan katalysatoren achterhalen.

Na de succesvolle ontmaskering van de beroemde *Lijkwade van Turijn* als een vrome, Middeleeuwse vervalsing, waarvoor niet meer dan een draadje stof nodig was, zijn vooral kunsthistorici en archeologen hoopvol gestemd. Zij verwachten van de nieuwe niet-kapot makende methode van onderzoek nieuwe dateringen van schilderijen, chemische analyses van verfgebruik in de Gouden Eeuw en meer gegevens over prehistorische rotstekeningen, Chinese bronzen voorwerpen, aardewerk en vondsten uit de graven van de Egyptische farao's. Een miljardste gram materiaal, een hoeveelheid die chemisch nauwelijks aan te wijzen is, kan volgens de Eindhovense TUE-hoogleraar prof. dr. Martin de Voigt al genoeg zijn voor een analyse.

DE LAATSTE JAREN wordt in de Nederlandse samenleving de Antil-liaanse bevolking als de meest problematische minderheidsgroep gekenschetst. Vooral de recente excessen van enkele Antilliaanse jongeren, die breed worden uitgemeten in de Nederlandse media, hebben een criminaliserend effect naar de totale groep toe. Naar aanleiding hiervan gaan er zowel in Nederland als op de Nederlandse Antillen meer en meer stemmen op om de migratie van vooral jongeren te reguleren. Ook is het instellen van een visumplicht voor Antillianen een levendig gespreksonderwerp, vooral onder Nederlandse politici. Dat er altijd een groep is uit het minderhedencircuit die het stempel uiterst crimineel opgedrukt krijgt, is inherent aan de Nederlandse migratie geschiedenis en lijkt gelijke tred te houden met de migratieomvang van een bepaalde categorie in een bepaalde tijdsperiode. Zo waren het de Surinamers die vanaf het begin van de zestiger tot het eind van de zeventiger jaren dit stempel opgedrukt kregen.

REGERING PAST 'VERDEEL EN HEERS' PRINCIPE TOE

Renso Maduro: "Antilliaan is niet brutaal genoeg"

In Nederland moet je initiatief tonen en voor je rechten opkomen

= door Fred Budike =

In de periode van de treinkapingen kwamen de Molukkers als meest crimineel en gevreesd naar voren en toen de Turken massaal naar Nederland kwamen namen zij, evenals in Duitsland in de eerste helft van de tachtiger jaren, deze positie over. De gezinsherenigingshausse onder Marokkanen leidde in de tweede helft van de tachtiger jaren ertoe dat Marokkaanse jongeren de criminaliteitsfakkel overnamen. Een aanzienlijk aantal werd na een gepleegd delict zelfs geconfronteerd met terugzending naar het land van herkomst als bleek dat de ouders (nog) daar verbleven en de voogdij in Nederland niet was geregeld. Anno 1992 staat dus de Antilliaanse gemeenschap te boek als de criminal group nr. 1.

Exacte cijfers van het aantal Antillianen in Nederland zijn er niet, maar schattingen variëren van 60 tot 80.000, ongeveer een derde deel van de Nederlands Antilliaanse bevolking. Het werkloosheidspercentage ligt volgens berekeningen van de Wetenschappelijke Raad voor het regeringsbeleid op 40% van de beroepsbevolking. Hieronder bevinden zich een groot aantal hbo-ers en academici. Aangezien de migratie uit de Nederlandse Antillen nog een massaal karakter vertoont, ziet het naar uit dat de beruchte positie van koploper in criminaliteit te zijn nog enige tijd door de groep ingenomen zal worden. Om onder andere het imago van de groep op te vijzelen en om duidelijk te maken dat de Nederlands Antilliaanse bevolkingsgroep zich in overgrote meerderheid sociaal gunstig ontwikkelt en heeft ingepast in de Nederlandse samenleving, is ongeveer drie en een half jaar geleden de Nederlandse Antillen Prijs (NAP) ingesteld. Doel van de prijs is om Antillianen en niet-Antillianen die zich zeer verdienstelijk hebben gemaakt voor de Nederlandse Antillen en voor de Antilliaanse gemeenschap voor het voetlicht te halen en hen jaarlijks in een feestelijke bijeenkomst te waarderen voor hun positieve bijdrage. Over het effect van de uitreiking van de NAP in de Nederlandse samenleving en de positie van de Antillianen in Nederland hadden wij een ronde tafel gesprek met de voorzitter en secretaris van de NAP, respectievelijk drs. Anna Maria Andriol en Renso Maduro, die voor een oriëntatie bezoek op Curaçao zijn. Aan dit gesprek nam ook deel Diana Lebacs, die het tweetal bij hun oriëntatie begeleidt. Diana Lebacs is schrijfster, actrice, leerkracht en bestuurslid van de Fundashon Pa Skol Humanista na Papiamentu. Historica Andriol is coördinator Allochtonenbeleid bij de Haagse Hogeschool. Renso Maduro studeerde sociale wetenschappen, was agogisch medewerker voor kansarme Antilliaanse jongeren en is thans public relation- & marketing adviser van het Institute of Management and Consultancy in Den Haag.

ANTILLEN PRIJS

Maduro: "Het initiatief om de NAP in te stellen is uit de Antilliaanse welzijnsorganisaties in Nederland gekomen als tegenzet i.v.m de vele negatieve berichten in de media over Antillianen. De daden van een kleine groep werden en worden steeds opgeblazen in de pers, waardoor er een stereotypering ontstaat die de totale Antilliaanse gemeenschap schaadt. Vanuit de filosofie van onze mensen zijn niet allen zo, en dat is zeer beslist de overgrote meerderheid, willen we de andere kant van de medaille laten zien door mensen die zich positief hebben ingezet voor onze mensen en voor de Antillen in het zonnetje te zetten en hen aan de totale Nederlandse samenleving te presenteren. De prijs drukt onze waardering uit en is een stimulans voor anderen om zich van de goede kant te laten zien".



Op de foto v.l.n.r. Diana Lebacs, Renso Maduro en drs. Anna Maria Andriol.

Hoe komen jullie tot selectie van de genomineerden voor de Nederlandse Antillen-prijs?

"Maduro, we doen dat door het zorgvuldig volgen van mensen, organisaties en bedrijven die zich op de een of andere manier gedurende het jaar verdienstelijk hebben gemaakt voor Antillianen in Nederland en de Nederlandse Antillen. De voorkeur gaat uit naar Antillianen, maar ook personen en organisaties uit andere bevolkingsgroepen kunnen in aanmerking komen. Het gaat om de input en de output van deze mensen. De eerste keer viel de eer te beurt aan gevolmachtigd minister Papy Jesurun. Hij was de eerste gevolmachtigd minister sinds 1954, die echt aandacht schonk aan de problematiek van de Antillianen in Nederland en die tevens veel goodwill heeft gekweekt voor de Antillen. We denken dat Papy Jesurun door zijn inzet in Nederland in belangrijke mate heeft bijgedragen aan de economische ontwikkeling van de Nederlandse Antillen. Voor 1990 kreeg gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia de prijs en voor het jaar daarop ging de individuele waardering naar dr. Johnny Jacobus en de groepsprijs naar de Vriendengenootschap Nederlandse Antillen onder voorzitterschap van de burgemeester van de Gemeente Raalte."

Andriol: "Zowel onder de Antillianen als onder de Nederlanders zijn de effecten van de prijsuitreiking merkbaar. We krijgen veel positieve reacties en de publiciteit die met de uitreiking gepaard gaat, begint haar vruchten af te werpen. Neem alleen maar het feit dat de Vriendengenootschap, een club met voornamelijk Nederlanders, het afgelopen jaar zo aan de weg heeft getimmerd om Antillianen en de Antillen in een positief daglicht te plaatsen".

VERWAARLOOSD

Maduro: "Wij Antillianen zijn heel blij met deze ondersteuning, omdat we als kleine groep binnen het totaal van minderheidsgroepen tot de verwaarloosde categorie gerekend moeten worden. De beleidsambtenaren in de sociaal-economische en welzijnssector, neigen sinds jaar en dag ertoe meer aandacht te besteden aan de grote, politiek belangrijke, minderheidsgroepen en minder aan de kleinere 'electoraal onbelangrijke' groepen zoals b.v. de Antillianen. Dit zie je heel duidelijk in het minderhedenbeleid van de vier grote steden. De Antillianen komen altijd als treurende laatste, ze worden binnen het beleid overal ergens ondergeschoven. Men heeft meer aandacht voor de Turken, Marokkanen en Surinamers, omdat zij de drie grootste groepen zijn. Men denkt als we meer voor deze groepen doen, dan krijgen we bij de verkiezingen meer stemmen uit deze groepen. Uit deze groepen worden ook de zogenaamde welzijnsconsulenten gerecruteerd. Ze moeten eigenlijk voor de hele gemeenschap werken, maar wat je ziet gebeuren is dat ze de groepen waaruit ze afkomstig zijn voortrekken. Ter illustratie: momenteel is er in Den Haag een bureau dat de naam draagt Nieuwe Aanpak. De Nieuwe Aanpak heeft een consulent in dienst van hindoestaanse afkomst en hij besteedt meer aandacht aan zijn eigen groep en doet niets voor de creoolse Surinamers en de Antillianen. Bij Personeelszaken zie je hetzelfde, de Turkse consulent daar haalt Turken naar binnen en de Hindoestaanse, Hindoestanen. Antillianen blijven zo de boot missen en als je deze praktijken aan de kaak stelt, dan kan er niets meer teruggedraaid worden of er blijken geen middelen meer beschikbaar te zijn. We blijven achtergesteld, terwijl we als groep hele serieuze problemen hebben op het gebied van werkgelegenheid, huisvesting en onderwijs. Het is moeilijk om op beleidsnivo door te dringen, omdat de Antilliaanse groep, voorlopig tenminste, nog als niet significant wordt beschouwd".

DEMOTIVATIE?

In sommige steden en ook bij de landelijke overheid zijn er toch ook Antillianen op belangrijke posities. Waar ligt het aan dat het deze sleutelfiguren niet lukt een succesvolle pleitbezorger en belangenbehartiger te zijn ?

Andriol: "De Antilliaan is niet brutaal genoeg. Lebacs, het ontbreekt ons als groep vaak aan een *drive* om voor onze belangen op te komen, dat speelt tenminste hier. Ik heb geen inzicht hoe de Antilliaan zich in Nederland gedraagt, of men daar als een solidaire groep voor zijn belangen opkomt. In potentie heeft de Antilliaan alle eigenschappen om voor zichzelf op te komen zoals creativiteit, vindingrijkheid, maar op de een of andere manier breekt het niet los, het sluimert alleen maar". Maduro: "Het gaat niet om brutaliteit, maar om demotivatie binnen onze groep. In de Antilliaanse groepering zijn er genoeg initiatieven en is er ondernemingsgeest. De activisten uit deze groep hebben verschillende plannen ingediend bij de overheid en initiatieven getoond om iets te doen ter verbetering van de maatschappelijke positie van de groep, maar helaas gaan de middelen naar andere doelgroepen. En als je als groep steeds het hoofd stoot met je plannen bij de overheid, ontstaat er of regressiviteit, je onderneemt niets meer, of agressiviteit en dat kan in van alles en nog wat ontaarden. Het is spijtig om te zeggen, maar de meeste zogeheten sleutelfiguren zijn geen belangenbehartigers, maar mensen die door overheids toedoen eerder de kans krijgen om in bepaalde posities terecht te komen. Het zijn mensen die niet voor de gedepriveerden werken, maar puur vanuit eigen belang. Ze gebruiken het welzijnswerk als springplank voor eigen carrière. Ze koesteren de ellende van onze mensen om zich te profileren in Nederland en in het land van herkomst. De kansarmen, de gedepriveerden zijn het slachtoffer van dit opportunistisch springplank-professionalisme".

Gekoloniseerd bewustzijn ?

"Het probleem is dus complexer, het is dus niet alleen voldoende dat je Antilliaan bent, maar je moet ook nog van het goede soort zijn, uit het goede hout gesneden zijn. We komen nu bij het vraagstuk van "wie is de goede, oprechte Antilliaan", dat lijkt mij niet zo eerlijk om de situatie vanuit deze optiek dicht te gooien. Wat mij opvalt is dat sommige groeperingen dit probleem kennelijk niet hebben van die is goed en die is fout. Zo net kwam naar voren dat Hindoestanen en Turken wel in staat zijn om een goede pleitbezorger en belangenbehartiger te zijn voor hun groepen. Daar hebben ze ook hun tegenstellingen en ik betwijfel het of er daar altijd zo'n saamhorigheid is. Wat is het dilemma dat de Antillianen dit niet kunnen overstijgen ? Moeten zij ook niet de hand in eigen boezem steken ?"

Maduro: "We kunnen praten van saamhorigheid bij Turken, Joden, Hindoestanen, Chinezen e.a. en zeggen dat dat bij ons niet het geval is. Ons probleem is dat we dat in onvoldoende mate kunnen manifesteren omdat we dwars gezeten worden door een verdeel en heers-beleid van de Nederlandse overheid. Saamhorigheid leeft bij ons, alleen worden we geboycot. We kunnen het wel, maar krijgen de kans niet, want de dominante cultuur houdt van verdeel en heers". Andriol: "Aan de andere kant ben je zelf toch niet gek, dat je dat steeds weer laat gebeuren ?" Maduro: "Je kan er weinig aan doen, je kan hoog of laag springen in adviesraden, maar door je numerieke minderheid in zo'n orgaan delf je altijd het onderspit". Andriol: "We vergeten iets wat bijna onuitgesproken lijkt te worden. De realiteit is dat we te maken hebben met Nederland, ex-koloniale mogendheid, die door de eeuwen heen gespeend is door het koloniale denken. De psyche van de mens is gewild of ongewild geïnfiltreerd met koloniaal denken. Er is iets wat neerkijkt op alles wat anders is, anders uitziet, denkt en doet. Dat is een feit waarmee je geconfronteerd wordt. Het betekent dus dat als je binnenkomt in zo'n samenleving van een koloniale machthebber (en Nederland is in dit opzicht niet uniek) dan merk je dat je vanuit dit gegeven een bepaalde handelwijze moet ontwikkelen om sociaal te kunnen overleven. Overleven zonder je eigen identiteit te hoeven opgeven."

Lebacs: "Ik zie dit vanuit een groepsbenadering nog niet als zo'n makkelijke opgave". Andriol: "Een groep handelt nooit uniform, je hebt altijd bepaalde individuen nodig die katalysator daarin zijn. En dat is nu eenmaal zo, je kunt er schande over spreken, maar het is eenmaal zo. Je komt een samenleving binnen die vreselijk dominant is, dominante cultuur, dominant denken, het is doordrenkt in die samenleving en daarom moet je bepaalde strategieën op ontwikkelen om te bereiken, wat je eigenlijk wilt".

Wat zou er concreet moeten gebeuren om de Antillianen in het beleid tot hun recht te laten komen ?

Andriol: "Als ik me tot de onderwijssituatie beperk, dan zou ik willen zeggen dat de voorbereiding en toerusting op Curaçao en de opvang en inpassing in het Nederlandse onderwijssysteem van studenten een speerpunt van beleid is. Je ziet al vrij snel in het begin dat Antilliaanse studenten een langzame start hebben en een achterstand oplopen met hun studievoortgang. Die achterstand is niet zozeer te wijten aan 'taal', dat speelt in feite een minder belangrijke rol. Binnen het beroepsonderwijs wordt al vrij snel in het begin een appèl op de student gedaan om zich te presenteren en om presentaties te maken. Je wordt uitgelokt om initiatieven te nemen, essays te schrijven. Dus meteen al in het eerste jaar word je in het diepe gegooid. Ten aanzien van dit soort zaken valt op dat de Antilliaanse student een soort 'mol-gedrag' vertoont, hij graaft zich als het ware in, durft om de één of andere reden niet te laten zien wat hij in huis heeft. Als je in vertrouwelijke gesprekken aan studenten een verklaring vraagt voor deze houding, dan zeggen ze over het algemeen zelf dat ze op de middelbare school op de Antillen niet echt geleerd hebben om zich met durf te presenteren, als je dat deed werd je voor 'brutaal' aangezien. Maar in Nederland moet je juist brutaal en mondig zijn. Dat is iets wat de studenten nog te veel missen".

ZWIJGEN

Lebacs: "Er is hier een verkeerde opvatting over onderwijs geven en onderwijs ontvangen. Tot en met dag van vandaag wordt het op veel scholen niet op prijs gesteld dat de leerling zijn mond opendoet. Ouders die met kinderen uit Nederland komen, hebben de eerste week al problemen, want ze krijgen te horen 'uw kind praat veel, hij moet leren zijn mond te houden'. Als onderwijzeres had ik op school problemen, omdat ik mijn leerlingen mondig probeerde te maken, maar de juffrouw van de klas daarnaast ging zich bij het schoolhoofd beklagen en zei dat mijn klas te veel sprak. Misschien heeft men een verkeerd beeld van hoe je met kinderen in de klas moet omgaan. Er bestaat nog steeds een beeld dat onze klassen zwijgende klassen moeten zijn. Je mag bijna niks zeggen, als je praat ben je lastig. Waarom dat tot de dag van vandaag op veel scholen nog een rol speelt is mij een raadsel". Andriol: "Als je het Nederlands hoger beroepsonderwijs binnentreedt heb je mondigheid nodig. Je kan het beschouwen als een *tool for survival*. Er zijn bepaalde 'sleutel-houdingen', die te maken hebben met overleven, want uiteindelijk komen de studenten binnen met de bedoeling om het papiertje dat diploma heet binnen de gestelde studietijd te krijgen. Als de Antilliaanse student binnenkomt, dan mist hij de *tools of survival*. Taalachterstand is slechts een deel van het aspect. Het gaat dan vooral om de zogenaamde turbotaal, waar een andere dynamiek in de taal zit die ze zich nog eigen moeten maken. Over het algemeen is dat iets van zeer tijdelijke aard. Het gaat om die andere facetten".

Lebacs: "Ik zit me af te vragen, wat eigenlijk het probleem is van die algehele achterstand van onze leerlingen t.o.v. leerlingen en studenten in Nederland. De meesten van mijn generatie staan nu zo'n 25 jaar voor de klas en als ik terug kijk dan moet ik zeggen dat het ons, ondanks alle pogingen tot vernieuwingen, niet is gelukt om een soort eigen onderwijs tot stand te brengen dat zelfstandige, kritische en zelfredzame leerlingen aflevert. Zonder mijn collega's die hard werken te kort te doen, vraag ik me steeds weer af waar die hele generatie, de zogenaamde veldwerkers, blijft die onderhand al een kwart eeuw ervaring heeft opgedaan. Waar blijven de ideeën voor vernieuwing, de produkten en materialen om te kunnen gebruiken? De durf om radicale veranderingen in het onderwijs teweeg te brengen, i.p.v. die terughoudendheid? Er gebeurt in feite vrij weinig. Het veld gooit het terug naar de vakbond, de vakbond naar de overheid en zo maken we een mooie rechte lijn van het probleem, maar uiteindelijk gebeurt er niets. Er is iets aan de hand, maar ik weet niet wat het is".

Maduro: "De tijd om elkaar de schuld te geven moet voorbij zijn, we moeten proberen gezamenlijk het probleem op te lossen. Het is een gemeenschappelijk probleem dat gezamenlijk aangepakt moet worden, zowel op de Antillen als in Nederland. Ook de Nederlandse docenten moeten zich er van bewust worden dat ze in een multi-culturele samenleving functioneren en dat ze daardoor *open-minded* moeten zijn en met de diversiteit aan gedragspatronen moeten weten om te gaan. Een pluriforme samenleving laat pluriform gedrag zien en met name binnen het onderwijs moet hiermee rekening gehouden worden over hoe mensen het beste leren. We moeten gezamenlijk in alle openheid hierover met elkaar kunnen praten".

Andriol: "Mijn standpunt is dat het de plicht van het ontvangende instituut is om faciliteiten beschikbaar te hebben om de student, in feite de klant, de eindstreep te laten halen. Als je als instituut zegt: ik accepteer je als student, dan moet je in de leerroute bepaalde faciliteiten ontwikkelen waardoor die persoon de eindstreep kan halen. Als ik een producent ben van strijkijzers en 90% van mijn strijkijzers deugen niet, dan deug ik niet als instituut. Ik leg de verantwoordelijkheid dus bij de ontvangende instituten, maar vind wel dat de studievoortgang van Antilliaanse studenten vergemakkelijkt kan worden als reeds hier aan de aspecten gewerkt wordt waarover we het hebben gehad".

INHAALSLAG

Maduro: "Over de andere problemen waarmee we geconfronteerd worden, zal er allereerst een inhaalslag moeten komen t.b.v. de Antillianen, dus positieve actie binnen het positieve actie-beleid. Er moet met name door middel van werkgelegenheidsstimulering, werkloosheidsprojecten, een betere positie op de huisvestingsmarkt en op het gebied van de sportieve recreatie een tussen-sprint gemaakt kunnen worden. Als men deze impasse wil doorbreken, dan moeten de middelen hiervoor beschikbaar komen, anders escaleert de problematiek op den duur. Kijk maar naar de situatie van onze jongeren in Amsterdam. Er is geen begeleiding, er zijn geen opvang en recreatieve voorzieningen en dat produceert moeilijkheden".

De Nederlandse media hebben de laatste tijd schokkende berichten de wereld ingestuurd ten aanzien van het gedrag en de criminaliteit onder Antilliaanse jongeren. De situatie wordt door Nederlandse politici zo problematisch beleefd dat men zelf maatregelen als visumplicht voor Antillianen bepleit. Wat is jullie visie op dit aspect ?

Maduro: "Het is van een

Vervolg op pag. 9

Over droommachines, nachtmerries en een miereneter

DROMEN ZIJN bedrog - zeggen ze. Maar soms sluiten droom en werkelijkheid zo naadloos op elkaar aan, dat je zou gaan twijfelen.

Iedereen weet uit eigen ervaring hoe bijvoorbeeld het geluid van de wekker soms op een vernuftige manier een plaats krijgt in een droomverhaal. Een ander voorbeeld is de droom van Maury, een onderzoeker uit de vorige eeuw. Hij droomde over het schrikbewind ten tijde van de Franse revolutie, maakte gruwelijke moordtaferelen mee en werd tenslotte zelf voor het gerecht ontboden. Hij werd veroordeeld en naar de plaats van de terechtstelling gebracht. Hij bestijgt het schavot, de beul bindt hem op de plank vast. De plank kantelt om, het mes van de guillotine valt. Hij voelt hoe zijn hoofd van de romp wordt gescheiden, wordt in doodsangst wakker, en merkt dat het opzetstuk van het bed was gevallen en zijn hals had getroffen'.

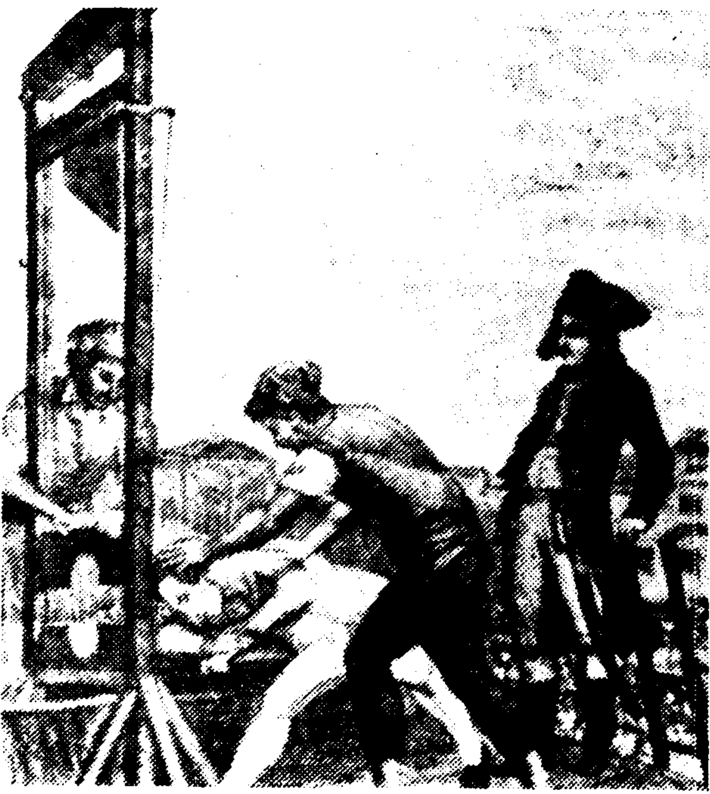
Hoe past een wekker in een droom?

= door Kees Buijs,Gelderlanderpers =

Het is vreemd hoe een vallende beddeplank zo'n logische afsluiting vormt van een droom die blijkbaar al een tijdje aan de gang is. Volgens Sigmund Freud, die Maury's droom beschrijft in zijn hoofdwerk Die *Traumdeutung* (1900), beeldt de droom een fantasie uit die al jarenlang in Maury's geheugen gereed lag, en die gewekt werd toen hij de juiste prikkel herkende. Dennett, een hedendaagse onderzoeker, oppert dezelfde mogelijkheid als Freud. Misschien bestaat in ons brein een bibliotheek van ongedroomde dromen met verschillende aflopen. Een klap, een stoot of de bel, het onweer of straatrumoer heeft tot gevolg dat in een mum van tijd een geschikte droom uit de bibliotheek wordt gehaald, die het geheugemechanisme vervolgens als een cassette afspeelt.

Een aardige veronderstelling van Dennett, maar klopt ze ook?

De wetenschappers weten het niet. Hoe een wekker of een ander geluid zo mooi in een droom past, is voor hen nog een raadsel, schrijft psycholoog en droomonderzoeker Mels de Jong in *Sprekend nog met de nacht.* Zijn boek geeft een breed overzicht van de huidige kennis over dromen en de stand van zaken binnen het wetenschappelijk droomonderzoek.



In de droom van Maury werd een vallende beddeplank toepasselijk vertaald in zijn executie door middel van de guillotine.

HELDERE DROOM

Een ander ontmoetingspunt van droom en werkelijkheid is de zogeheten lucide of heldere droom. Daarin weet je dat je droomt, en ben je ook in staat de gebeurtenissen in de droom enigermate bij te sturen, tot je wakker wordt. Een merkwaardig kenmerk dat nogal eens voorkomt in heldere dromen, is het quasi-ontwaken. De werkelijkheidssuggestie wordt dan zo sterk dat je denkt wakker te zijn. Je merkt dat je nog in bed ligt en je gaat op onderzoek uit om te controleren of je echt wakker bent.

De schrijver Frederik van Eeden, die zijn leven lang zijn dromen in cahiers bijhield, vond zijn heldere dromen vooral amusant en verkwikkend. In zo'n droom deed hij proeven: hij liet een glazen vaas vallen en sloeg iets stuk, om te zien of in de droom hetzelfde zou gebeuren als in werkelijkheid - wat niet zo was. In laboratoria van het moderne droomonderzoek zijn met succes kunstgrepen toegepast om de perioden van helder dromen te verlengen. Die dromen vallen altijd in de zogeheten REM-slaap, die gepaard gaat met snelle oogbewegingen, en waarvan een EEG een karakteristiek patroon van hersengolven laat zien. Wanneer je tijdens zo'n slaapperiode een prikkel van buitenaf krijgt -waarvan je weet dat die betekent dat je droomt - ontstaat vanzelf een situatie van dromen en weten dat je droomt.

DROOMMACHINE

Hiervoor ontwierp de Britse onderzoeker Hearne een draagbaar apparaatje, de 'droommachine'. Zodra het bij een dromer snelle oogbewegingen registreert, geeft het hem of haar zwakke elektrische schokjes: niet sterk genoeg om wakker te worden, maar wel om zich bewust te worden van de droomtoestand. In het laboratorium bleek de droommachine soms te werken, maar het apparaat kwam nooit in de handel. Weer een ander soort droom die ons om de tuin leidt, is de nachtmerrie. Die gaat gepaard met doodsangst, druk op de borst, een moeilijke ademhaling en een gevoel van hulpeloze spierverlamming. De dromer wordt belaagd, maar heeft het gevoel niet van zijn plaats te komen: de spieren weigeren dienst.

ANGSTDROMEN

Freud, die de droom zag als de vervulling van verdrongen wensen en de behoeder van de slaap, wist er niet goed raad mee. Volgens hem lag iemand die angstdromen had, seksueel met zichzelf overhoop. Maar dat dacht hij wel bij meer uitingen van zijn patiënten. Een jaar of tien geleden ontdekte Ernest Hartmann een verband tussen nachtmerries en iemands persoonlijkheid. Mensen die vaker dan gemiddeld last hadden van angstdromen, bleken kwetsbaar en hadden een open karakter. Hij duidde hen aan als mensen met 'dunne grenzen' tussen fantasie en werkelijkheid, waken en dromen, spel en ernst. Waarom dromen we? Daarop zijn in de loop van de tijd veel antwoorden gegeven. Jung zag dromen als correcties en compensaties: een optimistische stemming overdag zou leiden tot een droom die waarschuwt dat in het leven niet alles rozegeur en maneschijn is.

MIERENETER

Francis Crick - die in 1953 de DNA-structuur ontrafelde — toevallig hetzelfde jaar als waarin Kleinman de REM-slaap ontdekte — meende dat dromen dienen om indrukken en verbanden die we overdag in onze hersenen hebben opgeslagen, 's nachts weer te kunnen uitwissen. We dromen om te vergeten, anders raakt ons zenuwnetwerk overvol. Zonder dromen zouden we al gauw niet helder meer kunnen denken.

De Australische miereneter, een primitief zoogdier dat geen REM-slaap kent en dus niet droomt, heeft van de nood een deugd gemaakt. Het heeft een enorm uitgegroeide hersenschors, zonder dat het daar slimmer van is geworden. Het is duidelijk waarom: als het beest niet kan 'ontleren' via dromen, kan het de overlading van zijn zenuwnetwerk alleen tegengaan door een drastisch vergrote opslagruimte.

UITLEGGERS

Betekenen dromen iets? Die vraag is ouder dan de weg naar Rome. Veel zogenaamd primitieve volken hebben hun droomuitleggers, en hedendaagse westerse nazaten verdienen met hun uitlegboeken en rubrieken nog altijd een redelijke boterham. Psychologen en neurowetenschappers helpen ons echter uit de droom. Ze betekenen helemaal niets, meent de Amerikaanse psychiater en psycholoog David Foulkes. Anders dan bij de spraak is de droom volgens hem geen voertuig voor een of andere boodschap. Als er iets planmatigs in dromen te ontdekken valt, dan heeft dit geen betrekking op wát iemand droomt, maar hóe iemand droomt.

In onze hersenen zit een soort planbureau voor de droom, dat zorgt voor de typische verhaalvorm. En het verhaal is vermoedelijk de grondvorm voor de mens om iets te begrijpen. Zo absoluut betekenisloos zijn dromen dus weer niet, want ze geven informatie over de werking van ons brein en over onszelf.

VERMOORDEN

Met enig gezond verstand kunnen we via dromen meer inzicht krijgen in onze persoonlijkheid. Gewoonlijk loopt er wel een lijn tussen ons handelen overdag en de inhoud van onze dromen. Toch doen we in onze droom dingen die we overdag niet in ons hoofd zouden halen: we vermoorden iemand, schelden een dierbaar persoon de huid vol of vliegen vrolijk het raam uit. Deze schijnbare tegenstelling is mooi geïllustreerd in de bekende dichtregel van Elsschot:

'Maar doodslaan deed hij niet
want tussen droom en daad
staan wetten in de weg
en praktische bezwaren'.

SLAAPSTOF

In 'Sprekend nog met de nacht' — de titel komt uit de dichtbundel 'Een winter aan zee' van A.Roland Holst — noemt Mels de Jong dromen 'een onderwerp van grote rijkheid'. Voor zijn boek geldt hetzelfde. Op een heldere manier legt hij knap ingewikkelde onderwerpen uit, zoals de netelige lichaam-geestproblematiek.

Voor de confrontatie tussen lichaam en geest zijn de hersenen het strijdtoneel bij uitstek. Voor geestelijke toestanden als opwinding, agressie en angst, voor waakzaamheid, slapen en dromen is de lichamelijke basis de laatste tientallen jaren grotendeels aan het licht gebracht. Zo blijkt er bijvoorbeeld een eiwit in de hersenen te worden geproduceerd dat je als slaapstof kunt beschouwen. De uitdagende stelling *Ohne Phosphor kein Gedanken* van de negentiende eeuwse filosoof Opzoomer lijkt dus gaandeweg bewaarheid. Maar ondanks alle spectaculaire ontdekkingen van neurobiologen en fysiologen, blijft de droom allereerst het domein van de psychologie, betoogt De Jong.

Mels de Jong: 'Sprekend nog met de nacht. Over dromen en droomonderzoek' Lisse, uitgeverij Swets & Zeitlinger.

De reus van Fransisco Goya, ca. 1810. In zijn latere werken vond de Spaanse schilder inspiratie in nachtmerries en visioenen.



In Nederland moet je initiatief tonen

Vervolg van pag. 8

mier een olifant maken. Er zijn inderdaad jongeren die zich behoorlijk misdragen, maar het gaat om een kleine groep. De media zijn vals bezig door de problematiek van deze jongeren zo te brengen dat het er op gaat lijken dat de hele Antilliaanse gemeenschap crimineel is. Dat werkt stereotyperend door naar de Nederlandse samenleving. Als je het gedrag van onze jongeren, dat ik bepaald niet goedkeur, nader vergelijkt met andere excessen van groepen Nederlandse jongeren, dan zijn de problemen van onze jongeren kinderspel vergeleken bij het wekelijks terugkerende voetbal vandalisme, de potenrammers die homoseksuelen geregeld en zonder aanleiding in elkaar slaan, de *skinheads* en andere fascistisch georiënteerde groepen die zwarten op straat met messen en vuurwapens te lijf gaan. Het is dus schromelijk overdreven, zoals de zaken in de pers worden voorgesteld. Probleem met de jongeren?, akkoord, maar qua aantal is de Antilliaanse gemeenschap in Nederland daar maar voor een fractie bij betrokken".

De suggestie dat met elk vliegtuig dat Curaçao richting Nederland verlaat grote groepen jongeren op Schiphol aankomen is dus ook overdreven?

Maduro: "Zondermeer. Overigens ben ik het met minister Hirsch Ballin en andere politici eens dat je minderjarigen niet zomaar in het diepe moet gooien en dat je goede opvang- en voogdijvoorzieningen moet regelen. Jongeren moeten niet zomaar weggestuurd worden; de antecedenten van de toekomstige voogd moeten door de voogdijraad nagetrokken worden en de voogdij en opvang moet nog vóór vertrek goed geregeld zijn. Men moet bij een voogd terecht komen die als goed voorbeeld voor het kind kan dienen en niet bij iemand die in één of ander crimineelcircuit zit. Maar los hiervan wil ik duidelijk stellen dat ik tegen elke vorm van visumplicht ben".

Lebacs: "Hier op Curaçao moet in het belang van onze kinderen de zaak beter gecoördineerd worden, zodat je als ouder enigszins weet of je je kind kan wegsturen, want niet één moeder of vader wil in de krant lezen dat haar of zijn kind is doodgestoken of is neergeschoten".

We hebben de problemen bij de landelijke welzijnskoepel POA gehad; nu is FORSA als nieuwe organisatie daarvoor in de plaats gekomen; denk je dat zij het zullen redden ?

Maduro: "FORSA heeft geen draagvlak onder de Antillianen in Nederland; het zijn mensen die vanaf een afstand kennis dragen van onze problemen, maar geen *feeling* hebben met wat er feitelijk leeft en speelt. Het is een club die de problemen van de Antillianen vanuit de ivoren toren zal gaan benaderen en dit zal onze gemeenschap niet verder brengen. Ik geloof niet dat zij het zullen redden en dat zal als consequentie hebben dat we in de overbekende vicieuze cirkel blijven ronddraaien. We kunnen ons dit eigenlijk niet permitteren, want er zijn al problemen genoeg".

Er is voldoende werk aan de winkel in Nederland voor jullie in de sfeer van het onderwijs, het welzijnswerk en het screenen van Antillianen en anderen die zich verdienstelijk hebben gemaakt om voor de Antillenprijs in aanmerking te kunnen komen. Maar jullie zitten nu op Curaçao, met welk doel zijn jullie gekomen?

Andriol: "Voor mij is het een hele brede oriëntatie vanuit mijn onderwijs vakgebied en vanuit mijn belangen behartiging voor buitenlandse studenten in het algemeen. Doel is o.a. leren wat we in Den Haag kunnen verbeteren en kijken hoe we gezamenlijk knelpunten kunnen oplossen. Den Haag kent één van de grootste concentraties van Antilliaanse h.b.o. studenten (±100) en het aantal neemt toe. Vervolgens heeft het te maken met het platform van Hogescholen waar ik heel nauw bij betrokken ben. Ik rapporteer terug naar de Haagse Hogeschool, maar ook naar Curaçao. De ervaringen die ik hier heb opgedaan zijn zeer positief en ik ga met heel veel goede voornemens in mijn bagage terug vooral op het gebied van samenwerkingsmogelijkheden t.b.v. een gunstige opvang en instroom van Antilliaanse studenten binnen onze Hogeschool. Ook met betrekking tot mogelijkheden van docenten- en kennisuitwisseling heb ik goede afspraken kunnen maken. Ik heb hier mensen ontmoet die ik met vuurtorens wil vergelijken vanwege hun visie en kracht op zowel beleids- als uitvoerend nivo Ook in Nederland heb je die en ik denk dat er een grotere lichtbundel van gemaakt kan worden, zodat we vanuit deze grote vuurzee van vuurtorens tot iets positiefs kunnen komen voor de Antilliaanse studenten in Nederland. Ik heb in alle openheid met mensen gesproken en laten zien dat we niet als betweters zijn gekomen, maar dat we van elkaar kunnen leren".

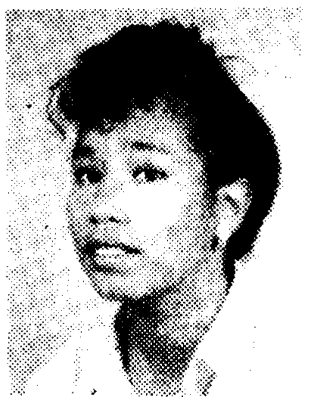
Maduro: "Ik ben enerzijds hier ter ondersteuning van Anna-Maria door de toegankelijkheid bij instanties en personen voor haar te vergemakkelijken. Daarnaast heb ik met verschillende personen en organisaties gesproken en mijn gesprekspartners een beeld gegeven over hoe de situatie in Nederland is en wat de vraagstukken zijn waarmee we te maken hebben. Ik heb ook geluisterd naar wat wij vanuit daar voor de Antillen kunnen betekenen. Ik ga straks terug met een positief gevoel en een grote portie vitaminen".

Ver planeetje op de foto

HET EUROPESE Zuidelijke Observatorium (ESO) in La Silla (Chili) heeft onlangs de miniplaneet 1992 AD gefotografeerd. Dit hemellichaam werd op 9 januari van dit jaar door Amerikaanse astronomen ontdekt en is voor zover bekend de planetoïde die het verst van de zon af rondcirkelt. De atmosfeerloze 1992 AD, die een diameter heeft van 150 kilometer, beweegt zich van net binnen de baan van Saturnus tot ver buiten die van Neptunus en doet 93 jaar over een rondgang om de zon. In 2037 is de planetoïde op haar grootste afstand van de zon: 4.850 miljoen kilometer. Toen de foto werd genomen, bevond 1992 AD zich 1.297 miljoen kilometer van de zon.

DIEETTIPS

= door Olivia Wong Loi Sing =



IN DEZE rubriek werden vorige week wat tips gegeven voor diabetici die op reis gaan. Zoals gezegd hoeft het voor hen helemaal geen probleem te zijn om te reizen. Deze week een aantal tips die te maken hebben met tijdsveranderingen tijdens het reizen en het gebruik van insuline en maaltijden:

* Bij lange vliegreizen is het handig om alles wat er tijdens de reis nodig is in de handbagage mee te nemen.

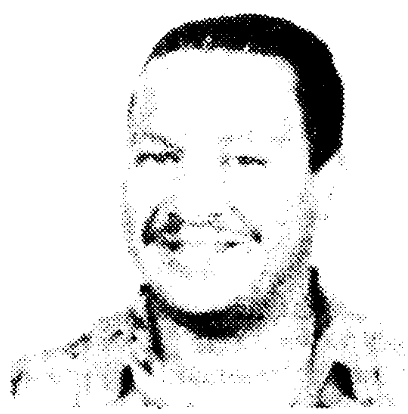
De koffers ziet u pas na aankomst op de plaats van bestemming terug en ze zouden bovendien zoek kunnen raken. Vergeet echter niet om ook in de koffer insuline, injectiespuiten, naalden, extra koolhydraten en testmateriaal voor urine- en bloedonderzoek mee te nemen. Dit voor het geval de handbagage zoek zou raken.

* Wanneer u tabletten gebruikt, hoeft de dosis niet te worden veranderd, ook niet bij een lange vliegreis. U moet de maaltijden gewoon blijven gebruiken op de tijden waaraan u gewend bent.
* Informeer ruim van te voren naar de juiste vliegtijden en het aantal uren dat het horloge bij aankomst moet worden terug gezet of vooruit gezet. Een aantal uren terugzetten betekent dat de reisdag evenveel uren langer duurt dan normaal. Een aantal uren vooruitzetten houdt in dat de reisdag evenveel uren korter duurt dan gewoonlijk.
* Bij het gebruik van insuline en bij een aanzienlijk tijdsverschil (meer dan 2 uur) kunt u met uw arts het bijregelen van het werkingspatroon van de door u gebruikte insuline bespreken en hoe vaak u per dag moet injecteren.
* Wanneer uw reisdag hooguit 2 uur langer is, bespreek dan met uw dietiste op welke tijden u uw maaltijd moet gebruiken. Bespreek dan ook met uw arts wanneer u uw insuline moet injecteren. Zet uw horloge bij iedere hoofdmaaltijd een half uur terug, totdat het de tijd van het vakantieland aanwijst.
* Wanneer de reisdag 2-8 uur langer is, vervang dan de ochtend injectie op de reisdag door de insuline dosering die u met uw arts heeft besproken. Direct na de injectie moet u het horloge voorts over het volle tijdsverschil terugzetten (het horloge wijst dus nu reeds de tijd aan van het vakantieland). U moet alsnog de gebruikelijke ochtendinjectie doen wanneer het horloge het desbetreffende tijdstip wederom aanwijst. Vervolgens neemt u de insuline en de maaltijden op de voor uw gebruikelijke tijden volgens de lokale tijd.

Volgende week nog een aantal tips voor reizende diabetici.

'Natuurlijk' beter worden

Jicht: stoornis bij stofwisseling



= door Rudolf de Wit =

JICHT IS EEN stoornis in de stofwisseling, waardoor het bloed te veel urinezuur bevat. Urinezuur is een afbraakprodukt van de stofwisseling. Normaal wordt het urinezuur door de nieren met urine uitgescheiden. Door het teveel aan urinezuur in het bloed, kunnen de nieren de overmaat niet uitscheiden. Dat is iets bijzonders, want over het algemeen kunnen de nieren een overmaat aan stofwisselings- produkten wel verwerken. Het urinezuur komt in het bloed niet voor als zuur, maar in de vorm van de zoutverbinding uraat. De uraat kristallen zetten zich af in de gewrichten en in de weefsels rondom de gewrichten. De uraatkristallen vormen in de gewrichten de voor jicht zo kenmerkende jichtknobbeltjes. Zo'n jichtknobbeltje of tophus (letterlijk tufsteen) kan zich ook vormen in de huid of pees, maar bij voorkeur in kraakbeen).

Als grote of kleine knobbeltjes kunnen de tophi (meervoud van tophus) dan ook wel voorkomen in het kraakbeen van de oorschelp. Omdat zich daar geen gewricht bevindt, veroorzaken de tophi aan de oorschelp geen last of pijn. Ze zijn alleen enigszins ontsierend.

Bij een gewricht kunnen de jichtknobbels echter wel hinderlijk en pijnlijk zijn. Ze belemmeren de beweeglijkheid van het gewricht. Door de afzetting van uraatkristallen in het gewricht wordt het gladde en elastische gewrichtskraakbeen ruw. Na enige tijd treden er zelfs verdere beschadigingen van het gewrichtskraakbeen op.

De eigenlijke oorzaak van jicht, dus de oorzaak van de stoornis in de stofwisseling waardoor er een teveel aan urinezuur in het bloed voorkomt, is Westers (in de gewone geneeswijze), niet bekend. Aangenomen wordt echter dat erfelijke eigenschappen hierbij een rol spelen. Wel is vastgesteld, dat jicht voornamelijk voorkomt bij mannen, beginnend bij 30 tot 50 jaar.

ACUPUNCTUUR

Voor de Oosterse Geneeswijze (acupunctuur) is de aandoening een logisch gevolg van verkeerde (slechte) voeding die de energie van de verschillende organen langzaam maar zeker heeft aangetast. De energie van de lever die het bloed zuivert, de nieren en de dikke darm die de afvalstoffen moeten uitscheiden, spelen hierbij een grote rol. Later in het verhaal zal ik hierop terugkomen.

Het verloop van jicht is moeilijk te voorspellen. Sommige mensen krijgen tijdens het leven slechts een paar lichte aanvallen in gewricht tussen het eerste middenvoets- beentje en de grote teen. (een andere naam voor jicht is podagra; van podos=voet en agra=klem).

Lang niet bij iedereen die jicht heeft, ontwikkelen zich jichtknobbeltjes, maar de aanwezigheid ervan duidt wel op ernstige vorm van jicht.

Bij een ernstige chronische vorm van jicht zijn de aangedane gewrichten voortdurend pijnlijk en geleidelijk raken ze verstijfd. Vaak worden dan ook de grote gewrichten zoals de knie, de heup, de elleboog en de schouder aangedaan. Ook de andere delen van het lichaam kunnen bij de ziekte betrokken raken, zoals de bloedvaten en de nieren. In de nieren kunnen de uraatkristallen aanleiding geven tot de vorming van niersteen.

Om bij het onderzoek vast te stellen of er inderdaad sprake is van jicht, is het eenvoudig. Jicht is soms moeilijk te onderscheiden van andere gewrichts- aandoeningen, zoals bepaalde vormen van reuma.

BLOEDONDERZOEK

Belangrijk is het bloedonderzoek, omdat bij jicht het bloed een overmaat aan urinezuur (in de vorm van uraat) zal bevatten. Ook kan gewrichtsvocht worden afgenomen om dit te onderzoeken op de aanwezigheid van uraatkristallen.

Jicht volgens de visie van de acupuncturist.

Zoals al eerder gezegd zijn er bij deze aandoening stoornissen van een of meerdere orgaanenergieën aanwezig. Deze stoornissen zijn in het geval van jicht vaak te wijten aan slechte en ongezonde voeding. Met name produkten zoals koffie, chocolade, limonade en dierlijke eiwitten (met name varkensvlees) zijn hier de grote boosdoeners. Heel vaak wordt de behandeling ingezet met een vastenkuur om de schadelijke afvalstoffen uit het lichaam te verwijderen.

Bij pijnlijke gewrichten kan de acupuncturist een acupunctuur- behandeling geven om de pijn te verzachten. Bij gewrichtsklachten waarbij het kraakbeen al aangetast is kan de acupuncturist geen totale genezing brengen, maar wel duidelijke verlichting van de pijn.

Acupunctuur kan ook gegeven worden om de nieren aan te zetten om meer schadelijke stoffen uit te scheiden. Ter ondersteuning kunnen ook gomeopathische middelen worden gegeven zoals Acidum formicicum, Belladonna, Apis mellifica, Berberis, Solidago, Urtica Urens.

De homeopathische middelen moeten goed uitgezocht worden, want indien u niet het juiste middel hebt, zal er geen verandering optreden van de klachten. Het beste is altijd om eerst contact op te nemen met uw arts en/of specialist en dan met die gegevens naar de acupuncturist/homeopaat te stappen voor verder advies op gebied van de natuurgeneeswijze. Weet wel van tevoren dat u zeker wat zult moeten opofferen qua voeding!



Een Zwitserse jager trekt door het besneeuwde Alpengebied op zoek naar wild. In zijn rugzak draagt hij het karkas van een Chamois. In Zwitserland is het door een strengere selectie moeilijk geworden om een wapenvergunning te krijgen.

Schaken

door Jules Welling

Anand wint monstertoernooi

VISWANATHAN ANAND uit het Indiase MADRAS heeft het supertoernooi van Reggio Emilia in Italië op zijn naam geschreven en daarmee nogmaals onderstreept dat hij één van de zeer grote talenten van dit moment is. Het toernooi in Reggio was het eerste in de geschiedenis van FIDE-categorie 18. Om de kracht van het deelnemersveld te illustreren geef ik de nieuwe Top 20 van de ratinglijst per 1 januari 1992 met een * achter de namen van de deelnemers in Reggio.

1. Kasparov* GOS 2780
2. Karpov* GOS 2725
3. Ivanchuk* GOS 2720
4. Short ENG 2685
5. Anand* IND 2670
6. Gelfand* GOS 2665
7/10 Shirov GOS 2655
Kamsky USA 2655
Jusupov GOS 2655
Salov* GOS 2655
11/13 Bareev GOS 2635
Nikolic JOE 2635
Gurevicm* BEL 2635
14/16 Sokolov,I JOE 2630
Speelman ENG 2630
Poloegajevski* GOS 2630
17. Khalifman* GOS 2625
18/21 Epishin GOS 2620
Timman NED 2620
Beljavski* GOS 2620
Tsjernin GOS 2620.

Alle deelnemers behoorden dus tot de Top 20, een waanzinnig sterk veld, misschien wel het sterkste dat ooit bijeen geweest is. (Ter zijde: GOS staat voor Gemenebest van Onafhankelijke Staten, globaal gesproken de vroegere Sovjetunie).

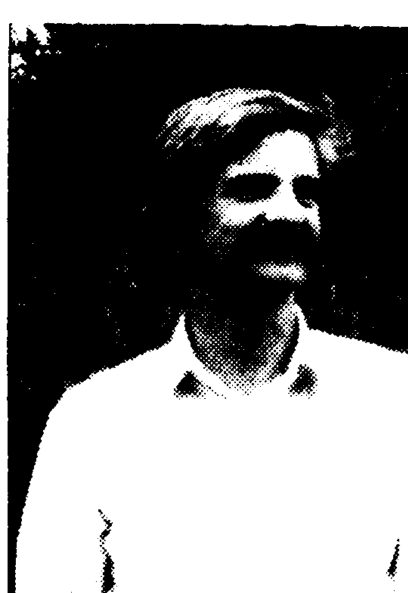
In dit uiterst prestigieuze evenement bleef Anand zelfs wereldkampioen Gary Kasparov een half punt voor. Bovendien won hij de onderlinge partij met zwart in grootse stijl. Het was de tweede zege van Anand op Kasparov in enkele maanden. De grootmeester uit Madras won ook de voorlaatste partij tegen de wereldkampioen in het Interpolistoernooi 1991 in Tilburg. In hun onderlinge score heeft hij nu met $2^1/_2$-$1^1/_2$ de leiding en dat kunnen maar bar weinig spelers hem nazeggen. Anand besliste het toernooi in zijn voordeel door in de laatste ronde te winnen van de volledig uit vorm zijnde Alexander Beljavski.

Eindstand: 1. Anand (Ind) 6, 2/3. Kasparov (GOS), Gelfand (GOS) $5^1/_2$, 4. Karpov (GOS) 5, 5/7. Ivanchuk (GOS), Khalifman (GOS), Poloegajevski (GOS) $4^1/_2$, 8/9. Salov (GOS), Gurevich (Bel) 4, 10. Beljavski (GOS) $1^1/_2$.

Hier de partij waarop iedere schaakliefhebber zit te wachten: Kasparov-Anand, Reggio Emilia 1991-1992 1. e4, e6 2. d4, d5 3. Pd2, c5 5. exd5, Dxd5 5. dxc5, Lxc5 6. Pgf3, Pf6 7. Ld3, 0-0 8. De2, Pbd7 9. Pe4, b6 10. Pxc5, Dxc5 11. Le3, Dc7 12. Ld4, lb7 13. 0-0-0, Pc5, 14. Le5, Pxdr+ 15. Txd3, Dc4 16. Pd4, Le4 17. Te3, Da4 18. Lxf6, Lg6 19. Ta3, Dd5 20. h4, gxf6 21. h5, Dxd4 22. hxg6, hxg6 23. Tah3, f5 24. Th4, f4 25. Df3, Tac8 26. Txf4, Dc5 27. c3, kg7 28. Th4, De5 29. g3, De1+ 30. kc2, Tcd8 31. Td4, De5 32. Thf4, Dc7 33. De3, e5 34. Txd8, Txd8 35. Te4, Td5 36. g4, b5 37. g5, Dd6 38. f3, a5 39. De2, Dc6 40. Dh2, Df5 41. Dg3, Dd7 42. Del, b4 43. cxb4, Da4+ 44. b3, Da2+ 45. kc3, a4 46. bxa4, Da3+ 47. kc2, Dxa4+ 48. kc3, Da3+ 49. kc2, Td3 en wit gaf op (0-1). Een voorbeeldige partij van zwart.

Bij dit geweld werd het toernooi in Groningen haast ondergesneeuwd, ook al was dat van de respectabele categorie 14. Jeroen Piket (2615! op de nieuwe lijst) deelde de zege met de Deen Curt Hansen (2620 inmiddels) met 6 uit 9, gevolgd door 3/4. I. Sokolov (Joe, 2630), Christiansen (USA, 2595) 5, 5/6. Akopian (GOS, 2605), Dreev (GOS, 2580) $4^1/_2$, 7. Ftacnik (Tsj) 4, 8/9. Schmittdiel (Dui), Romanishin (GOS) $3^1/_2$ en 10. Brenninkmeyer (Ned) 3.

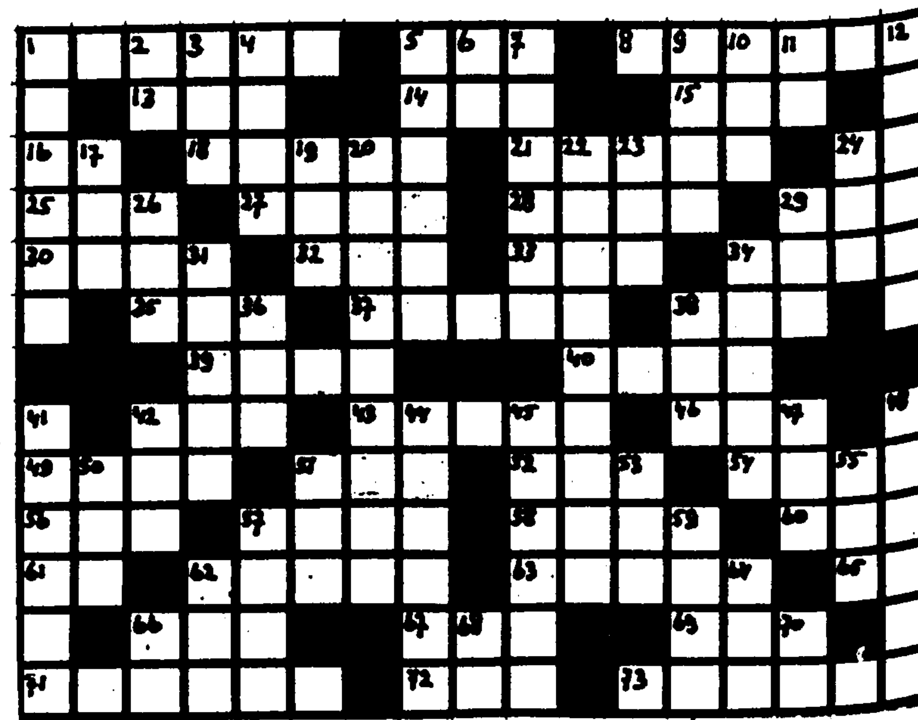
De nieuwe ratinglijst had voor Nederland een paar verrassinngen in petto. Timman (2620) iets, maar Piket (2615) zit hem nu vlak op de hielen en is hem na de KRO-match en het toernooi in Groningen zelfs voorbij! Nummer drie is niet meer John van der Wiel, maar de Brabantse meester Loek van Wely (2560!), die stormenderhand de Top-100 binnengekomen is. Hij en Piket vormen de nieuwe lichting in het Nederlandse schaak. Zij traden aan in het 54-ste Hoogovens-toernooi in Wijk aan Zee, maar waren daar bepaald niet meer dan outsiders. Zowel Piket als Van



Wely hebben enorme progressie gemaakt in het afgelopen jaar. Met name Van Wely, die nog geen 20 is, heeft enorme vooruitgang geboekt.

Tot slot nog iets voor eigen parochie. Onlangs heb ik het boek 'Uit de eerste hand' gepubliceerd, 64 verhalen over mijn persoonlijke belevenissen met grootmeesters, voorzien van (in mijn ogen) prachtige tekeningen van Jan op de Beeck onder ISBN-nummer 90-73216-05-2 bij uitgeverij Schaaknieuws, Visserstraat 16B, Postbus 976, 5600 AZ Eindhoven: een leesboek over het hedendaagse topschaak (geen partijen). Wie wil weten over welke persoonlijkheden ik deze rubriek keer op keer schrijf, moet dat maar eens lezen (f.30,-).

KRUISWOORD PUZZEL



HORIZONTAAL: 1. Plaats in Drente; 5. Bijbelse figuur; 8. Elfenkoning; 13. Houding; 14. Deel van een fuik; 15. Stonde; 16. Titel; 18. Rivier in Frankrijk; 21. Vreemde munt; 24. Voorzetsel; 25. Aanwijzend voornaamwoord; 27. Biersoort; 28. In tijd gevorderd; 29. Meubelstuk; 30. Rivier in Spanje; 32. Deel van de vinger; 33. Plaats in de N.O. polder; 34. Vervoermiddel; 35. Drager van erfelijke eigenschappen; 37. Soort stof; 38. Vaas; 39. Uiting van verdriet; 40. Azijn; 42. Haarkrul; 43. Rivier in Nederland; 46. Moment; 49. Tocht; 51. Jongere broer of zus; 52. Loflied; 54. Ladder; 56. Landtong; 57. Beroep; 58. Biersoort; 60. Meisjesnaam; 61. Oudere; 62. Voedsel; 63. Nauw; 65. Soortelijk gewicht; 66. Standvastig; 67. Zijrivier van de Donau; 69. Stuk stof; 71. Kameraad; 72. Roem; 73. Stillen.

VERTIKAAL: 1. Drek; 2. Familielid; 3. Geneesmiddel; 4. Griekse god; 5. Genegenheid; 6. Voegwoord; 7. Plant; 9. Bochel; 10. Roem; 11. Muzieknoot; 12. Loopvogel; 17. Gebogen been; 19. Mager; 20. Draagwijdte; 22. Opgeven; 23. Ontastbare stof; 24. Een weinig; 26. Zeer; 29. Viskaar; 31. Voorwereldlijk rund; 34. Plaats in Zuid Holland; 36. Uitsteeksel om iets tegen te houden; 38. Voorzetsel; 41. Plaats in Friesland; 42. Plant; 44. Zitting; 45. Verfstof; 47. Maag; 48. Verzoeken; 50. Bijwoord; 51. Vlaktemaat; 53. Lidwoord; 55. Plaats in Drente; 57. Onbepaald telwoord; 59. Rij; 62. Beroep; 64. Ontastbare vloeistof; 66. Paardekracht; 68. Nummer; 70. Naschrift.

WINNAAR VORIGE WEEK

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de Amigoe Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

I.C.M. Watapana
Gezaag 20
San Nicolaas - Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe, Scherpenheuvel z/n, tot drie uur n.m.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdag middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:
AMIGOE PUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Zwenking; 7. Karekiet; 13. Rui; 14. Radar; 16. Don; 17. Al; 19. Tel; 21. Lus; 22. Tap; 23. Sn.; 24. Gif; 26. Sul; 28. Tam; 29. Alg; 30. Edel; 32. Sip; 34. Kil; 35. Tree; 36. Rozijn; 38. Kriel; 40. Hotel; 41. Kom; 42. Iet; 43. Pet; 44. Pater; 47. Keper; 49. Melig; 53. Ozon; 54. Dam; 55. Lub; 57. Mede; 58. Rijn; 59. Gom; 61. Ked; 63. Lev; 64. Rn.; 65. Iel; 66. Boa; 68. Drs.; 70. E.a.; 71. Mee; 72. Einde; 74. Ion; 76. Naarling; 77. Eigenaar.

VERTIKAAL: 1. Zwager; 2. Er; 3. Nut; 4. Kies; 5. Nr.; 6. Gal; 7. Kas; 8. Ar; 9. Edam; 10. Kop; 11. In; 12. Tengel; 15. Dun; 18. Lido; 20. Lus; 22. Tal; 23. Slee; 25. Fez; 27. Lik; 28. Til; 29. Art.; 31. Lijken; 33. Priem; 34. Ketel; 35. Totem; 37. Nor; 39. Iep; 40. Hem; 44. Porren; 45. Azijn; 46. Ton; 47. Kam; 48. Ruk; 50. Lel; 51. Idee; 52. Gevaar; 54. Dol; 56. Bed; 59. Geel; 60. Don; 62. Drie; 65. Ier; 66. Big; 67. Adé; 69. Son; 71. Ma; 72. En; 73. Ei: 75. Na.